

**Izveštaj organizacija civilnog društva (OCD)
o provedbi Akcionog plana
za provedbu
Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH**

Izveštajni period: 01.01.2010. – 30.06.2010.

Datum izveštaja: 28.06.2010.

I SAŽETAK

Potpisivanjem *Memoranduma o uspostavljanju mehanizama za praćenje i ocjenu provođenja Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (SRSP-a)* sa Ministarstvom pravde BiH u januaru 2010. godine, utvrđena je odgovornost pet organizacija civilnog društva za sistematsko praćenje i ocjenu provođenja reformskih mjera i aktivnosti Akcionog plana Strategije za reformu sektora pravde u BiH – **Asocijacije za demokratske inicijative - ADI, Helsinškog komiteta za ljudska prava Bosne i Hercegovine - HK BiH, Udruženja „Vaša prava Bosne i Hercegovine“, Biroa za ljudska prava Tuzla i Centra civilnih inicijativa – CCI.**

Oslanjajući se na višegodišnje zagovaračko iskustvo u području demokratizacije i zaštite ljudskih prava, te poznavanje problematike u sektoru pravde u BiH, **ove su se organizacije uključile u proces izvještavanja sa ciljem da doprinesu izgradnji nezavisnog, koordiniranog i efikasnog sistema pravde u BiH** koji je odgovoran prema svim građanima BiH, potpuno usklađen sa EU standardima i najboljom praksom te garantuje vladavinu zakona.

Uspostavljanje mehanizma procjene i praćenja provođenja SRSP-a za organizacije civilnog društva predstavlja pokazatelj pozitivnih promjena i otvaranja institucija u sektoru pravde u BiH. Dodatnu potvrdu otvorenosti i spremnosti na saradnju institucija sektora pravde u BiH sa civilnim društvom predstavlja nedavno usaglašeni **Memorandum za uspostavu donatorskog fonda za provođenje AP SRSP u BiH, u okviru kojeg je predviđeno da se iz sredstava budućeg fonda izdvoji cca 30.000,00 EUR godišnje za OCD koje su uključene proces praćenja i ocjene provođenja SRSP u BiH.**

Drugi zajednički izvještaj OCD-a predstavlja procjenu provođenja reformskih mjera i aktivnosti Akcionog plana SRSP-a od strane nadležnih institucija za **period 1. januara – 30. juna 2010. godine.** Svaka se organizacija obavezala na praćenje provođenja SRSP u okviru pojedinog strateškog stuba, što se uveliko podudara s prioritarnim područjem djelovanja svake organizacije. Tako **ADI (Asocijacija za demokratske inicijative)** prati reformske aktivnosti vezane uz **Stub 1 – Pravosuđe; Helsinški komitet za ljudska prava** prati **Stub 2 – Izvršenje krivičnih sankcija; Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“** se fokusira na **Stub 3 – Pristup pravdi; Biro za ljudska prava Tuzla** prati **Stub 4 – Podrška ekonomskom rastu, a CCI (Centri civilnih inicijativa)** analizira mjere utvrđene u okviru **Stub 5 - Dobro rukovođen i koordiniran sektor.**

U svim kontaktima i na radnim sastancima koje su OCD ostvarile s predstavnicima nadležnih institucija za provedbu SRSP u proteklom razdoblju, izražena je podrška praćenju od strane OCD i spremnost na saradnju svih institucija sektora pravde u BiH, te njihova uključenost u proces provođenja SRSP u BiH. **Na samom početku rada OCD u ovom procesu, može se konstatovati da postoji adekvatni nivo otvorenosti institucija prema saradnji s OCD na samom praćenju reforme SRSP, a praktični izazovi koji su se javili prilikom prikupljanja i analize prvenstveno su povezani sa institucionalnim izazovima samog provođenja ove izrazito važne reforme** koja je trebala biti inicijator i pokretač bržeg pristupa BiH ka euroatlanskim integracijama i njenom punopravnom članstvu u EU. Da bi se to i ostvarilo, potrebno je osigurati punu posvećenost i kapacitiranost svih institucija sektora pravde u BiH u njenoj dosljednoj i pravovremenoj realizaciji, sukladno revidiranom Akcionom planu, te rokovima koji su dati u tom planu.

U odnosu na prošli izvještaj, glavni izazovi u provedbi SRSP koji su utjecali i na efikasnost praćenja od strane OCD su ostali isti. Neodazivanje pojedinih institucija sektora pravde u BiH sastancima funkcionalnih radnih grupa, nedostavljanje ili značajna kašnjenja u dostavi izvještaja o realizaciji aktivnosti pojedinih institucija Tehničkoim sekretarijatu, šturost informacija sadržanih u većini dostavljenih institucionalnih izvještaja, nedovoljan angažman entitetskih ministarstava pravde i Pravosudne komisije Brčko Distrikta BiH u radu Tehničkog sekretarijata za praćenje provođenja SRSP (kako tokom 2009. godine, tako i u ovom izvještajnom periodu) te još uvijek nedovoljno jačanje institucionalnih kapaciteta za strateško planiranje i analizu politika u entitetskim ministarstvima pravde u BiH i PK BD BiH.

Iako je od usvajanja SRSP u BiH implementiran određeni broj planiranih aktivnosti, **ipak se može zaključiti da proces provođenja Akcionog plana Strategije karakteriše niz poteškoća koje se, između ostalog, ogledaju u još uvijek nedovoljnim institucionalnim kapacitetima za planiranje i analizu, još uvijek nedovoljno efikasnom sistemu horizontalne, a naročito vertikalne sektorske koordinacije i saradnje na razini BiH, entiteta, kantona i Brčko Distrikta**

BiH, nedovoljnom stepenu posvećenosti kako samom provođenju utvrđenih SRSP aktivnosti, tako i procesu praćenja, procjene i izvještavanja o realiziranju iste.

Jedan od ključnih preduslova kvalitetnijeg, dosljednijeg i pravovremenog provođenja SRSP u BiH u svim stubovima i strateškim oblastima je **izrada institucionalnih strateških planova, godišnjih programa rada** kojima će se na odgovarajući način preuzeti i detaljnije razraditi/operacionalizovati programi i aktivnosti iz AP SRSP u BiH, te **uvezivanje institucionalnih strateških planova i godišnjih programa rada sa institucionalnim budžetima**. U tom smislu, **zabrinjavajuće je da**, za razliku od kantonalnih ministarstava pravde i Pravosudne komisije Brčko Distrikta BiH koji su u proteklom periodu u okviru projekta tehničke pomoći Španjolske Agencije za međunarodni razvoj i saradnju (AECID) uložili značajne napore i trenutno privode kraju aktivnosti na izradi svojih strateških planova, **Federalno ministarstvo pravde i Ministarstvo pravde RS i pored redovnog odazivanja i prisustvovanja sastancima radne grupe, izradu institucionalnih strateških planova nisu shvatili prioritarnim usljed čega se nalaze u velikom zaostatku po pitanju realizacije ove aktivnosti**.

Shodno tome, ključni preduslov intenziviranja aktivnosti na provedbi AP SRSP u BiH je uspostava **značajno efikasnije koordinacije između nadležnih institucija u sektoru pravde u BiH, na stručnom i političkom nivou**, što pretpostavlja aktivno sudjelovanje svih članova funkcionalnih radnih grupa (FRG) te svih članova Tehničkog sekretarijata, kao i sudjelovanje svih ministara u Sektoru pravde na ministarskim konferencijama, a kako bi se osigurala prijeko potrebna i trajna politička podrška ovom složenom reformskom procesu. Tako bi na primjer, na ministarskim konferencijama bilo preporučljivo otvoriti pitanje uveliko potrebnog, tehnički zahtjevnog ali i evidentno politički osjetljivog, modaliteta restrukturiranja kantonalnih ministarstava pravosuđa i uprave (u svrhu njihove veće efikasnosti s obzirom na reformske ciljeve) upravo, uz prisutnost svih ministara i drugih odgovornih osoba, koji su uključeni u proces provođenja SRSP u BiH.

Efkasno srednjoročno i godišnje planiranje podrazumijeva i promjenu svijesti o neophodnosti **izgradnje organizacijskih kapaciteta i ljudskih potencijala unutar institucija sektora pravde u BiH, te nedvosmislenoj političkoj podršci dosljednoj provođenju AP SRSP u BiH** u odnosu na dosadašnju praksu. U tom smislu, **neophodno je da institucije sektora pravde ulože dodatne napore i sredstva** kako bi u što skorijem roku institucije **uspostavile znatno jače kapacitete** neophodne za realizaciju aktivnosti iz svojih nadležnosti utvrđenih u AP SRSP u BiH.

Drugi je preduslov učinkovitog provođenja SRSP **unapređenje internog komuniciranja i saradnje u pojedinačnim institucijama sektora pravde u BiH**, potrebno je da rukovodioci institucija sektora pravde, na redovnim sastancima stručnih kolegija svojih institucija obavezno, između ostalih, razmatraju i pitanja provođenja AP SRSP u BiH, te da zaključke sa sjednica stručnog kolegija učine dostupnim svim službenicima njihovih institucija.

Na osnovu iskazane spremnosti na međuinstitucionalnu saradnju kao i za saradnju sa uključenim predstavnicima civilnog društva (OCD) koju su iskazala sve nadležna ministarstva te **VSTV BiH i PK BD BiH**, a kako bi ta saradnja uistinu bila efikasna i usmjerena na definisane reformske ciljeve, **od velike je važnosti što skorija izrada komunikacijskog plana za SRSP u BiH s ciljem kako bi isti bio razmotren i usvojen na V Konferenciji ministara pravde i predsjednika VSTV BiH i PK BD BiH koja će se održati u decembru 2010. godine**.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 1 – Pravosuđe

Kao odgovor na dva vodeća problema identificirana u prethodnom poglavlju, tj. nedostatak materijalnih sredstava za provođenje reformskih mjera i neposvećenost institucija provođenju reformskih mjera i aktivnosti, predlažemo sljedeće u cilju njihovog prevazilaženja:

1. Neophodno je sprovesti procjenu usklađenosti budžeta institucija u sektoru pravde u BiH i Finansijskog plana SRSP-a, kao i procjenu raspoređivanja sredstava na osnovu koje će se predložiti budžetske mjere za navedene institucije kako bi se osigurala neophodna sredstva za daljnu provedbu SRSP-a. Za nosioca ove aktivnosti predlaže se Tehnički sekretarijat za praćenje SRSP u BiH;
2. Provođenje revizije SRSP-a i njenog Akcionog plana kroz javne konsultacije na entitetskom i kantonalnom nivou u cilju razvijanja vlasničkih odnosa prema SRSP-u i njenim mjerama od strane navedenih institucija. Za nosioca ove aktivnosti predlaže se Tehnički sekretarijat SRSP u BiH;

3. Takođe, neophodno je izgraditi kapacitete entitetskih i kantonalnih ministarstava pravde u oblasti strateškog planiranja i analize kako bi mogli razviti strateške planove i raditi na njihovom provođenju.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 2 – Izvršenje krivičnih sankcija:

HK BiH predlaže Konferenciji ministara pravde u BiH da zaduži Funkcionalnu radnu grupu za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – Izvršenje krivičnih sankcija da provede sljedeće mjere:

1. da uputi dopis Parlamentu Federacije BiH u kojem će zahtjevati da se Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija razmatra i usvoji po hitnoj proceduri;
2. da uputi zahtjev za dostavu plana rada Koordinacionom tijelu za usklađivanje propisa iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija u Bosni i Hercegovini;
3. da se aktivnost 2.2.3.3 „Koordinaciono tijelo za usklađivanje standarda i propisa periodično analizira stanje zatvorskih objekata i daje preporuke za poboljšanje postojećeg“ ne briše iz AP SRSP-a;
4. da zadrži reformsku aktivnost 2.3.3.1. Uvođenje jedinstvenih standarda u nezavisnom inspeksijskom nadzoru nad zatvorima, kao osnovnu dodatnu garanciju za prevenciju lošeg postupanja prema osuđenim licima u skladu sa pravilom 93. Evropskih zatvorskih pravila;
5. da provede preimenovanje predstavnika u Funkcionalnoj radnoj grupi za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija, kako bi učešće predstavnika bilo usklađeno sa njihovim zadacima i poslovima koje obavljaju unutar institucija koje predstavljaju.
6. pored navedenog, HK BiH poziva nadležne institucije sektora pravde BiH da realiziraju provedbu Opcionog protokola uz Konvenciju protiv torture (OPCAT), posebice aktivnosti vezane za uspostavu Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM), na koju su se obavezale ratifikacijom BiH OPCAT-a 24.10.2008. godine.
7. takođe, pored preporuka vezanih za provedbu pojedinačnih reformskih mjera i aktivnosti od strane nadležnih institucija, HK BiH poziva nadležne institucije za provedbu SRSP-a da:
 - a) se drže realizacije planiranih i preuzetih obaveza kao i zadatih rokova;
 - b) rade na aktivnostima razvoja međusobne koordinacije i razmjene informacija, i u tom smislu realiziraju reformske aktivnosti iz stuba 5 – dobro rukovođen i koordiniran sektor;
 - c) uvedu sistem sankcija odnosno reprekusija za one institucije i pojedince koji ne rade na realizaciji preuzetih obaveza.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 3 – Pristup pravdi

1. Neophodnost poduzimanja ekspeditivnijih i efikasnijih mjera za provedbu Akcionog plana od strane nosilaca pojedinih strateških programa/aktivnosti, posebno pojačanom koordinacijom između državnih nosilaca aktivnosti sa entitetskim i kantonalnim institucijama i Brčko Distrikom.
2. CEST FBiH i CEST RS trebaju pružiti dodatno ciljano stručno usavršavanje sudija i tužilaca u BiH koji učestvuju u postupku pružanja međunarodne pravne pomoći.
3. Sud BiH treba osigurati potpunu i dosljednu primjenu člana 13. Zakona o Sudu BiH (sada člana 7. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine) uz uključivanje nosilaca provođenja konkretne aktivnosti.
4. Neophodno je intenzivirati aktivnosti na uspostavljanju jedinstvene kaznene evidencije za državljanje BiH osuđene u inostranstvu (posebno za one koji su državljani, a nisu rođeni u BiH) radi donošenja cjelokupne i kvalitetne evidencije.
5. Ubrzati aktivnosti u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine na što skorijem donošenju okvirnog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na nivou BiH s ciljem ispunjavanja obaveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela pristupanjem Vijeću Evrope i Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, koja je ugrađena u Ustav Bosne i Hercegovine.
6. Sekretarijat VSTV BiH treba hitno pristupiti izradi Akcionog plana za provedbu Strategije za brigu o korisnicima sudova u BiH.

7. Sekretarijat VSTV BiH treba poduzeti aktivnosti da sudovi i tužilaštva imenuju službenike za odnose sa javnošću u sudovima i tužilaštvima gdje to sad nije učinjeno, kao i da sudovi i tužilaštva koji do sada nisu donijeli Strategiju za odnose sa javnošću odmah pokrenu aktivnosti na donošenju Strategije.
8. Realizirati zaključak sa treće Konferencije ministara pravde održane 22.12.2009. godine koji se odnosi na zaduženje kantonalnih i entitetskih MP, kao i PK BD BiH, za izradu pregleda stanja besplatne pravne pomoći i iste dostaviti MP BiH radi objedinjavanja pregleda i izrade do slijedećeg sastanka FRG 3.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 4 – Podrška ekonomskom rastu

1. Poboľjšati vertikalnu i horizontalnu komunikaciju i koordinaciju između aktera zaduženih za provedbu akcionog plana vezanog za strateški stub 4 - Podrška ekonomskom rastu da bi se osiguralo efikasnije realiziranje aktivnosti – nosioci Ministarstvo pravde BiH i entitetska ministarstva pravde;
2. Neophodno je dodatno ojačati kapacitete Ministarstva pravde BiH i drugih institucija zaduženih za provedbu mjera u strateškoj oblasti 4 – Podrška ekonomskom rastu za praćenje provođenja mjera;
3. Osigurati finansijska sredstva iz entitetskih budžeta za provođenje akcionog plana vezanog za stratešku oblast 4. - Podrška ekonomskom rastu;
4. Ponovo aktivirati rad radne grupe za medijaciju koja bi radila na pripremi preporuka o neophodnim izmjenama sudskih sistema u cilju podrške primjeni medijacije u sudovima širom BiH – nosilac Ministarstvo pravde BiH;
5. Usvojiti u najskorije vrijeme Zakone o sudskim taksama na nivou kantona u FBiH – nosioci kantonalna ministarstva pravde;
6. Osigurati u najskorije vrijeme političku volju za donošenje seta zakona na državnom nivou (Zakon o podjeli državne imovine) i nivou FBiH (Zakon o stvarnim pravima i Zakon o katastru) koji će omogućiti efikasniju reformu zemljišne administracije;
7. Definirati jasnu nadležnost SKOZ-e i ispunjavanje njene uloge u reformi zemljišne administracije;
8. Usvojiti Zakon o elektronskom potpisu na nivou FBiH.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 5 – Dobro rukovođen i koordiniran sektor

1. Postoji stalna potreba za uspostavljanjem bolje koordinacije unutar samih institucija, koje su uključene u proces provođenja SRSP u BiH, ali i bolju koordinaciju između institucija u sektoru pravde u našoj zemlji na svim nivoima vlasti (država, entiteti, kantoni i PK BD BiH).
2. Neophodnost izrade kvalitetnih strateških planova i otpočinjanje procesa dodatne obuke svih odgovornih osoba, koje predstavljaju određene institucije vlasti iz sektora pravde u BiH, kao i revidiranog Akcionog plana za provedbu SRSP u BiH. Strateško planiranje podrazumijeva i promjenu ponašanja ljudi unutar institucija vlasti u smjeru snažnijeg fokusa na realiziranje postavljenih ciljeva u zadatim rokovima, kao i na pravovremeno i proaktivno osiguranje i organiziranje radnih procesa, što je složen i izuzetno zahtijevan proces, ukoliko se želi doći do očekivanih rezultata u provedbi ove reformske strategije. CCI poziva entitetske ministre pravde da što hitnije osiguraju kreiranje i usvajanje Srednjoročnih strategija reforme sektora pravde i u skladu sa predloženim okvirima na osnovu projekta Španjolske Agencije za međunarodni razvoj i saradnju (AECID).
3. Dosljedno provođenje usaglašenog Memoranduma za korištenje donatorskog Fonda za provedbu SRSP u BiH, uz pravdenu raspodjelu prikupljenih finansijskih sredstava, te maksimalnu transparentnost cjelokupnog procesa i usuglašene i jasne kriterije za sve finansijske transakcije iz spomenutog Fonda, kako se ne bi ugrozila njegova daljnja održivost.
4. Paralelno sa izradom strateških planova, u finansijsku konstrukciju narednog DOB-a za period 2010.-2013. godina bi, svakako, trebalo ukomponirati okvirna finansijska sredstva za kvalitetnu provedbu SRSP u BiH, te ojačati ljudske resurse u okviru nadležnih ministarstava, s ciljem učinkovitijeg provođenja SRSP.
5. Potrebno je aktivno sudjelovanje svih članova funkcionalne radne grupe (FRG) na zakazanim sjednicama, kao i na sjednicama Tehničkog sekretarijata (na posljednju sjednicu TS SRSP u BiH nisu došli predstavnici Republike Srpske i PK BD BiH), jer je nedopustivo da se sjednice FRG odgađaju zbog nedostatka kvoruma, uz potrebu da na ministarske konferencije dolaze isključivo nadležni ministri, što bi bio njihov konkretan doprinos u kvalitetnijoj provedbi SRSP u BiH i što bi dodatno "uozbiljilo" kompletan proces daljnjeg provođenja Akcionog plana SRSP.

6. Stiče se i dojam da je nizak nivo predanosti institucija ili on nije izražena kroz rad i sudjelovanje članova FRG. Jedan od glavnih uzroka ovakvog stanja je hronični nedostatak kapaciteta u najvećem broju institucija. Preraspodjelom postojećih kapaciteta, uz efikasnije planiranje i koordinaciju unutar samih institucija, nedostaci se mogu kratkoročno prevladati.
7. Postoji stalna potreba za poboljšanjem koordinacije i saradnje između svih institucija sektora pravde u BiH, što bi dovelo do učinkovitog i koordiniranog sistema, te njegove usklađenosti sa EU standardima i najboljim praksama, kao dodatna garancija za vladavinu prava.
8. Prilikom revidiranja Akcionog plana (AP SRSP u BiH), nedopustivo je da se rokovi za implementiranje pojedinih aktivnosti samo pomjeraju za naredni kvartal ili čak narednu godinu, bez ikakvih obrazloženja, odnosno adekvatnog i argumentovanog obrazloženja, a što je bila dosadašnja praksa i što svakako nije pozitivan primjer na putu ka efikasnijoj i učinkovitijoj provedbi SRSP u BiH i njenog Akcionog plana. Posljednja loša praksa i poruka je da još nisu urađeni Srednjoročni strateški planovi od strane entitetskim ministarstva pravde, a krajnji rok koji je potvrđen početkom 2010. godine i isti ističe karajem juna mjeseca tekuće, 2010. godine.
9. Treba ozbiljno i odgovorno pristupiti procesu restrukturiranja kantonalnih ministarstava pravosuđa i uprave i kroz razgovore predstavnika nadležnih institucija i političkih lidera izbjeći "politiziranje" ovog važnog procesa, a što će svakako doprinijeti kvalitetnijoj provedbi SRSP u BiH. Zbog navedenoga, priču o restrukturiranju kantonalnih ministarstava bi trebalo otvoriti upravo na sljedećoj ministarskoj konferenciji, koja će se održati, 30.06.2010. godine, uz nazočnost svih ministara i drugih odgovornih osoba, koji su uključeni u proces provođenja SRSP u BiH.
10. Uključenje organizacija civilnog društva (OCD) u proces praćenja i ocjene AP SRSP u BiH, je pozitivno i dodatno će pospješiti dosadašnju saradnju i doprinijeti većem povjerenju na relaciji vlast – civilno društvo, što će se pozitivno odraziti na ubrzanje euroatlanskog puta BiH i članstva naše zemlje u EU.

Preporuke vezane uz kvalitetu praćenja provođenja Akcionog plana SRSP-a:

1. Potrebno je da se osiguraju svi preduslovi kako bi članovi FRG u kontinuitetu bili prisutni sastancima i kako bi se izbjegle situacije da FRG ne budu održane usljed nedostatka kvoruma, kao što je bio slučaj, 28.05.2010. godine prilikom pokušaja održavanja sastanka FRG za stub 5 – Dobro rukovođen i koordiniran sektor. Stoga pozivamo nadležne institucije u sektoru pravde za provedbu SRSP u BiH da osiguraju adekvatne kapacitete i vrijeme za izvještavanje o provedbi unutar zadatkih rokova, da u potpunosti poštuju predviđene mehanizme koordiniranog praćenja provođenja SRSP putem sastanaka funkcionalnih radnih grupa (FRG), te zajednički razmotre potrebu i mogućnosti uvođenja dodatnih mehanizama osiguranja višeg nivoa institucionalne discipline na provedbi SRSP.
2. Obzirom da određene aktivnosti navedene u SRSP-u i njenom Akcionom planu podrazumijevaju provođenje niza aktivnosti, a ne samo jednog zadatka, neophodno je određene reformske aktivnosti preformulirati u konkretne zadatke, pa stoga predlažemo da se revidira i sam proces procjene statusa provođenja reformskih aktivnosti, kako bi status koji pojedine institucije koriste u svojim izvještajima bio usaglašen sa definicijom, koji je naveden u SRSP. U tom smislu, neophodno je sprovesti adekvatnu obuku odgovornog osoblja unutar institucija, koje vrši izvještavanje u tim institucijama.
3. U skladu sa Akcionim planom za provedbu SRSP, potrebno je hitno (do isteka 3. tromjesečja 2010. godine) osigurati uspostavljanje posebnih jedinica ili nominiranje postojećih službenika, koji će obavljati funkcije strateškog planiranja i koordinacije donatorske pomoći u ministarstvima pravde entiteta i PK BD, što je jedna od prepreka za još efektivniju provedbu AP SRSP u BiH.
4. Također, predlažemo da organizacije civilnog društva (OCD), koje su, na osnovu potpisanog Memoranduma sa Ministarstvom pravde BiH, a sa ciljem "Uključivanja organizacija civilnog društva u proces praćenja provođenja Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (SRSP)", zadužene za praćenje provođenja Akcionog plana SRSP-a, intenziviraju komunikaciju sa drugim organizacijama civilnog društva širom BiH, u svrhu njihovog učešća u kreiranju izvještaja o procjeni provođenja SRSP-a i njenog Akcionog plana, te da rade na organiziranju tematskih rasprava, okruglih stolova, javnih tribina i sl., a na temu pojedinih mjera iz SRSP-a. Naime, kapaciteti organizacija civilnog društva u oblasti sektora pravde nisu posebno prepoznatljivi, jer je mali

broj nevladinih organizacija upoznat sa reformskim mjerama u sektoru pravde u BiH i pravosudnom problematikom naše zemlje općenito.

II UVOD: Praćenje provođenja Akcionog plana od strane OCD

Potpisivanjem *Memoranduma o uspostavljanju mehanizama za praćenje i ocjenu provođenja Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (SRSP-a)* sa Ministarstvom pravde BiH u januaru 2010. godine utvrđena je odgovornost pet organizacija civilnog društva za sistematsko praćenje i ocjenu provođenja reformskih mjera i aktivnosti Akcionog plana Strategije za reformu sektora pravde u BiH – Asocijacije za demokratske inicijative - ADI, Helsinškog komiteta za ljudska prava Bosne i Hercegovine - HK BiH, Udruženja „Vaša prava Bosne i Hercegovine“, Biroa za ljudska prava Tuzla i Centra civilnih inicijativa – CCI.

Drugi zajednički izvještaj OCD-a predstavlja procjenu provođenja reformskih mjera i aktivnosti Akcionog plana SRSP-a od strane nadležnih institucija za **period 1. januar – 30. juni 2010. godine**. Svaka se organizacija obavezala za praćenje provođenja SRSP u okviru pojedinog strateškog stuba, što se uvelike podudara s prioritnim područjem djelovanja svake organizacije. Tako ADI prati reformske aktivnosti vezane uz **Stub 1 – Pravosuđe; Helsinški komitet za ljudska prava** prati **Stub 2 – Izvršenje krivičnih sankcija; Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“** se fokusira na **Stub 3 – Pristup pravdi; Biro za ljudska prava Tuzla** prati **Stub 4 – Podrška ekonomskom rastu**, a CCI analizira mjere utvrđene u okviru **Stub 5 - Dobro rukovođen i koordiniran sektor**. U svrhu zajedničke razrade plana praćenja te objedinjavanja informacija i zaključaka vezanih uz praćenje pojedinih reformskih područja, ovih pet OCD-a održalo je tri analitičke radionice (22-23.3, 22. 4. 2010. i 15.06.2010.) što je omogućeno projektom tehničke pomoći Vlade Velike Britanije. Na ovim sastancima, OCD su usuglasile interni plan praćenja provođenja SRSP koji detaljno navodi za svaki stub reforme i pojedine starteške oblasti koje je sve dokumente potrebno prikupiti i analizirati te koje je sve sastanke i konzultacije poželjno održati tokom 2010. godine s relevantnim institucionalnim akterima, profesionalnim udruženjima i drugim OCD, u svrhu postepenog širenja obima i povećanja kvalitete praćenja od strane OCD.

Oslanjajući se na višegodišnje zagovaračko iskustvo u području demokratizacije i zaštite ljudskih prava te poznavanje problematike sektora pravde u BiH, navedene organizacije uključile su se u proces praćenja i procjene sa ciljem da doprinesu izgradnji nezavisnog i efikasnog sistema pravde u BiH odgovornog prema svim građanima Bosne i Hercegovine, te usklađenog sa njihovim potrebama. U tom pogledu, uspostavljanje mehanizma procjene i praćenja provođenja SRSP-a za organizacije civilnog društva je pokazatelj pozitivnih promjena i otvaranja institucija u sektoru pravde u BiH. Dodatnu potvrdu otvorenosti i spremnosti na saradnju institucija sektora pravde u BiH sa civilnim društvom predstavlja nedavno usaglašeni Memorandum za uspostavu donatorskog fonda za provođenje AP SRSP u BiH, u okviru kojeg je predviđeno da se iz sredstava budućeg fonda izdvoji cca 30.000,00 EUR godišnje za OCD koje su uključene proces praćenja i ocjene provođenja SRSP u BiH.

Poduzete aktivnosti praćenja u izvještajnom periodu za svaki strateški stub:

Strateški stub 1 - poduzete aktivnosti praćenja (ADI)

Drugi *Izvještaj o provedbi stuba 1. - pravosuđe – Akcionog plana za provedbu Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH* za period januar – juni 2010. godine, Asocijacija za demokratske inicijative (ADI) pripremila je na osnovu informacija prikupljenih za prvi Izvještaj koji je ADI pripremio u aprilu ove godine, nezvaničnih izvještaja nekoliko institucija koje su dostavile svoje izvještaje Tehničkom sekretarijatu, a koji je TS prosljedio ADI-ju 21.06.2010. godine, i na osnovu sopstvenih aktivnosti praćenja i procjene provođenja mjera utvrđenih u SRSP-u kroz prikupljene informacije i podatke od institucija u sektoru pravde u BiH, kao i kroz uspostavljene kontakte sa predstavnicima istih institucija. Sopstvene informacije i podatke ADI je prikupio kroz uspostavljanje direktnog kontakta sa svim nadležnim institucijama u BiH odgovornih za provedbu AP SRSP-a, posebice stuba 1. – pravosuđe -, i u tom smislu održanih intervju sa gđom. Jasminkom Bratić, pomoćnicom ministra pravosuđa, uprave i lokalne samouprave Hercegovinačko-neretvanskog kantona 10.06.2010. godine u Mostaru, i s gđin. Darkom Božićem, pomoćnikom ministra pravosuđa i lokalne uprave Kantona Livno, 11.06.2010. godine u Livnu. Takođe, ADI je uputio upitnik o provođenju AP SRSP-a svim nadležnim institucijama u BiH odgovornim za provedbu AP SRSP-a. Navedeni upitnik je prilagođen svim zadacima nadležnih institucija. U tom pogledu, ADI je zaprimio 15 popunjenih upitnika od ukupno 17 nadležnih institucija kojima se upućen dopis sa upitnikom. Imena institucija koje su dostavile upitnike i ostala tražena dokumentacija se nalaze u poglavlju broj V – Izvori informacija.

Takođe, ADI je uputio molbu za dostavljanje programa rada i budžeta svim nadležnim institucijama u BiH odgovornim za provedbu AP SRSP-a, kako bi se provela analiza programa rada i budžeta u smislu da li su reformske aktivnosti i mjere AP SRSP-a uključene u programe rada i budžete odgovornih institucija. U tom pogledu, ADI je zaprimio 8 programa rada i budžeta od ukupno 17 institucija kojima je upućen zahtjev za dostavljanje navedenih dokumenata.

Dostavljeni upitnici i tražena dokumentacija ukazuju na činjenicu da su institucije u sektoru pravde u BiH ne samo deklarativno spremne na izgradnju partnerskih odnosa sa organizacijama civilnog društva, nego su i u praksi pokazale ovu spremnost.

Strateški stub 2 – poduzete aktivnosti praćenja (Helsinški komitet za ljudska prava)

Prvi polugodišnji izvještaj Helsinškog komiteta za ljudska prava u BiH (HK BiH) predstavlja procjenu provođenja reformskih mjera i aktivnosti Akcionog plana SRSP-a od strane nadležnih institucija za period januar – juni 2010. godine, te se ovaj izvještaj HK BiH oslanja na nezvanične izvještaje za stub 2. – Izvršenje krivičnih sankcija – dostavljenih od strane nekoliko institucija u sektoru pravde Tehničkom sekretarijatu, koji je te iste izvještaje prosljedio HK BiH 21.06.2010. godine. Institucije koje su do 21.06.2010. godine dostavile svoje nezvanične izvještaje za provedbu AP SRSP-a u periodu januar – juni 2010. godine su: Ministarstvo pravde BiH, Federalno ministarstvo pravde, Ministarstvo pravde RS, Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona i Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave Hercegovačko-neretvanskog kantona. Izvještaj HK BiH se takođe zasniva i na informacijama iz svog prvog – tromjesečnog - izvještaja, te i na dodatnim podacima prikupljenim kroz sopstvene aktivnosti HK BiH. Jedna od osnovnih konstatacija prvog polugodišnjeg izvještaja HK BiH jeste da u periodu januar – juni 2010. godine nije došlo do bitnijih promjena i pomaka u provođenju reformskih mjera u stubu 2. – izvršenje krivičnih sankcija.

Strateški stub 3 – poduzete aktivnosti praćenja (Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“)

Prvi polugodišnji izvještaj o praćenju provođenja reformskih mjera u stubu 3. – Pristup pravdi, Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“ bazira na više pisanih izvora, a ostvaren je i sastanak s Uredom registrara Suda Bosne i Hercegovine i sastanak sa sudijama Suda BiH, vezano uz provedbu Člana 7. Zakona o Sudu BiH i Centrom za pružanje besplatne pravne pomoći Republike Srpske. Takođe su ostvareni neformalni kontakti sa predstavnikom VSTV koji je član FRG 3 i pokušani sastanci sa predsjednicima Općinskog suda u Sarajevu i Osnovnog suda u Banja Luci. Korišteni zvanični dokumenti, koji uključuju Izvještaj Ministarstva pravde BiH o provedbi Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini i njenog Akcionog plana za 2009. godinu, zapisnik sa 3. Konferencije ministara pravde u Bosni i Hercegovini od 22.12.2009. godine sa zaključcima, zapisnike sa dosadašnjih Funkcionalnih radnih grupa za stub 3 sa revidiranim Akcionim planom, zaključno sa zapisnikom od 26.05.2010. godine. Kao dodatni izvori, korištene su i analize specijaliziranih OCD-a – Udruženja „Vaša prava“ i Helsinškog komiteta za ljudska prava o pružanju besplatne pravne pomoći u BiH u 2009. godini, izvještaj ADI-ja o projektu Mreža OCD u Sektoru pravde u Bosni i Hercegovini te Zajedničko pismo Visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU u Bosni Hercegovini, Šefa Delegacija EU u BiH, zamjenika Šefa misije u BiH, v.d. direktora misije USAID u BiH i specijalnog predstavnika generalnog sekretara Vijeća Evrope povodom provođenja Strategije.

Strateški stub 4 – poduzete aktivnosti praćenja (Biro za ljudska prava Tuzla)

Ovo je prvi polugodišnji izvještaj Biroa za ljudska prava Tuzla i odnosi se na period januar – juni 2010 godine. Tokom ovog perioda predstavnici Biroa su prisustvovali na dva sastanka FRG 4 koji su održani polovinom marta i krajem maja 2010; usaglasili metodologiju rada sa svih 5 organizacija koje učestvuju u praćenju sprovdbe SRSP-a; prikupili informacije koje se tiču provođenja aktivnosti iz strateške oblasti 4 i obavili nekoliko sastanaka sa ključnim akterima u ovoj oblasti.

Kada su u pitanju dokumenti koje je Biro imao na uvid, oni su navedeni u prilogu 1.

Pored toga dobili smo zapisnike FRG iz 2009. i 2010. godine, ali da bi ovaj prvi izvještaj bio što vjerodostojniji nedostajali su izvještaji institucija na osnovu kojih je sačinjen kvartalni izvještaj januar - mart 2010. Funkcionalne radne grupe 4 i na osnovu kojeg će se sačinjavati polugodišnji izvještaj.

Dodatna poteškoća bila je i činjenica da je akcioni plan u proteklom periodu revidiran 2 puta, te je u tom smislu bilo teško ocijeniti koji je status pojedinih aktivnosti.

Metode koje je Biro za ljudska prava koristio tokom svog rada su sastanci, intervjui i analiziranje dokumenata relevantnih za ovu oblast.

Održani su sastanci sa gđin. Mirsadom Buljevićem, predstavnikom GTZ-a; gđin. Aleksandrom Živanovićem, direktorom Udruženja medijatora BiH; sa gđin. Goranom Šimićem, savjetnikom federalnog ministra pravde; gđin. Radoslavom Marjanovićem, zamjenikom Direktora Centra za edukaciju sudija i tužilaca FBiH; gđin. Draganom Uletilovićem, sudijom Osnovnog suda u Banja Luci i medijatorom; gđin. Nenadom Mirkonjem, Ministarstvo pravde RS-a; glavnim kantonalnim tužiocem TK-a i članom UO Centra za edukaciju sudija i tužilaca FBiH gđin. Šesenamom Ćosićem; kantonalnom ministricom pravosuđa u Tuzlanskom kantonu gđom. Jasminkom Mijatović; Igorom Rajnerom, delegatom Doma naroda FBiH; gđin. Simom Simićem, članom Zakonodavno pravne komisije Doma naroda FBiH; gđin. Ramizom Zahirovićem, podpredsjednikom Komisije za ljudska prava Parlamenta FBiH; gđom. Biljanom Novak, predsjednicom Općinskog suda u Tuzli.

Biro za ljudska prava je u proteklom periodu ostvario kontakte sa svih 10 kantonalnih ministarstva pravde u cilju dobijanja adekvatnih informacija o provođenju mjera iz strateške oblasti 4.

Strateški stub 5 – poduzete aktivnosti praćenja (CCI)

Nakon nekoliko održanih savjetodavno-konzultativnih sastanaka unutar organizacija civilnog društva (OCD) koje su uključene u proces praćenja i ocjene provođenja Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (SRSP u BiH), Centri civilnih inicijativa (CCI) su realizirali sljedeće aktivnosti u periodu od 01.01. – 30.06.2010. godine: Aktivno sudjelovanje u kreiranju prijedloga jedinstvenog obrasca za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH od strane organizacija civilnog društva u BiH, sudjelovanje na sastanku funkcionalne rade grupe 5. – dobro rukovođen i koordiniran sektor, koji je održan, 16.03.2010. godine, na kojem smo upoznati sa aktualnom situacijom u našoj oblasti, te zajedno sa članovima TS-a i drugim prisutnima, sudjelovali u revidiranju Akcionog plana za stub 5. SRSP u BiH. Također, izvršena je analiza realiziranja planiranih aktivnosti u 2009. godini, koja je dosta loša, jer je većina aktivnosti samo djelomično realizirana, a veliki broj planiranih aktivnosti uopće nisu realizirane. Također, predstavnici CCI-a su sudjelovali i na sastanku FRG 5, koji je održan, 28.05.2010. godine, ali samo kao konsultativni sastanak, jer nije bilo kvoruma za odlučivanje na sastanku, zbog nedolaska na isti predstavnika MP RS-a, PK BD BiH, te USK i SBK. Analiza provođenja aktivnosti u okviru strateškog stuba 5 u toku 2009. godine nedvosmisleno ukazuje na nizak stepen realizacije, što se očitovalo revidiranjem Akcionog plana SRSP u BiH u ovoj strateškoj oblasti u smislu pomjeranja rokova provođenja zacrtanih aktivnosti iz 2009. godine u naredni period (najčešće do kraja 2010. godine ili pak nešto duže...), a loša praksa da se planirani rokovi iz 2009. godine samo pomjere u 2010. godinu, svakako neće doprinijeti efikasnijoj i učinkovitijoj provedbi SRSP u BiH). Predstavnici CCI-a su 02.04.2010. godine, u svrhu pripreme prvog kvartalnog izvješća, napisali i poslali pisma svim kantonalnim ministarstvima pravosuđa u BiH, kako bi prikupili odgovarajuće informacije o stupnju implementiranja realizacije planiranih aktivnosti na provedbi strategije reforme sektora pravde u BiH za period od 01.01. - 31.03.2010. godine. Prikupljeni podaci od kantonalnih ministarstava pravosuđa su analizirani i na odgovarajući način ugrađeni u prvi ovogodišnji kvartalni izvještaj za stratešku oblast 5 SRSP u BiH. Također, u II kvartalu su obavljani razgovori sa odgovornim osobama unutar svih ministarstava pravde na svim nivoima u BiH, sa ciljem da se uvjerimo u eventualni napredak u provedbi AP SRSP u BiH, a određene manje izmjene su ukomponirane u polugodišnji izvještaj o praćenju i ocjeni provođenja AP SRSP u BiH. U navedenom periodu nije došlo do održavanja planiranog sastanka sa predstavnicima VSTV BiH, ali su obavljani određeni neformalni razgovori i dogovoren je skori sastanak sa predstavnicima VSTV, uz mogućnost da se za žurne informacije traže i dobiju odgovori putem elektronske pošte. Obavljeni su razgovori i druga korespondencija sa određenim ministrima ili njihovim zamjenicima i pomoćnicima na svim nivoima vlasti, kao i sa drugim odgovornim osobama koje su zadužene ispred nadležnih ministarstava za reformu sektora pravde u BiH, kroz koje su prikupljene značajne informacije za daljnje praćenje i ocjenu provođenja Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (SRSP). CCI je u periodu od 24.03. – 15.06.2010. godine održao sastanke sa g. Toni Šantić i g-đom Gabrijela Marić iz Ministarstva pravde BiH, Entoni Šeparić, Ministarstvo pravde Federacije BiH, kao i telefonske kontakte i pisanu korespondenciju sa ministrima pravosuđa i uprave Tuzlanskog kantona (g-đa Jasminka Mijatović, ministrica), Hercegovačko-Neretvanskog kantona (g-din Mumin Isić, ministar), Sarajevskog kantona (g-din Zlatko Mesić, ministar), Zeničko-Dobojskog kantona (g-din Miroslav Penko, ministar i g-đa Vesna Ajanović, pomoćnica ministra), Posavskog kantona (g-đa Safeta Sejdić, ministrica); Pravosudna komisija Brčko distrikta (Nada Majinović, predsjednica PK BD); Bosansko-podrinjskog kantona (Oković Emir, Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose), zatim Unsko-sanski kanton (g-din Vahid Ćoralić, Ministarstvo pravosuđa), Srednjobosanski kanton (g-đa Renata Vrhovac, Ministarstvo pravosuđa i uprave), sa kojima se razgovaralo o trenutnoj situaciji u provedbi SRSP u BiH, kao i mogućnostima za prevazilaženje postojećih problema u provođenju iste (istaknuta je zainteresiranost svih sugovornika da se prevaziđu postojeći problemi, sukladno njihovim nadležnostima i odgovornostima u ovom reformskom procesu). Za prvi kvartalni izvještaj, osigurani su planovi rada i ovogodišnji budžeti svih institucija sektora pravde u BiH, koje ih imaju i koje su usvojili, zaključno sa 31.03.2010. godine. Također, izvršena je analiza ovih dokumenata u smislu stepena usklađenosti planova rada i budžeta institucija sektora pravde u BiH i Akcionog plana za provođenje SRSP u BiH, te su ključni nalazi ove analize ugrađeni u naše izvještaje. Sa izuzetkom MP BiH i VSTV BiH, jer su to jedine dvije institucije u sektoru pravde u BiH koje su preuzele mjere iz SRSP u BiH u svoje strateške planove, aktivnosti iz Akcionog plana SRSP u BiH

nisu preuzete i ugrađene u godišnje programe rada i budžete ostalih institucija sektora pravde u BiH, što nedvosmisleno postavlja pitanje na koji način će se te aktivnosti uopće realizirati u 2010 godini (ova aktivnost nije realizirana, uprkos činjenici da je, potkraj 2009. godine, projektni tim Španjolske Agencije za međunarodnu saradnju i razvoj (AECID) pripremio i dostavio putem TS SRSP svim institucijama sektora pravde u BiH planove rada, koji sadrže aktivnosti iz SRSP u BiH za 2010. godinu.

Izazovi prilikom prikupljanja informacija i praćenja u izvještajnom periodu

Kao i u prethodnom izvještaju, u svim kontaktima i radnim sastancima koje su OCD ostvarile s predstavnicima nadležnih institucija za provedbu SRSP u proteklom razdoblju, izražena je podrška praćenju od strane OCD i spremnost na saradnju svih institucija sektora pravde u BiH, te njihovoj uključenosti u proces provođenja SRSP u BiH. **Na samom početku rada OCD u ovom procesu, može se konstatirati da postoji adekvatni nivo otvorenosti institucija prema saradnji s OCD na samom praćenju reforme SRSP, a praktični izazovi koji su se javili prilikom prikupljanja i analize prvenstveno su povezani sa institucionalnim izazovima samog provođenja ove izrazito važne reforme** koja je trebala biti inicijator i pokretač bržeg pristupa BiH ka euroatlanskim integracijama i njenom punopravnom članstvu u EU. Da bi se to i ostvarilo, potrebno je osigurati punu posvećenost i kapacitiranost svih institucija sektora pravde u BiH u njenoj dosljednoj i pravovremenoj realizaciji, u skladu sa revidiranim Akcionom planom, te rokovima koji su dati u tom planu.

Glavni izazovi u provedbi SRSP koji su utjecali i na efikasnost praćenja od strane OCD uključuju:

1. **Česti nedolasci na sastanke FRG**, a posebno članova FRG 5 iz Republike Srpske, PK BD BiH, te kantona SBK i ZDK na redovan 2. godišnji sastanak, **a da pri tome nije osigurana adekvatna zamjena unutar institucija**
2. **Nedostatak kvalitetnijeg internog komuniciranja u odgovornim institucijama** u vezi sa procesom reforme sektora pravde u BiH (**kao primjer dobre prakse mogli bismo izdvojiti jedino državno Ministarstvo pravde**);
3. **Nesistematizirano i nedovoljno jasno eksterno komuniciranje između odgovornih institucijama u vezi sa procesom reforme sektora pravde u BiH:**
 - Ako posmatramo komunikaciju koja se odvija s ciljem razmjene informacija među kantonima, **evidentno je da nema sistematizovane razmjene podataka**, tj. nije razvijena standardna forma izvještavanja između kantona, tj. pravilna, redovna i unificirana razmjena podataka, **a što bi uredilo da kantonalne vlasti imaju redovnije informacije o dešavanjima po pitanju realizacije nekog stuba reforme pravosuđa, gdje njihovi predstavnici nisu u FRG**; Dobar posao, u kontekstu navedenoga, uradilo je državno Ministarstvo pravde tokom drugog kvartala 2010. godine, **kada je kreiran Nacrt komunikacijske platforme za provedbu akcionog plana strategije za reformu sektora pravde u BiH**, pa bi skorašnje usvajanje iste i posebno njena primjena u praksi moglo doprinijeti da se ovi problemi efikasnije riješe u budućnosti.
 - U ovom dijelu ćemo naglasiti i **"zbunjenost" kantonalnih predstavnika ministarstava pravosuđa po pitanju njihove odgovornosti (ZDK, SBK, PK, i dr) kada govorimo o kontaktima sa donatorima**. Stoga bi kantonalnim predstavnicima trebalo dodatno pojasniti njihovu ulogu, **jer se vode kao odgovorne institucije kroz čitavu oblast „donatorske koordinacije“, i primjetan je osjećaj nelagode što ništa konkretno ne rade po ovom pitanju**, dok sa druge strane i nije precizno definirano šta bi trebali raditi. Iako državno Ministarstvo pravde organizuje sastanke sa donatorima, **pa je nedavno upućen i dopis donatorima u sektoru pravde, najavljujući da će se naredni sastanak informiranja donatora o postignućima u realizaciji SRSP u BiH održati 07.07.2010. godine, uz prisustvo i predstavnika svih OCD uključenih u ovaj proces**. U isto vrijeme iz razgovora sa nekoliko ključnih predstavnika kantonalnih ministarstava pravde (predstavnicima FRG u procesu reforme pravosuđa iz USK, SBK, ZDK) **mogli smo zaključiti kako isti nisu dovoljno informirani o ovim dešavanjima, što smatramo propustom organizatora**, odnosno ključnih koordinatora cjelokupnog procesa provođenja SRSP.
 - Osim nerazumjevanja uloge kantonalnih ministarstva pravde, **odmah se naglašava i veliki problem nekoordinacije sa državnim institucijama po ovom pitanju**. Npr. kantonalna ministarstva redovno dobijaju „upitnike“ od Ministarstva pravde BiH u kojima se treba objasniti realizirana donatorska pomoć za određeni kvartal, **a sa druge strane kantonalna ministarstva naglašavaju činjenicu da nikada nisu dobili bilo kakva finansijska sredstva u tom kontekstu**. Istina, posredstvom VSTV, **kantonalni sudovi dobijaju određena donatorska sredstva, a da pri tome niko iz VSTV ne obavijesti Ministarstvo o**

procesu plasmana tih sredstava. Sve navedeno, još je jedan primjer nedovoljno dobre koordinacije i komunikacije u provođenju AP SRSP u BiH.

4. **Budžeti Ministarstva pravde BiH, F BiH i RS ne oslikavaju u dovoljnoj mjeri namjere Vlada po pitanju reforme tokom 2010. godine** (Pojašnjenje: aktivnost „5.3.2.2. Unaprijediti budžetske procese u svim institucijama sektora pravde u BiH putem definiranja prioriteta i njihovog povezivanja sa državnim i sektorskim strategijama i politikama, posebno sa prioritetima iz SRSP u BiH“, traži jasno definiranje prioriteta u Bužetima i njihovo povezivanje sa prioritetima iz SRSP u BiH, dok sa druge strane ovi budžeti nisu koncipirani na taj način)
 - Pregledom kantonalnih Budžeta ministarstava pravde **nije vidljivo da postoji bilo kakava poveznica sa aktivnostima iz Akcionog plana za reformu pravosuđa u BiH (2010.g.)**. U isto vrijeme predstavnici kantonalnih ministarstava pravde nisu u dovoljnoj mjeri upoznati sa značajem „Programskog budžetiranja“.
 - Evidentno je da su **postojeći budžeti ograničeni i nedostadni** za provedbu ovako kompleksne Strategije. Imajući to u vidu, institucije sektora pravde naše zemlje, u saradnji sa Španjolskom Agencijom za međunarodnu saradnju i razvoj (AECID), Švedskom Agencijom za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA) i Vladom Ujedinjenog Kraljevstva, trenutno provode aktivnosti na uspostavi funkcionalnog, zajedničkog donatorskog fonda za provođenje SRSP u BiH, koji će sasvim sigurno pomoći u prevazilaženju problema nedostajućih domaćih budžetskih sredstava i provođenju SRSP u BiH. U kontesktu navedenoga, izuzetno je važno da je konačno postignut dogovor, **odnosno usaglašen Memorandum za korištenje sredstava iz Donatorskog fonda za pomoć izgradnji kapaciteta u sektoru pravde u BiH, a CCI i drugi predstavnici OCD, koje su uključene u proces praćenja i ocjene provođenja AP SRSP u BiH, pozdravljaju odluku da se iz sredstava donatorskog fonda za OCD koje su uključene u spomenuti proces, bude izdvojeno cca 30.000,00 EUR godišnje, uz očekivanja da će se spomenuta sredstva stalno povećavati u narednim godinama, kako bi civilno društvo moglo kvalitetno obaviti sve planirane aktivnosti.**
5. Programi rada institucija (od kantona do državnog nivoa) **vrlo uopćeno, u najvećem broju, upućuju na orijentisanost ministarstva pravde ka procesu reforme pravosuđa, tj. nedovoljno sistematično kreirani programi ne navode specifične mjere / strateške programe i aktivnosti iz Akcionog plana SRSP-a**. Uz to, programi ne sadržavaju bilo kakva objašnjenja vezana za neke od mjera, koje bi i mogli po nazivu povezati sa Akcionim planom. Na kraju, **neke Vlade kao što su Zapadnohercegovačka (ŽZH), te Hercegovačko-neretvanska (HNK) i pri isteku prve polovine 2010. godine nemaju usvojene Programe rada od strane Skupština tih kantona**. Prisjetimo se, projektom Španjolske Agencije za međunarodnu saradnju i razvoj (AECID) još krajem 2009. godine, **konsultanti na ovom programu su pripremili za sva ministarstva pravde u BiH primjer dobrog godišnjeg programa rada za 2010. godinu**, a u skladu sa Akcionim planom za realizaciju Strategije pravosuđa. Na žalost, **Ministarstva pravde su se oglušila na ovakvu inicijativu**, pa na sceni imamo godišnje Programe rada za 2010. godinu, koji nedovoljno jasno prikazuju prave namjere za realizaciju SRSP u BiH.
6. Još uvijek je **neusaglašena politika na nivou Vlade RS i Vlade FBiH po pitanju osnivanja jedinica u sklopu Ministarstva pravde za strateško planiranje i koordinaciju donatorskih sredstava**. (U Federalnom ministarstvu se radi na ovom pitanju, **dok je proces u Ministarstvu pravde RS na samom početku**.)
7. Primjetna je, može se otvoreno reći, **neka vrsta opstrukcije predstavnika Ministarstva pravde RS i F BiH po pitanju izrade Srednjoročnih strateških planova**, s čim se dovodi u pitanje potpuno realiziranje aktivnosti 5.2.1.3 „Izrada strateških planova ministarstva pravde entiteta i PK BD“ **za koju je krajnji rok kraj drugog kvartala 2010. godine**. Naime, prilično je jedinstven stav predstavnika F BiH i RS po ovom pitanju, **gdje generalno oni ne vide opravdanost izrade Srednjoročnih strateških planova u periodu kada se završava mandat jedne Vlade**. Jednostavno ne postoji jedinstven stav po ovom pitanju u ministarstvima, uz prigovor da se sa ovim procesom zakasnilo. Nažalost ovo je jedan od primjera i problema na koji su OCD upućivale i tokom kreiranja prvog Izvještaja o monitoringu, **a riječ je o tome da su novi rokovi u Akcionom planu postavljeni konsenzusom članova FRG početkom 2010. godine** i već 6 mjeseci kasnije imamo situaciju da će se revidirani rokovi morati ponovo pomjerati.
8. Nedostatak fokusiranih kadrova u kantonalnim ministarstvima pravde na aktivnosti koje su predviđene AP SRSP-a (opisi poslova angažiranog osoblja u kantonima samo djelomično podrazumjevaju aktivno učešće u procesu reforme pravosuđa, dok npr. u Posavskom kantonu i nema imenovane osobe u bilo kom obliku – aktivnosti povremeno obavlja ministrica **Safeta Sejdić** i ovo je jedan od kantona kojem kreiranje Srednjoročnih strateških planova ne znači mnogo i ne učestvuju u izradi istog, jer prije svega nemaju kapaciteta za primjenu).
9. I dalje je prisutan problem nedolaska člana FRG 5. iz Pravosudne komisije Distrikta Brčko na dosad održane sastanke FRG, koji je aktualan još od odlaska iz Komisije **Radmila Ivanovića**, koji je bio zadužen za spomenutu

FRG 5. Također, od 01.07.2010. godine **na novu dužnost iz Pravosudne komisije Brčko distrikta odlazi Nada Majinović**, predsjednica Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH, a funkciju predsjednika će, do daljnijega obavljati **Zekerijah Mujkanović**, dopredsjednik Komisije. Potkraj mjeseca juna (25.06.) **raspisan je konkurs za izbor direktora Kancelarije za pravnu pomoć, kao i novoga sekretara Komisije**, a do konačnog izbora, koji se očekuje za cca 60 dana (01.08.2010. g.), **funkciju će obavljati dosadašnji sekretar Slobodan Zobenica**. Ono što je važno za istaknuti je da je, u međuvremenu, za portparola Pravosudne komisije Brčko Distrikta izabrana **Jelena Kablinović**, koja je otpočela sa obavljanjem nove funkcije 22.06.2010. godine.

Planirane aktivnosti praćenja u narednom izvještajnom periodu

Svih pet OCD-a zaduženih za praćenje provdbe SRSP uspjele su u toku prvog polugodišta 2010. osigurati adekvatni nivo međusobne saradnje, usuglasiti interne pristupe praćenja i uspostaviti neophodnu komunikaciju s ključnim institucijama nadležnim za provedbu strateških programa u okviru svakog od pet stubova reforme. Stoga ove OCD, u skladu sa potpisanim Memorandumom s Ministarstvom pravde BiH, planiraju intenzivirati praćenje reformskih mjera tokom narednog tromjesečnog perioda i pripremiti sljedeći izvještaj u prvoj polovici septembra 2010., koji će predstavljati procjenu provođenja reformskih aktivnosti u periodu od juna do septembra 2010. Uz primarni zadatak praćenja provođenja reformskih aktivnosti na osnovu zvaničnih izvještaja i konsultacija s nadležnim institucijama, planira se i veći obuhvat uključivanja perspektiva relevantnih profesionalnih udruženja i drugih OCD-a.

Uz sva eventualna ograničenja, nadamo se da će, ovaj prvi polugodišnji Izvještaj organizacija civilnog društva (OCD) o provedbi Akcionog plana za provedbu Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH biti koristan i poslužiti kao izvor informacija nadležnim institucijama u daljnjoj provedbi reformskih mjera u sektoru pravde u BiH, te da će se predložene preporuke razmotriti i usvojiti odgovarajuće zaključke na predstojećoj Konferenciji ministara pravde i predsjednika VSTV i PK BD BiH, kojima će se zadužiti odgovorne institucije sektora pravde u BiH za njihovu realizaciju i izvještavanje Konferencije ministara o njihovom provođenju. Sveukupno gledano, aktivnosti OCD planirane u narednom izvještajnom periodu će biti fokusirane na davanje daljnjeg doprinosa u kreiranju što kvalitetnije saradnje vladinog i nevladinog sektora na realiziranju zajedničkog cilja – što učinkovitije i uspješnije provođenje reforme sektora pravde u BiH koju smatramo od presudnog značaja za daljnji demokratski i ekonomski razvoj BiH, u kontekstu europskih integracija.

III OCJENA USPJEŠNOSTI REALIZIRANJA AKCIONOG PLANA

3.1. OCJENA USPJEŠNOSTI REALIZACIJE U STRATEŠKOJ OBLASTI 1 – PRAVOSUĐE

Na osnovu posljednjeg nezvaničnog tromjesečnog izvještaja o implementiranim reformskim mjerama i aktivnostima stuba 1. – pravosuđe – Strategije za reformu sektora pravde u BiH i njenog Akcionog plana, dostavljenog od strane Tehničkog sekretarijata 26.04.2010. godine, koji se zasniva na dostavljenim izvještajima nadležnih institucija u sektoru pravde konstatuje se sljedeće:

Unutar programske oblasti 1.1. Nezavisnost i harmonizacija stalno se sprovode 3 aktivnosti, i to:

1.1.1.1 Sačiniti komparativnu analizu i analizu važećih propisa vezanih za proces pripreme, usvajanja i izvršenja budžeta, kao i stepen primjene tih propisa sa konkretnim prijedlozima vezanim za pripremu, usvajanje i izvršenje budžeta sudova i tužilaštava;

1.1.1.5 U skladu sa obavezama iz zakona o sudovima, održavati redovne i obavezne sastanke sa VSTV (detaljno razmatranje budžeta sudova i tužilaštava od strane predstavnika VSTV-a i izvršne vlasti), prije utvrđivanja nacrta budžeta od strane vlada, kao i pravovremenog uključivanja VSTV-a u postupak razmatranja svih bitnih pitanja vezanih za budžete sudova i tužilaštava; i

1.1.1.7 Definirati i i kontinuirano provoditi potrebnu obuku za sudove i tužilaštva u oblasti pripreme i izvršenja budžeta.

U istoj programskoj oblasti, provođenje kasni u provođenju sljedećih programskih oblasti:

1.1.1.6 Harmonizirati principe programskog budžeta u svim pravosudnim institucijama u BiH u skladu sa smjernicama i preporukama nadležnih ministarstava finansija.

Tri programske oblasti nisu pokrenute:

1.1.2.1 Uputiti inicijativu odgovornim institucijama za pripremu analize njihovih kapaciteta u pripremi i izvršenju budžeta;

1.1.4.2 Izvršiti konsultacije s ciljem usaglašavanja stava po ovom pitanju; i

1.1.5.1 Preduzeti intenzivne aktivnosti usmjerene ka usvajanju Zakona (misli se na jedinstveni Zakon o tužilaštvima na nivou FBiH).

U programskoj oblasti 1.2. Efikasnost i djelotvornost, stalno se provodi 21 aktivnost:

- 1.2.1.8 Unaprijediti efikasnost službe sudskih izvršitelja putem dokvalifikacije i edukativnih programa;
- 1.2.1.16 Usaglasiti pravila za dostavu sudskih pismena putem javnih poštanskih operatera;
- 1.2.1.19 Utvrditi rješenja koja omogućavaju pristup ličnim podacima za potrebe tražilaca izvršenja;
- 1.2.4.1 U skladu sa raspoloživim sredstvima, započeti rekonstrukciju sudova koji su na temelju postojećeg arhitektonsko-tehničkog plana VSTV-a ocijenjeni prioriternim;
- 1.2.5.2 Razviti CMS modul za praćenje ispunjenja vremenskih normi nosilaca pravosudne funkcije;
- 1.2.5.3 Razviti CMS modul za potrebe VSTV;
- 1.2.5.4 Razviti modul za integraciju CMS sa Registrom poslovnih subjekata i Registrom novčanih kazni;
- 1.2.5.5 Implementirati CMS u svim sudovima i tužilaštvima;
- 1.2.5.6 Administrirati i održavati CMS;
- 1.2.5.7 Uspostaviti Disaster Recovery System u VSTV Data Centru;
- 1.2.5.8 Administrirati i održavati WAN mrežu i mrežne servise;
- 1.2.5.9 Uspostaviti mrežne i systemske infrastrukture za upotrebu digitalnih potpisa u pravosuđu;
- 1.2.5.10 Obnoviti opremu;
- 1.2.5.12 Osigurati opću IKT podršku sudovima i tužilaštvima;
- 1.2.5.13 Osigurati podršku IS Centra za sudsku dokumentaciju;
- 1.2.5.18 Razvoj TCMS modula za omogućavanje razmjene podataka između policijskih tijela i tužilaštava;
- 1.2.6.9 Provoditi obuku iz oblasti rukovođenja u pravosudnim institucijama BiH;
- 1.2.7.4 (b) Definirati kriterije za ocjenjivanje glavnih tužilaca;
- 1.2.8.4 Donijeti odluku o izmjeni sistematizovanog broja sudija;
- 1.2.8.5 Izvršiti analizu broja tužilaca u odnosu na broj postojećih predmeta i priliva predmeta i ustanoviti u kojim tužilaštvima su potrebne promjene u broju tužilaca; i
- 1.2.8.6 Obaviti konsultacije sa glavnim tužiocima i nadležnim ministarstvima o rezultatima analize.

U istoj programskoj oblasti, provođenje kasni u provođenju sljedećih aktivnosti:

- 1.2.3.1. Izvršiti pravnu analizu postojećih materijalnih i procesnih krivičnopravnih propisa uz uporednopravnu analizu o novim mjerama krivičnog gonjenja i dati odgovarajuće preporuke.

Jedna programska oblast nije pokrenuta:

- 1.2.1.20 Izraditi nacrt potrebnih izmjena i dopuna zakona o komunalnoj djelatnosti na osnovu preporuke Radne grupe.

U programskoj oblasti 1.3. Odgovornost i profesionalizam, kontinuirano se provodi 8 aktivnosti:

- 1.3.1.3 Usvojiti i inicirati primjenu vremenskih mjerila za rad sudija, te stručnih saradnika u općinskim i osnovnim* sudovima;
- 1.3.1.4 Razraditi koncept vremenskih mjerila za rad tužilaca;
- 1.3.3.1 Analizirati postojeće odredbe Zakona o VSTV BiH i utvrditi poteškoće u njihovoj primjeni, te dati prijedlog izmjena i dopuna;
- 1.3.6.4 Osigurati da CEST-ovi imaju kadrovske i tehničke kapacitete za kontinuirano pružanje obuke;
- 1.3.6.5 Analizirati probleme i izazove sa kojima se susreću centri za edukaciju i PK BD;
- 1.3.6.11 Realizirati programe zajedničke obuke tužilaca i policije;
- 1.3.6.12 Kontinuirano analizirati realizaciju programa obuke i zadovoljstva polaznika, uz nadzor VSTV-a; i
- 1.3.6.13 Ažurirati web stranicu Centra za sudsku dokumentaciju VSTV, te bazu sudskih odluka.

Tri programske oblasti nisu pokrenute:

- 1.3.4.1 Utvrditi zajednički prijedlog izmjena programa za polaganje pravosudnih ispita;
- 1.3.3.2 Usvojiti usklađene programe, uslove i kriterije polaganja pravosudnih ispita u BiH; i
- 1.3.4.3 U nove programe za polaganje pravosudnog ispita na državnom nivou i u entitetima, unijeti potrebne izmjene.

Kako je zbog kratkog vremenskog roka za pripremu Izvještaja, kao i kompliciranosti procjene provođenja većine reformskih aktivnosti obrazloženih u Uvodu, bilo nemoguće steći detaljan uvid u svaku pojedinačnu aktivnost i status njenog provođenja, nemoguće je izvršiti ocjenu uspješnosti realizacije pojedinih aktivnosti i mjera Akcionog plana SRSP-a u okviru stuba 1. – pravosuđe – u posljednja tri mjeseca, te će se procjena u ovom poglavlju fokusirati uglavnom na generalne trendove primjećene tokom pripreme Izvještaja.

Naime, priprema Izvještaja fokusiranog samo na neke opće probleme nastala je zbog činjenice da je status provođenja reformskih aktivnosti i mjera ostao gotovo nepromjenjen u posljednja tri mjeseca. Uporedba posljednjeg nezvaničnog tromjesečnog izvještaja o implementiranim reformskim mjerama i aktivnostima stuba 1. – pravosuđe – Strategije za reformu sektora pravde u BiH i njenog Akcionog plana, pripremljenog od strane Tehničkog sekretarijata u aprilu 2010. godine, sa godišnjim *Izvještajem o provođenju Strategije za reformu sektora pravde u Bosne i Hercegovine i njenog Akcionog plana za 2009. godinu*, pokazuje da je u posljednja tri mjeseca došlo do neznatnog pomaka u provođenju reformskih aktivnosti u okviru stuba 1. – pravosuđe.

Činjenica da je u posljednja tri mjeseca došlo do neznatnih pomaka u provođenju reformskih mjera, te da na dva zadnja sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – Pravosuđe – nije prisustvovao predstavnik Ministarstva pravde Republike Srpske, kao i da unutar entitetskih i kantonalnih ministarstva pravde nisu formirana odjeljenja nadležna za praćenje provođenja aktivnosti Akcionog plana SRSP-a, niti su usvojeni strateški planovi ovih institucija, navodi na zaključak da entitetske i kantonalne institucije u sektoru pravde BiH nisu dovoljno posvećene provođenju reformskih mjera i aktivnosti na koje su se obavezale. Iako uzroci navedene neposvećenosti se javljaju iz manjka ili neadekvatne rasporedbe kadrovskim resursima neophodnim za provođenje i praćenje provođenja SRSP-a i njenog Akcionog plana, oni se javljaju i iz nepostojanja vlasničkog odnosa prema SRSP-u. Naime, iako su entitetska i kantonalna ministarstva učestvovala u pripremi SRSP-a, cijeli proces identifikiranja problema u sektoru pravde, kao i definisanju potrebnih reformskih aktivnosti je tekao odozgo prema dole.

Ovi zaključci ukazuju i na neprovođenje preporuka usvojenih na trećoj Konferenciji ministara pravde u BiH a vezanih za provedbu reformskih mjera i aktivnosti u stubu 1. – pravosuđe. Posebice naglašavamo da na spomenutoj Konferenciji ministri su usvojili zaključak da se VSTV obavezuje da će uraditi dodatne konsultacije sa Ministarstvom pravde BiH povodom Analize koju je ranije pripremila VSTV a odnosi se na usklađivanje procedura imenovanja sudija Ustavnog suda BiH sa procedurom imenovanja entitetskih sudija. Prema našim saznanjima, ove konsultacije nisu sprovedene u izvještajnom periodu.

Pored kadrovskih nedostataka, jedan od glavnih problema i rizika vezanih za provedbu reformskih mjera i aktivnosti SRSP-a jeste osiguranje finansijskih sredstava. Provođenje određenog broja reformskih mjera i aktivnosti oslanja se na osiguranje donatorskih sredstava, odnosno provođenje projekata od strane međunarodnih organizacija, kao što je USAID-ov Projekat reforme pravosuđa II. Ovaj trend ukazuje na činjenicu da institucije u sektoru pravde BiH nisu osigurale sredstva za provedbu reformskih mjera SRSP-a u svojim budžetima, te da se državni, entitetski i kantonalni budžeti ne donose u skladu sa Finansijskim planom Strategije za reformu sektora pravde u BiH i/ili da se sredstva ne raspoređuju adekvatno. Pored toga, s obzirom da je u međuvremenu izvršena revizija AP SRSP u BiH, nužno je revidirati i postojeći Finansijski plan SRSP-a, a što prema našim saznanjima još uvijek nije niti pokrenuto. U svom narednom izvještaju ADI planira posebnu pažnju i analizu posvetiti ovom pitanju. Općeniti zaključak ove procjene je da su materijalni uslovi za poboljšanje kapaciteta u pravosuđu i dalje veoma ograničeni.

3.2. OCJENA USPJEŠNOSTI REALIZIRANJA U STRATEŠKOJ OBLASTI 2 – IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

Na osnovu prikupljenih informacija iz izvora navedenih u dijelu ovog izvještaja pod nazivom Izvori informacija, te uporedbe sa nekoliko dostavljenih izvještaja nadležnih institucija u sektoru pravde za stub 2 – izvršenje krivičnih sankcija – i to Ministarstva pravde BiH, Ministarstva pravde RS, Ministarstva pravde FBiH, Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave HNK, i Ministarstva za pravosuđe, upravu i radne odnose BPK – prosljeđenih od strane Tehničkog sekretarijata, Helsinški komitet za ljudska prava u BiH (HK BiH) konstatuje da je u periodu januar – mart 2010. godine došlo do neznatnih pomaka u provođenju reformskih mjera u stubu 2. – izvršenje krivičnih sankcija i da se većina aktivnosti djelomično ispunjava. Ipak, u provedbi 27 planiranih aktivnosti u stubu 2. – izvršenje krivičnih sankcija AP SRSP-a u periodu januar – mart 2010. godine nije došlo do bitnijih promjena i pomaka u provođenju.

Takođe, kako su svoje izvještaje dostavile samo neke nadležne institucije, te HK nije zaprimio kompletan polugodišnji izvještaj, HK BiH se u ovom izvještaju ne osvrće na svaku pojedinačnu reformsku aktivnost, već daje nekoliko općenitih komentara i sugestija vezano za provođenje pojedinih reformskih aktivnosti i mjera:

2.1 Upravljanje sistemom za izvršenje krivičnih sankcija

Vezano za aktivnost 2.1.1.3.- uskladiti novi ZIKS F BiH sa ZIKS BiH - HK BiH je došao do saznanja da je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija ušao u parlamentarnu proceduru po hitnom postupku, te da je nacrt Prijedloga zakona usvojen na Zastupničkom domu Parlamenta FBiH na sjednici održanoj 26.05.2010. godine kada je i ukinuta hitna procedura. Navedeni nacrt Prijedloga zakona trenutno je na razmatranju na **31. sjednici Doma naroda** Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, koja je zakazana za **utorak, 22. juna 2010. godine. Potom će navedeni akt biti ponovo vraćen na Predstavnički dom i Dom naroda gdje se treba usvojiti u obliku prijedloga zakona. HK BiH konstatuje da je neophodno sprovesti procjenu da li su predložene izmjene Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija harmonizirane u skladu sa odredbama ZIKS BiH.**

U vezi sa aktivnosti 2.1.1.5. „Izraditi analize svih zakonskih i podzakonskih akata kako bi se utvrdio omjer njihove usklađenosti“, HK BiH konstatuje da je neophodno da novoimenovano Koordinaciono tijelo za usklađivanje propisa iz oblasti izvršenja kaznenih sankcija u Bosni i Hercegovini počne sa svojim redovnim aktivnostima kako bi preuzelo obavezu pripreme analiza, te u tom pogledu pripremi i plan rada. Posebice je bitna izrada analiza kako bi se osigurala pravovremena harmonizacija zakonskih rješenja koji su u procesu izrade ili usvajanja, a ne nakon što ona budu već usvojena.

2.2 Prenatranost zatvora

HK BiH smatra da je aktivnost 2.2.1.3. Izmijeniti postojeće krivične zakone i zakone o izvršenju krivičnih sankcija u dijelu koji se odnosi na uslovni otpust, u velikom zaostatku provođenja jer zavodi nisu u mogućnosti primjenjivati mehanizme uslovnog otpusta niti mogu izraditi pravilnike po ovom pitanju jer zakonska rješenja nisu donesena ni u FBiH ni u kantonima.

U vezi sa prijedlogom gđina Aleksandra Tomića, iz Ministarstva pravde BiH, da se aktivnost 2.2.3.3 „Koordinaciono tijelo za usklađivanje standarda i propisa periodično analizira stanje zatvorskih objekata i daje preporuke za poboljšanje postojećeg“ briše, na Funkcionalnoj radnoj grupi je konstatovano da je potrebno da Sektor za izvršenje krivičnih sankcija (SIKS) dostavi svoj prijedlog SSPKPEI MP BiH, kako bi se pravovremeno pristupilo revidiranju AP u ovoj aktivnosti, ukoliko se ukaže potreba. HK BiH je mišljenja da SSPKPEI MP BiH nije nadležan za izmjenu reformskih aktivnosti niti datih mjera u AP SRSP-a, kako takve nadležnosti ima samo Konferencija ministara pravde u BiH u skladu sa Odlukom o ulogama i odgovornostima Tehničkog sekretarijata i funkcionalnih radnih grupa za provedbu Strategije za reformu sektora pravde u BiH, donesenoj 22.12.2009. godine. Mišljenje je HKBiH da ne postoje dovoljni razlozi za izmjene AP SRSP-a, aktivnosti i indikatora jer je njima već definisan jasan strateški okvir koji omogućava primjenu evropskih i međunarodnih standarda u ovoj oblasti. Stoga, smatramo da će revizija AP dodatno usporiti koordinaciju i oduzeti vrijeme od zacrtanih aktivnosti, te da neće doprinjeti većoj efikasnosti provođenja reforme.

Vezano za aktivnost 2.2.2.1. Izraditi i provesti provedbene propise za primjenu alternativne sankcije rada za opće dobro na slobodi, HK BiH smatra trenutne aktivnosti donošenja institucionalnog okvira i provedbenih propisa na jedinstven način u FBiH korisnim i relevantnim, posebice izradu pravilnika u kantonima koja je u toku. Smatramo da će se usvajanjem provedbenih propisa na jedinstven način u FBiH u oblasti rada za opće dobro na slobodi uspostaviti regulatorni okvir koji će omogućiti primjenu ovog mehanizma u praksi, te će značajno doprinjeti smanjenju problema prenatranosti u kazneno-popravnim zavodima u BiH.

2.3 Primjena međunarodnih standarda

Vežano za aktivnost 2.3.3.1. „Uvođenje jedinštvjenih standarda u nezavisnom inspekijskom nadzoru nad zatvorima“, na posljednjem sastanku Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija – održanog 25. maja 2010. godine, ponovo nije postignuta saglanost oko ove aktivnosti. Gdin. Mustafa Bisić, pomoćnik ministra u MP BiH i predsjedavajući Funkcionalne radne grupe 2, dostavio je „Obavijest o zahtjevu za preformulaciju Strateškog programa 2.3.3. Uspostaviti sistem nezavisne zatvorske inspekcije u BiH i Pokazatelja za praćenje realizacije Strategije“ u kojoj obavješćava članove Grupe da se navedena aktivnost preformuliše u „Formiranje Odsjeka za nadzor nad radom zavoda u Sektoru za izvršenje krivičnih sankcija u Ministarstvu pravde BiH i uvođenje glavnog inspektora za izvršenje krivičnih sankcija Bosne i Hercegovine.“ HK BiH smatra da potencijalna preformulacija navedene aktivnosti nije u skladu sa pravilom 93. Evropskih zatvorskih pravila, te krši odredbu o uspostavljanju nezavisne zatvorske inspekcije kao osnovne dodatne garancije za prevenciju lošeg postupanja prema osuđenim licima. Pravilo ne propisuje oblik praćenja, nego ističe potrebu za visoko kvalitetnim nezavisnim praćenjem uz učešće kvalifikovanog osoblja i mogućnost pristupa nezavisnih stručnjaka. U tom smislu, osnivanje novog odjeljenja unutar Ministarstva pravde BiH, odnosno unutar vladine institucije koja će djelovati kao regulatorno tijelo, ne osigurava dovoljan stepen nezavisnosti inspekijskog nadzora nad zatvorima u BiH.

Dodatno, HK BiH takođe skreće pažnju i na provedbu Opcionog protokola uz Konvenciju protiv torture (OPCAT). BiH, kao potpisnica OPCAT-a koji je ratificiran 24.10.2008. godine, se obavezuje na uspostavu Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM). Ovaj bitan zadatak je u velikom zaostatku realizacije. Na Radnom sastanku posvećenom ovom mehanizmu a održanog u organizaciji OSCE Misije u BiH 24.02.2010. godine, na kojem je prisustvovalo i nekoliko predstavnika institucija nadležnih za provedbu SRSP-a, zaključeno je da uspostavljanju NPM mehanizma treba prethoditi analiza koju će napraviti Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, i da u istu svrhu je neophodno formirati komisiju. Međutim, uključivanje Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH ne smije osloboditi institucije u sektoru pravde u BiH obaveza vezanih za OPCAT koje su ranije preuzele.

Takođe, pored mišljenja vezanih za provedbu pojedinačnih reformskih mjera i aktivnosti od strane nadležnih institucija, HK BiH konstatuje sljedeće primjedbe, koje su navedene i u prošlom izvješćaju a vezane su za kvalitetu praćenja provođenja Akcionog plana SRSP-a:

- Izvješćaji nadležnih institucija u sektoru pravde BiH su dostavljeni nakon datih rokova, te je u tom smislu otežano praćenje i procjena AP SRSP-a od strane HK BiH;
- Tokom učešća na ranije navedenim sastancima, kao i kroz provođenje sopstvenih projektnih aktivnosti, HK BiH konstatuje da je koordinacija i razmjena informacija između nadležnih institucija u oblasti izvršenja krivičnih sankcija nedovoljna, pa samim tim ugrožava sistematsko provođenje reformi;
- Kako često određeni članovi Funkcionalne radne grupe izostaju sa sastanaka, posebice predstavnici iz nadležnih kantonalnih ministarstava, upitna je posvećenost provođenju AP SRSP-a od strane ovih članova FRG. Mogući uzrok neposvećenosti jeste i činjenica da imenovani članovi iz kantonalnih ministarstava u Funkcionalnoj radnoj grupi 2. nisu direktno uključeni u aktivnosti vezane za izvršenje krivičnih sankcija u svojim ministarstvima kako Zeničko-dobojski kanton i Kanton 10, nemaju nadležnosti nad kazneno-popravnim zavodima. U tom smislu, predlažemo da se provede preimenovanje predstavnika u svim funkcionalnim radnim grupama kako bi učešće predstavnika bilo usklađeno sa njihovim zadacima i poslovima koje obavljaju unutar institucija koje predstavljaju;
- Značajnim iskorakom u proteklom periodu smatra se usvajanje novog Zakona o izvršenju krivičnih sankcija Republike Srpske i usklađivanja odredbi sa Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija BiH, te postavljanje tačnih i preciznih rokova za provođenje aktivnosti navedenog zakona u RS-u;
- Neposvećenost provedbi SRSP-a je uočljiva i u načinu provođenja aktivnosti SRSP-a koje se stalno odlažu, revidiraju, a rokovi produžavaju, te se na sastancima ne preciziraju nosioci poslova, niti se popunjavaju kapaciteti u nadležnim institucijama. HK BiH smatra da navedena neposvećenost prema realizaciji planiranih i preuzetih obaveza nije uzrokovana samo manjkom materijalnih i kadrovskih kapaciteta, već i nedostatkom političke volje i opredjeljenosti reformama. Nedostatak političke volje se očituje u sporosti provođenja reformskih aktivnosti AP SRSP-a, kao i konstantnom odlaganju provođenja pojedinih mjera.

3.3. OCJENA USPJEŠNOSTI REALIZIRANJA U STRATEŠKOJ OBLASTI 3

– PRISTUP PRAVDI

U ovom izvještajnom periodu, Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“ ocjenu uspješnosti provođenja Akcionog plana za provedu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (AP SRSP u BiH), temelji na analizi nezvaničnog izvještaja o provedbi aktivnosti za period januar-mart 2010. godine i Izvještaja o provedbi SRSP u BiH i njenog Akcionog plana za 2009.godinu, učešću na dosadašnja dva sastanka FRG u 2010. godini, izvještajima i analizama pojedinih organizacija i neposrednom kontaktu sa institucijama kao direktnih izvora informacija za pojedinačne aktivnosti.

Općenita je ocjena da nije napravljen odgovarajući pomak za najveći broj utvrđenih aktivnosti iz Stuba 3., usporedbom informacija o provedbi aktivnosti iz Izvještaja o provedbi SRSP u BiH za 2009. godinu i informacija iz korištenih izvora za prvo polugodište 2010. godine, tako da se između ostalog može konstatovati da:

- u strateškom programu 3.1.1. – uspostaviti mehanizme kojima se osigurava ciljano i stručno usavršavanje sudija i tužilaca u BiH i državnih službenika u organima koji učestvuju u postupku pružanja međunarodne pravne pomoći, pored činjenice povećanog broja sudija i tužilaca koji su obučeni iz oblasti MPP od strane CEST-a, **mišljenja smo da je neophodna ciljana obuka ciljanog određenog broja sudija i tužilaca koji će biti zaduženi za ovu oblast u sudovima i tužilaštvima;**

- u strateškom programu 3.1.2. - osigurati ujednačavanje sudske prakse u BiH u oblasti međunarodne pravne pomoći i saradnje, bez obzira što su navedene aktivnosti predviđene za period 2009-2013. godine, **u praksi još uvijek nije započela potpuna i dosljedna primjena člana 13.** (sada člana 7. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine);

- u strateškom programu 3.1.4. – uspostavljanje jedinstvene kaznene evidencije za državljane BiH osuđene u inostranstvu (posebno za one koji su državljani, a nisu rođeni u BiH), i pored uspostavljanja pravnog okvira donošenjem Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći, **neophodno je značajno intenzivirati aktivnosti na uspostavljanju evidencije radi donošenja cjelokupne i kvalitetne evidencije;**

- u strateškoj oblasti 3.2. Besplatna pravna pomoć i pristup pravnim informacijama, **osim upućivanja okvirnog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na nivou BiH u parlamentarnu proceduru, ostale aktivnosti iz ove strateške oblasti nisu otpočele, što je u suprotnosti sa utvrđenim rokovima. To se posebno odnosi na analizu besplatne pravne pomoći u BiH gdje postoji velika raznolikost kako u samom zakonskom uređenju, tako i u praktičnoj primjeni.** Usvajanjem Okvirnog Zakona bila bi ispunjena obaveza koju je Bosna i Hercegovina preuzela pristupanjem Savjetu Evrope i Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, koja je ugrađena u Ustav Bosne i Hercegovine.

Institut besplatne pravne pomoći relativno je nova i bez sumnje još uvijek nedovoljno razvijena pojava u bosanskohercegovačkom zakonodavstvu koja sadrži brojne nedostake, a nešto je manja nepoznanica u pravnoj praksi. Prije svega, u Bosni i Hercegovini nema zakona na državnom nivou, kao ni na nivou Federacije Bosne i Hercegovine. Republika Srpska je usvojila Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći 2009. godine, koji je otpočeo sa provođenjem u julu 2009. godine, a isto su učinili i pojedini Kantoni u Federaciji Bosne i Hercegovine (Zeničko-dobojski Kanton, Tuzlanski Kanton, Zapadno-hercegovački Kanton/Županija i Brčko-Distrikt), donošenjem Zakona o kancelariji pravne pomoći.

Slijedi kratki pregled uočenih nedostataka aktuelnih zakonskih rješenja koja se temelje i na prethodnim analizama specijaliziranih OCD-a:

- Kod postojećih zakona primjetna je raznovrsnost kako objekata na koje se primjenjuju zakoni, tako i subjekata koji pružaju besplatnu pravnu pomoć.
- Nedostaje jedinstven kriterij za sve fizičke osobe koje se nalaze na teritoriji Bosne i Hercegovine pri procjeni da li im je besplatna pravna pomoć potrebna.
- Nije jedinstveno regulisan postupak za podnošenje zahtjeva za pružanje pravne pomoći.
- Takođe je kompliciran finansijski kriterij u pogledu utvrđivanja prava na besplatnu pravnu pomoć.
- Ne postoji u dovoljnoj mjeri neovisnost organa koji pružaju besplatnu pravnu pomoć i slično. Sve ovo ukazuje na potrebu sveobuhvatne analize stanja besplatne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini i hitnom donošenju Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na nivou Bosne i Hercegovine i usaglašavanja postojećih zakona sa njim, donošenjem zakona od strane Federacije BiH i kantona koji to do sada nisu učinili, kako bi se velikom broju građanima Bosne i Hercegovine omogućilo pravo na pravnu pomoć.

- u strateškom programu 3.3.1. – osigurati potpuno provođenje Strategije za brigu o korisnicima sudova u BiH, pored činjenice da je Strategija donesena, tokom čitave 2009. godine i **tokom prvog polugodišta 2010. godine nije sačinjen Akcioni plan za provedbu Strategije (nedostatak dodatnih novčanih sredstva ne može poslužiti kao opravdanje za nedonošenje Akcionog plana)**, što je u uskoj povezanosti sa ostalim aktivnostima iz strateške oblasti 3.3., a što u konačnici traba da ima kvalitetniji pristup sudu svih korisnika suda;

- u strateškom programu 3.3.3. – ispitati modalitete aktivnijeg angažmana NVO sektora u BiH u praćenju rada sektora pravde u BiH, **napravljen je pomak potpisivanjem Memoranduma o uspostavljanju mehanizma za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH sa Ministarstvom pravde BiH**, na osnovu kojeg je 5 nevladinih organizacija u BiH, Asocijacija za demokratske inicijative, Helsinški komitet za ljudska prava u BiH, Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“, Biro za ljudska prava Tuzla i Centri civilnih inicijativa, uključeno u ocjenu provođenja Strategije. **Međutim, neophodno je čim prije otpočeti sa provedbom i ostalih utvrđenih aktivnosti iz ovog strateškog programa**, na način na koji bi se uloga NVO u BiH proširila i osnažila u cjelini, te NVO sektor u Bosni i Hercegovini zauzeo mjesto koje mu pripada.

Kada je u pitanju **opseg i kvaliteta saradnje OCD sa nadležnim institucijama, može se zaključiti da je saradnja intenzivirana nakon potpisivanja MoR-a**, ali se mora naglasiti da se u budućnosti očekuje opsežnija i kvalitetnija saradnja sa odgovornim institucijama za provođenje aktivnosti na državnom nivou (Ministarstvo pravde, Visoko sudsko i tužilačko vijeće), a posebno sa institucijama entiteta i PK BD.

Na osnovu prikupljenih informacija, **najznačajnije postignuće u okviru Stuba III je potpisivanje Memoranduma o uspostavljanju mehanizma za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH između OCD i Ministarstva pravde BiH i ponovno upućivanje okvirnog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći u parlamentarnu proceduru**, mada se mora konstatovati da je skoro identičan tekst Zakona prije dvije godine povučen iz parlamentarne procedure.

Uvidom u zapisnike sa Funkcionalnih radnih grupa u toku 2009. godine, kao i u zapisnik sa FRG koja je održana 17.03.2010. godine u Sarajevu i 26.05.2010. godine u Sarajevu, može se konstatovati da kod nadležnih institucija, Ministarstva pravde Republike Srpske, Pravosudne komisije Brčko Distrikta, odgovarajućih ministarstava pravde kantona, **ne postoji potrebna zainteresovanost za učešće u radu FRG**, što predstavlja problem za efikasno praćenje provođenja AP SRSP u BiH, obzirom da FRG nakon razmatranja provođenja AP donose zaključke za koje postoji obaveza izvršavanja. Analizom zaključka sa 3. Konferencije ministara pravde u Bosni i Hercegovini, na nedvosmislen način se može konstatovati da zaključak koji se odnosi na pregled stanja besplatne pravne pomoći, nije ispoštovan u izvještajnom periodu bez posebnog obrazloženja za to.

Općenito se može zaključiti da u ovoj oblasti postoji nedovoljan ili nikakav nivo saradnje i komunikacije između državnih institucija i institucija na nivou entiteta, kantona i PK BD.

Sama činjenica da je prvobitni Akcioni plan revidiran i da je u revidiranom AP predviđen puno veći broj strateških programa/aktivnosti u odnosu na broj aktivnosti iz Strategije, ukazuje na dinamičnost provođenja Strategije, pa smo mišljenja da sadašnji broj strateških programa/aktivnosti nije potrebno korigovati, iako je na FRG od 17.03.2010. godine i 26.05.2010, od strane članova FRG razmatrano da se aktivnost 3.3.2.2. – Izraditi i sprovesti Strategiju za odnose s javnošću i informisanje u svim sudovima i tužilaštvima briše, mada je opet zaključeno da aktivnost i dalje ostane u AP. U svakom slučaju, eventualni prijedlozi za brisanje ili spajanje više aktivnosti u jednu, mogu se očekivati u narednom periodu nakon dobijanja pojedinačnih informacija od strane pojedinih institucija.

3.4. OCJENA USPJEŠNOSTI REALIZIRANJA U STRATEŠKOJ OBLASTI 4 – PODRŠKA EKONOMSKOM RASTU

Prema dostupnim informacijama i podacima koje je dobio Biro za ljudska prava Tuzla u proteklom izvještajnom periodu (januar – juni 2010) akcioni plan u strateškoj oblasti 4. Podrška ekonomskom rastu je mijenjan 2 puta. (u februaru i martu 2010). Ono što nam je dodatno otežavalo monitoring za ovaj izvještajni period je i činjenica da nam nisu bili dostupni pojedinačni izvještaji institucija za ovu oblast na osnovu kojih je Tehnički sekretarijat sačinilo izvještaje za 2010. godinu. Dokumenti koje smo koristili su sadržani u Prilogu 1. Pored toga korišteni su sljedeći dokumenti: zapisnici sa sastanka FRG iz marta i maja 2010; godišnji izvještaj o sprovođenju AP Strategije iz 2009; kvartalni izvještaj Tehničkog sekretarijata januar – mart 2010; Aide Memoire Svjetske banke – Nadzorna misija za BiH „Projekt registracije zemljišta“; godišnji planovi entitetskih Centara za edukaciju sudija i tužilaca.

Na osnovu navedenih dokumenata konstatuje se sljedeće:

Unutar programske oblasti 4.1 Medijacija i alternativno rješavanje privrednih sporova stalno se provode 4 aktivnosti:

- 4.1.3.1 Izrada programa edukacije o ARS na relevantnim fakultetima u BiH
- 4.1.3.8 Širiti publicitet medijacije i ugovorne klauzule među MSP putem popularnih web stranica koje koriste MSP u BiH
- 4.1.4.3 Izraditi analizu broja i vrste predmeta upućenih na medijaciju sa preporukama
- 4.1.4.4 Osigurati smanjenje sudske takse kad stranke idu na medijaciju

2 aktivnosti su okončane u prvoj polovini 2010:

- 4.1.6.1 Ustanoviti godišnje zahtjeve UM BiH u smislu osnovnih sredstava finansiranja kako bi mogao vršiti svoju regulatornu funkciju obuke
- 4.1.7.1 Izraditi programe obuke za edukaciju sudija u pogledu uspješnog upućivanja predmeta u medijaciju

Sljedeće aktivnosti nisu pokrenute:

- 4.1.1.3 Formirati radnu grupu za razmatranje razvoja sudskih sistema u cilju podrške primjeni medijacije u sudovima BiH
- 4.1.1.4 Priprema preporuka o neophodnim izmjenama sudskih sistema, izrada i provođenje potpunog provedbenog plana
- 4.1.2.2 Razmotriti koncept programa „sedmica medijacije“ i sačiniti program komunikacije koji uključuje i procjenu troškova provođenja istog
- 4.1.6.1 Obaviti pregovore sa MP BiH u smislu dogovora oko osnovnih sredstava finansiranja
- 4.1.6.3 Ustanoviti zahtjev za godišnjim izvještajima UM BiH, prema MP BiH, uključujući ciljeve i informacije koje treba dostaviti
- 4.1.6.4 Redovno izrađivati godišnje i polugodišnje izvještaje UM BiH prema MP BiH na osnovu zahtjeva utvrđenih od strane MP BiH
- 4.1.8.1 Razmotriti mogućnost liberalizacije i pružanja usluga medijacije i sprovedbu preporuka o istom
- 4.1.8.3 Razviti inicijativu sa Udruženjem inženjera BiH i FIDIC
Razviti inicijativu sa Udruženjem poslodavaca za rješavanje sporova u zapošljavanja

Biro za ljudska prava nema informacije o provedbi za sljedeće aktivnosti:

- 4.1.3.2 Formirati radnu grupu za izradu nacrtu akcionog plana i programa razvoja kapaciteta advokata i notara
- 4.1.3.3 Ustanoviti kontinuiran proces komuniciranja sa advokatima i advokatskim komorama
- 4.1.3.4 Ustanoviti kontinuiran proces komuniciranja sa notarima i notarskim komorama
- 4.1.3.5 Razviti kapacitete notara sa ciljem da se spriječi dolazak predmeta na sudove
- 4.1.3.6 Sačiniti analizu uvođenja praskе medijacije u ključnim privrednim sektorima
- 4.1.3.7 Organizovati sastanke i seminare (ciljna grupa advokati, notari, privrednici i drugi korisnici usluga)
- 4.1.5.1 Imenovati posebno osoblje kao centralni kontakt za medijaciju sa nadležnostima za koordinaciju i praćenje aktivnosti medijacije
- 4.1.5.2 Obučiti imenovano osoblje da obavlja funkciju koordinacije i praćenja aktivnosti medijacije u BiH

Za ove aktivnosti ni na zadnjem sastanku FGR 4 nije bilo informacija o stepenu provođenja jer institucije koje su zadužene nisu dostavile svoj izvještaj pa će Biro za ljudska prava Tuzla u narednom periodu istražiti razloge ovoga.

Unutar strateškog programa 4.1 - Medijacija i alternativno rješavanje privrednih sporova možemo primjetiti sljedeće trendove: status provođenja aktivnosti ostao je gotovo nepromijenjen u odnosu na godišnji izvještaj iz 2009. i prvi kvartalni izvještaj za 2010. godinu. Najveći su pomaci realizirani u odnosu na područje 4.1.3.1 kada je u pitanju edukacija na fakultetima o alternativnom rješavanju sporova, a najmanji kada je u pitanju područje 4.1.1 – Osigurati strateške smjernice za razvoj ARS.

Prema dostupnim informacijama dobijenim od Udruženja medijatora BiH, aktivnosti u okviru ovog strateškog programa odvijaju se uglavnom projektno. UM BiH je podnijelo finansijski plan MP BiH, ali se o njemu još nije službeno pregovaralo što nam otežava sprovođenje većine aktivnosti u okviru ovog strateškog programa.

pozitivni pomak zabilježen je u aktivnosti 4.1.3.1 jer je na 2 Pravna fakulteta (Tuzla i Mostar) pokrenut izborni predmet Alternativno rješavanje sporova čije aktivnosti djelomično finansira Save the Children Norway a djelomično sredstvima UM BiH. Međutim ovim aktivnostima je onemogućen nastavak u drugoj polovini 2010. godine zbog nedostatka finansija.

Pozitivni pomak je završetak Analize tj. izvještaja radne grupe za medijaciju i alternativno rješavanje privrednih sporova. Na realizaciji zaključaka će se nastaviti raditi u narednom periodu. Pored toga u Ministarstvu pravde BiH su imenovane dvije osobe koje će biti kontakt osobe za medijaciju, a članovi radne grupe su bili na dvije studijske posjete u regionu.

Kada su u pitanju privredni sudovi u RS-u se desio pozitivan pomak sa osnivanjem privrednih sudova tako da su se ostvarili preduslovi za adekvatnu realizaciju medijacije u okviru privrednih sporova. Ceremonija imenovanja predsjednika privrednih sudova u RS-u koje je VSTV imenovalo na sjednici održanoj 30.marta 2010. održana je 1.aprila 2010. Imenovani su predsjednici Višeg privrednog suda u Banja Luci, Okružnog privrednog suda u Banja Luci, Doboju, Bijeljini, Trebinju i Istočnom Sarajevu.

Medijacija je uvrštena kao pravni institut u CMS i integrirana na način da se prilikom iskazivanja predmeta završenim obavezno popunjava i polje „način završetka predmeta“. Pored toga uspostavljena je struktura UM BiH koji su prisutni u većini gradova BIH, da Udruženje posjeduje vlastiti program edukacije, ali glavni problem sa kojim se susreće UM BIH je nedostatak finansijskih sredstava za adekvatniju realizaciju ciljeva.

Kada je u pitanju medijacija i preduslovi za uvođenja obavezne medijacije za privredne sporove, a posebno potrebna finansijska sredstva i nedovoljna informiranost profesionalne zajednice prema ovom vidu rješavanja sporova, smatramo da u ovom momentu ne postoje uslovi za uvođenje obavezne medijacije u privrednim sporovima. Postoji nedovoljna informiranost javnosti o medijaciji, posebno van Sarajeva i Banja Luke te postoji otpor dijela advokatske profesije u kojima traže da im se ubuduće ne predlaže medijacija.

Medijacija je uvrštena u godišnje planove enitetskih Centara za edukaciju sudija i tužilaca, ali prema dobijenim informacijama od Centra u FBiH nema dovoljne zainteresiranosti predstavnika pravosuđa za ovakav vid edukacije.

Biro za ljudska prava ostvario je kontakte sa svih 10 kantonalnih ministarstava pravde u Federaciji BiH i došao do sljedećih podataka kada je u pitanju donošenje Zakona o sudskim taksama. Prema dostupnim informacijama zakon je usvojen u Tuzlanskom kantonu, Zeničko –Dobojskom kantonu i Sarajevskom kantonu koji trenutno rade sa VSTV-om na izradi Izmjena i dopuna ovog Zakona.

Bosanko –Podrinjski kanton je takođe donio novi Zakon o sudskim taksama ali stupanje na snagu odgođeno za januar 2011. godine. Posavski kanton ima usvojen Zakon iz 2009 godine i trenutno je na snazi. Ostali kantoni nemaju donesen Zakon.

Glavna postignuća u proteklom periodu u oblasti 4.1 – Medijacija i alternativno rješavanje sporova

- *Medijacija uvrštena kao izborni predmet na Pravnim fakultetima u Tuzli i Mostaru a aktivnosti djelomično finansiraju Save the Children Norway i UM BIH*
- *Medijacija uvrštena u programe enitetskih Centara za edukaciju sudija i tužilaca za 2010. i stalno se provodi*

Generalni zaključak za ovaj strateški program je postizanje samodorživosti UM BiH i poboljšanje materijalnih uslova za realizaciju predviđenih aktivnosti. Provođenje većine predviđenih mjera ovim programom većinom se trenutno oslanja na kapacitete UM BIH. MP treba osigurati sredstva za provođenje mjera u ovom program i obučiti imenovano osoblje da obavlja funkciju koordinacije i praćenja aktivnosti medijacije u BiH.

Unutar programske oblasti 4.2 Reforma zemljišne administracije stalno se provode sljedeće 3 aktivnosti:

4.2.1.6 Izraditi Prijedlog Zakona o sudskim taksama na nivou kantona

4.2.1.7 Usvojiti Zakone o sudskim taksama na nivou kantona

4.2.5.3 Sprovesti planove opremanja ZK ureda uz identifikovanje izvora finansiranja

Okončane su 2 aktivnosti u prvoj polovini 2010:

4.2.4.1 Uspostaviti organizacione jedinice ili imenovane osobe u FMP odgovorne za koordinaciju pitanja iz oblasti zemljišne administracije

4.2.1.4 Izraditi Prijedlog Zakona o katastru FbiH

Nisu pokrenute sljedeće aktivnosti:

4.2.1.1. Izvršiti popis državne imovine

4.2.1.2 Izraditi Prijedlog Zakona o podjeli državne imovine između BIH, eniteta i Brčko Distrikta BiH i dostaviti u proceduru

4.2.1.3 Usvojiti Zakon o podjeli državne imovine između BIH, eniteta i Brčko Distrikta BiH

- 4.2.1.4 Izraditi Prijedlog Zakona o imovinskim pravima državne imovine
- 4.2.1.5 Usvojiti Zakon o imovinskim pravima državne imovine
- 4.2.1.8 Izraditi Prijedlog Zakona o stvarnim pravima u FBiH
- 4.2.1.9 Usvojiti Zakon o stvarnim pravima u FBiH
- 4.2.1.10 Osnovati radno tijelo koje će osigurati usklađivanje propisa iz oblasti restitucije i na osnovu preporuka tog tijela donijeti potrebne zakone o restituciji na svim nivoima
- 4.2.1.15 Usvojiti zakon o katastru u FBiH
- 4.2.1.16 Izraditi i usvojiti sve podzakonske akte iz Zakona o katastru u FBiH i RS
- 4.2.1.17 Izraditi i usvojiti podzakonske akte kojim se obavezuje i omogućava prenos KPU u ZK (unutar katastra i ZK ureda)
- 4.2.3.1 Sačiniti analizu broja i statusa ZK referenata u FBiH sa prijedlogom mjera za osiguravanje unapređenja njihovog statusa
- 4.2.3.2 Unificirati standarde za izbor uposlenih u ZK uredima, na osnovu izrađene analize i datih preporuka
- 4.2.4.2 Kadrovski ojačati MP BiH po pitanju koordinacije zemljišne administracije i pružanja tehničke podrške u radu SKOZA
- 4.2.4.3 Razviti i provesti program obuke u izradi, praćenju i evaluaciji politika iz oblasti ZA za uposlene u MP entiteta

Biro za ljudska prava nema informacija za sljedeće aktivnosti:

- 4.2.2.3. Donijeti Pravilnike kojima se reguliše rad i uloga SKOZA
- 4.2.2.4 Donijeti Pravilnike o standardima kvalitete na preporuku SKOZA

Kada je u pitanju realiziranje ove strateške oblasti, a prema informacijama monitoring misije Svjetske banke iz 2010. godine, generalni zaključak je da se trenutno najviše aktivnosti odvija oko rekonstrukcije i obnove ZK ureda. Sada 15 ZK ureda (12 ureda u FBiH u Federaciji i 3 u RS-u) rješava 80% predmeta u roku od 5 radnih dana ili manje. Digitalizacija podataka zemljišne knjige također dobro napreduje – preko 520,000 ZK uložaka (85% u RS-u i blizu 870000 (ili 85%) u FBiH je već prebačeno u digitalni format. Oba entiteta su na putu da okončaju digitalizaciju podataka. Radovi na obnovi zgrada također napreduju, kreirajući bolje radne uslove za uposlenike i pružanje boljih usluga klijentima.

Napredak je i vidljiv i u pogledu smanjenja broja neriješenih predmeta: u RS-u zaostatak je smanjen za skoro 1100 predmeta u toku posljednjeg kvartala na ispod 8000 neriješenih predmeta, dok je u FBiH procentualno prepolovljen od sredine 2007. godine. Recimo u Općinskom sudu Tuzla napravljen je Program sa prijedlogom mjera za rješavanje zaostalih predmeta i uposleno je 10 pripravnika koji će direktno raditi na tim predmetima.

Radovi u FBiH trenutno se odvijaju u još 2 ureda, a u pripremi je tenderska dokumentacija za dodatna 3 ZK ureda. U RS-u je renovirano 10 ZK ureda, uključujući 3 podružnice.

Iako se radi o dosta sporom procesu, usklađivanje podataka katastra i zemljišnih podataka napreduje. Procjenjuje se da je u FBiH do sada usklađeno oko 180,000 predmeta. Unos podataka u zemljišne knjige dobro napreduje i oba entiteta su već unijela oko 85 % podataka. Prema trenutnoj dinamici, Svjetska banka očekuje da će digitalizacija podataka biti okončana do kraja 2010.

Tehnička pomoć se i dalje realizira, posebno u oblasti edukacije i obuke. Oko 80 % učesnika koji su pohađali program su zadovoljni sadržajem obuke.

U RS-u je u januaru 2010. usvojen Zakon o stvarnim pravima. Uz nacrt Zakona o zemljišnoj knjizi, ovaj Zakon se bavi ključnim pitanjima brže legalizacije objekata i uknjižbe stambenih jedinica. Međutim zbog neriješenih pitanja na koje je ukazala Geodetska uprava, nacrt Zakona je povučen i trenutno se vode novi pregovori.

U februaru 2010. Ustavni sud RS-a je ustanovio da su odredbe Zakona o zemljišnoj knjizi kojima se ZK službenicima omogućava da odlučuju u predmetima neustavne, te da samo sudije ZK referata mogu odlučivati u predmetima.

Ovo stajalište može imati velikog uticaja kako na uslozljavanje i usporavanje procesa knjiženja, tako i na troškove postupka, jer mnogi sudovi nemaju sudije u ZK referatu.

Kada je u pitanju FBiH te politika i izmjena zakonodavstva Biro za ljudska prava konstatuje da nije došlo do napretka u ovoj oblasti. Radna grupa koju su činili predstavnici Ministarstva pravde FBiH i Geodetske uprave, a povremeno i članovi Parlamenta, okončala je rad na usklađivanju novog zakonodavstva koje se bavi pitanjem vlasništva i to: nacrt Zakona o premjeru i katastru nekretnina; nacrt Zakona o izmjenama Zakona o zemljišnoj knjizi i nacrt Zakona o imovinskim pravima.

Zakon o stvarnim pravima nije završen tako da će kad bude gotov cijeli set Zakona ići u proceduru na čemu insistiraju članovi Parlamenta.

Nadalje, aktivnost koja je u izvještaju za 2009. godinu navedena kao potpuno ispunjena je: formiranje SKOZ-e. Na 104 sjednici Vijeća ministara BiH je donijeta odluka o formiranju SKOZ-e, ali prema dostupnim informacijama GTZ-a SKOZ-a je samo formalno aktivirana zbog obaveza prema Svjetskoj banci ali još uvijek nije postignuta njena prvobitna funkcija osim savjetodavne. Postoji Poslovnik o radu, pravilnici su donešeni, ali se ne zna ko ih usvaja. Vijeće ministara nije prenijelo nadležnost na nekoga ko bi trebao biti odgovoran za to.

Ono što Biro za ljudska prava Tuzla vidi kao najveći izazov za provođenje mjera iz ove oblasti je činjenica da se trenutno u BiH reforma zemljišne administracije odvija najviše kao rezultat prisustva međunarodnih organizacija aktivnih u ovoj oblasti, uglavnom uz tehničku podršku GTZ-a. Reforma se provodi u skladu sa sredstvima dobijenih od Svjetske banke (15 miliona \$) a oni su vrlo rigorozni kad je u pitanju praćenje realizacije pomenutih sredstava i ostvarenja ciljeva.

Jedna od značajnijih aktivnosti u okviru ove strateške oblasti 4.2 je svakako donošenje Zakona o podjeli državne imovine između BiH, entiteta i Brčko Distrikta. To su osjetljiva politička pitanja u okviru kojih je bilo mnogo polemike u protekloj godini. S obzirom da je 2010. izborna godina vrlo je vjerovatno da se ovaj Zakon i Zakon o restituciji neće ni donositi.

Kada je u pitanju provođenje ove strateške oblasti 4. u proteklih 6 mjeseci može se zaključiti da realiziranje aktivnosti vezanih za unapređenje zakonodavnog okvira se generalno negativno odražava na ukupnu realizaciju reforme u ovoj oblasti.

U prilogu tome govori i ova činjenica. Naime, prema dostupnim zapisnicima sa FRG 4 iz 2009. i 2010. vrlo često se dešavalo da na sastancima prisustvuju samo 4 člana FRG od kojih su 2 zamjena. To sigurno onemogućava efikasniji rad FRG 4. Predstavnici Ministarstva pravde RS-a ne prisustvuju sastancima FRG tako da je malo dostupnih informacija šta se dešavalo u tom entitetu u okviru ovih oblasti. Nejasne su i nadležnosti, odgovorne osobe i nema puno institucija sa nižih nivoa koje dostavljaju izvještaje Tehničkom sekretarijatu a na osnovu kojih se sačinjava generalni izvještaj za ovu stratešku oblast. To sve doprinosi da se određene aktivnosti revidiraju, odlažu za realizaciju u 2010. i 2011. Stiče se dojam da nema vlasništva i predanosti institucija vlasti nad provođenjem svih predloženih aktivnosti iz akcionog plana.

Ono što je dodatna poteškoća je nepostojanje adekvatne koordinacije između aktera na različitim nivoima vlasti da bi realiziranje aktivnosti bilo efektivnije u obje strateške oblasti koje su predmetom monitoringa. Važan aspekt u realiziranju planiranih aktivnosti je i osiguranje dovoljne količine finansijskih sredstava što trenutno izostaje u komponenti 4.1 medijacija i alternativno rješavanje provrednih sporova.

Generalna postignuća u oblasti 4.2 – Reforma zemljišne administracije

- *Opremanje Zemljišno knjižnih ureda se u oba entiteta uspješno provodi kao i digitalizacija podataka zemljišnih knjiga*
- *Obje entitetske Jedinice za registraciju zemljišta su efikasne, a lokalne institucije su i dalje posvećene uspješnoj provedbi Projekta registracije zemljišta koji finansira Svjetska banka*
- *Smanjen broj neriješenih predmeta za prijenos vlasništva u sudovima kada je u pitanju zemljišna administracija*
- *Osnivanje privrednih sudova u RS-u*
- *Zakon o sudskim taksama donesen u određenom broju Kantona u FBiH (Tuzlanski; Zeničko –Dobojski; ZHK i Bosanko podrinski kanton)*

Glavni izazovi u oba strateška programa 4.1 – Medijacija i alternativno rješavanje sporova i 4.2 – Reforma zemljišne administracije mogu se svrstati u dva pravca: nepostojanje adekvatnog finansiranja mjera iz programa 4.1 i nedonošenje seta zakona potrebnih za provedbu aktivnosti u programu 4.2.

Biro za ljudska prava se nada da će realiziranje mjera u narednom periodu biti sadržajnije i uspješnije i podržava nastojanje institucija zaduženih za provedbu istih da se aktivnije uključe u ovaj složen i kompleksan proces. Biro je također zadovoljan kvalitetom saradnje sa institucijama zaduženim za provedbu mjera u stubu 4 te ističe važnost nastavka saradnje u ovoj oblasti i u narednom periodu.

3.5. OCJENA USPJEŠNOSTI REALIZIRANJA U STRATEŠKOJ OBLASTI 5 – DOBRO RUKOVOĐEN I KOORDINIRAN SEKTOR

Strateška oblast 5 – Dobro rukovođen i koordiniran sektor je podjeljena na 4 podoblasti, dok su te podoblasti podijeljene na ukupno 8 strateških programa. **Pregledom strateških programa uvidjeli smo da isti tretiraju 65 različitih aktivnosti.** Među ovim aktivnostima je 33 onih koje se odvijaju stalno po mjesecima, odnosno iz kvartala u kvartal od 2009. do 2013. godine. Od spomenutih 65 aktivnosti, **samo su 2 aktivnosti u potpunosti završene tokom 2009. godine** i to: **5.1.1.2.** Formiranje stručnog tijela koje ima za funkciju da obavlja stručno administrativne poslove za potrebe ministarskih konferencija, te **5.1.1.3.** Izrada pravila za pripremu, praćenje i izvještavanje napretka u sektoru pravde prema ministarskim konferencijama.

Također, od navedenih 65 aktivnosti, **za ukupno 4 aktivnosti realiziranje počinje od druge polovine 2010. godine, odnosno početkom 2011. godine** i to: „**5.1.3.1.** Izraditi analizu restruktuisanja ministarstava pravde na kantonalnim nivoima (2011.g.)“, „**5.2.2.5.** Kontinuirano vršiti razmjenu informacija među ključnim institucijama sektora pravde (2011.g.)“, „**5.3.1.7.** Operacionalizirati mehanizam koordinacije sa donatorima u skladu sa planom (druga polovina 2010.g.)“, te „**5.3.1.13.** Postepeno intenzivirati i održavati najviši nivo saradnje između članova foruma državnih službenika zaduženih za koordinaciju donatorske pomoći u sektoru pravde u BiH (2011.g.)“.

Neposredno prije isteka prve polovine 2010. godine (zaključno sa 30.06.2010. g.), prema Akcionom planu, **realizovaće se aktivnost „5.1.1.1. Održavanje ministarskih konferencija kojima prisustvuju svi ministri pravde, predsjednici VSTV i PK BD,** kao i predstavnici drugih institucija kada i ako se ocijeni da je neophodno za sjednice ministarskih konferencija“. **OCD, koje su uključene u ovaj važni proces, izražavaju zabrinutost usljed učestalog nedostatka kvoruma pri organizaciji Funkcionalnih radnih grupa (FRG), te Tehničkog sekretarijata (TS).** Zbog toga očekujemo da naredna ministarska konferencija neće biti organizovana samo da bi se zadovoljila forma, **nego da će rezultirati konkretnim dogovorom najodgovornijih osoba za provođenje reforme sektora pravde u BiH, s ciljem mnogo efikasnije realizacije Akcionog plana Strategije za reformu sektora pravde u BiH (SRSP).**

Sa druge strane, iako se radi o stalnim aktivnostima do kraja procesa ove reforme, vodeći se praksom Ministarstva pravde BiH, **kao potpuno realizovane aktivnosti, još smo verifikovali ukupno 3 aktivnosti** i to: **5.1.1.4** Osigurati održavanje najmanje jednom kvartalno sastanaka sekretara i pomoćnika ministara pravde i predstavnika Pravosudne komisije Brčko Distrikta i VSTV, kao i drugih institucija za koje se ocijeni da su od značaja, s ciljem bolje koordinacije poslova u sektoru pravde (sastanci FRG*); **5.1.2.1** Osigurati redovnu saradnju između SSPKEI Ministarstva pravde BiH i sličnih jedinica u entitetima, PK BD i VSTV; te, **5.3.1.2** Redovno održavanje sastanaka informiranja donatora i ostalih mehanizama koordinacije namijenjenih za informisanje i saradnju sa domaćim institucijama

Na osnovu navedenoga, možemo zaključiti da je u periodu od 01.01. – 30.06.2010. godine, kada su u pitanju potpune, djelimične ili nerealizirane aktivnosti, **iste moramo usmjeriti na ukupno 59 aktivnosti, koje su se trebale biti barem djelomično realizovane tokom spomenutih 6 mjeseci.** U tom kontekstu, tabela koja slijedi u nastavku, pokazuje status njihove realizacije u navedenom periodu:

POTPUNO ISPUNJENO	DJELOMIČNO ISPUNJENO	NEISPUNJENO
5 (8,5%)	39 (66,1%)	15 (25,4%)

Pored pomenutih pet „potpuno ispunjenih aktivnosti“ (8,5%), **Centri civilnih inicijativa (CCI)** su utvrdili i 39 „djelomično ispunjenih“ (66,1%), **te 15 „neispunjenih“ aktivnosti (25,4%).**

S obzirom da **najveći problem cjelokupnoj realizaciji reforme sektora pravde u BiH predstavljaju nerealizovane aktivnosti,** (ukupno 15 ili 25,4%), u nastavku teksta smo akcentirali sve nerealizovane aktivnosti u proteklom periodu:

a) Koordinacija nadležnosti

U 2009. i polovini 2010. godine zabilježeno je neprovođenje sljedećih aktivnosti iz ove podoblasti:

Strateški program

5.1.3 Sprovesti detaljnu analizu uticaja **restruktuisanja ministarstava pravde** na kantonalnim nivoima u FBiH.

Neispunjene aktivnosti:

5.1.3.2 Uspostaviti sve potrebne mehanizme, koji osiguravaju bolju koordinaciju između kantonalnih ministarstava pravde i Ministarstva pravde FBiH (**KRAJNJI ROK:** kraj 2011.godine);

b) Strateško planiranje i izrada politika

U 2009. i prvoj polovini 2010. godine zabilježeno je neprovođenje sljedećih aktivnosti iz ove podoblasti:

Strateški program

5.2.1 Uspostavljanje institucionalnih kapaciteta za strateška planiranja i razvoj politika.

Neispunjene aktivnosti:

5.2.1.6 Uspostavljanje dokumentaciono-istraživačkog centra za potrebe sektora pravde – **Komentar:** Dokumentaciono-istraživački centar nije uspostavljen, a **trenutno se radi na uspostavi Dekumentaciono-istraživačkog sistema**, koji bi bio podrška radu i naporima u provedbi SRSP svim učesnicima u procesu (**KRAJNJI ROK:** kraj 2010.godine)

c) Donatorska koordinacija

U 2009. i polovini 2010. godine zabilježeno je neprovođenje sljedećih aktivnosti iz ove podoblasti:

Strateški program

5.3.1 Osigurati učinkovito vodstvo i koordinaciju institucija sektora pravde nad provođenjem SRSP, te uspostaviti i održavati mehanizame koordinacije sa donatorima

Neispunjene aktivnosti:

5.3.1.4 Uspostaviti Tehnički sekretariat Fonda za SRSP kao mehanizam zajedničke koordinacije sa donatorima – **Komentar:** Aktivnost je vezana uz uspostavu zajedničkog fonda za provedbu SRSP u BiH koja je u toku. Okvir upravljanja predstavlja u prvoj polovini samo uključenost samo predstavnika MP BiH i VSTV BiH, dok ne ojačaju kapaciteti kako bi se uključile i druge institucije. Nisu imenovana lica iz MP RS u Tehnički sekretariat Fonda. Trenutno su u toku aktivnosti na uspostavljanju fonda (**KRAJNJI ROK:** prva polovina 2010.godine);

5.3.1.5 Napraviti plan rada i utvrditi način rada Tehničkog sekretarijata Fonda za SRSP - **Komentar:** Odmah po realizaciji 5.3.1.4 pristupiće se i ovoj aktivnosti (**KRAJNJI ROK:** prva polovina 2010.godine);

5.3.1.7 Operacionalizirati mehanizam koordinacije sa donatorima u skladu sa planom - **Komentar:** Aktivnost u vezi sa prethodno pomenutim nerealizovanim. Moramo naglasiti da se po planu sa ovom aktivnosti kreće početkom druge polovine 2010. godine (**KRAJNJI ROK:** kraj 2013.godine);

5.3.1.9 Uspostaviti jedinice za koordinaciju pomoći, unutar entitetskih MP, te imenovati službenike odgovorne za donatorsku koordinaciju - **Komentar:** U MP RS nije uspostavljena nije uspostavljena Jedinica za koordinaciju pomoći (**KRAJNJI ROK:** kraj 2010.godine);

5.3.1.12 Uspostaviti forum državnih službenika zaduženih za koordinaciju donatorske pomoći, na svim nivoima, u sektoru pravde u BiH – **Komentar:** Aktivnost u posljedičnoj vezi sa pomenutim nerealizovanim (**KRAJNJI ROK:** kraj 2010.godine);

5.3.1.14 Izvršiti analizu statusa i udjela (ne)uslovljene pomoći sektoru pravde u BiH na osnovu povratnih informacija od donatora primljenih putem uspostavljenog mehanizma izvještavanja i vođenja evidencija o donatorskoj pomoći u sektoru pravde u BiH - **Komentar:** Aktivnost u posljedičnoj vezi sa pomenutim nerealizovanim (**KRAJNJI ROK:** prva polovina 2011.godine);

5.3.1.15 Postepeno smanjivati obim "uslovljene pomoći" sektoru pravde u BiH - **Komentar:** BiH je potpisnica Pariške deklaracije kojom je ušla u program ACCRA dnevnog reda poboljšanja efikasnosti pomoći koja u sebi sadrži i ovo pitanje. Sektor pravde prati efikasnost pomoći, i realizacijom aktivnosti 5.3.1.2. i 5.3.1.12. će se postepeno rješavati u ovo pitanje (**KRAJNJI ROK:** kraj 2013.godine);

Strateški program

5.3.2 Vršiti dalje jačanje sistema upravljanja javnim finansijama u sektoru pravde u BiH i osigurati veći stepen korištenja istog od članova donatorske zajednice u sektoru pravde u BiH

Neispunjene aktivnosti:

5.3.2.6 Izraditi preporuke za pojednostavljenje postojećih procedura za javne nabavke - **Komentar:** Aktivnost je u vezi sa uspostavom zajedničkog fonda za provedbu SRSP u BiH. Ista trenutno nije započeta (**KRAJNJI ROK:** kraj 2011. godine);

Strateški program

5.3.3 Unaprijediti koordinaciju i usklađenost tokova pomoći sa prioritetima sektora pravde

Neispunjene aktivnosti:

5.3.3.6 Racionalizirati podjelu rada između donatora u sektoru pravde putem koordinacije njihovih misija i međusobne razmjene **državnih i sektorskih analiza (KRAJNJI ROK: kraj 2013.godine);**

5.3.3.7 Povećati komplementarnosti između različitih unutrašnjih procedura upravljanja programima/projektima od strane donatora (KRAJNJI ROK: kraj 2013.godine);

c) EU integracije

U 2009. i polovini 2010. godine zabilježeno je neprovođenje sljedećih aktivnosti iz ove podoblasti:

Strateški program

5.4.1 Uspostaviti infrastrukturu i kapacitete u ministarstvima pravde BiH i entiteta i PK BD za podršku procesu usklađivanja propisa iz sektora pravde u BiH sa Acquis Communautaire;

Neispunjene aktivnosti:

5.4.1.2 Aktivno učestvovati u programima tehničke pomoći EK u oblasti usklađivanja zakonodavstva (KRAJNJI ROK: kraj 2013.godine);

5.4.1.3 Osigurati kontinuiranu edukaciju i dalje stručno usavršavanje i obuku svih odgovornih službenika u ovoj oblasti - Komentar: Nakon što se identifikuju službenici počet' će se sa stalnom obukom (KRAJNJI ROK: kraj 2013.godine);

5.4.1.5 Izraditi i usvojiti Akcioni plan za usklađivanje zakonodavstva u oblasti sektora pravde (KRAJNJI ROK: kraj 2010.godine).

Osvrt na provedbu, glavna postignuća i izazove u izvještajnom periodu:

Kada je u pitanju 5.1.1.2. mogli bismo istaći kako su u potpunosti osigurani uslovi za realizaciju ove aktivnosti, dok je ista u periodu 01.01-30.06.2010. godine samo polovično opravdala ranije prezentirana očekivanja. Naime, prvi sastanak Tehničkog sekretarijata¹ nije održan nakon prvog kruga sastanaka FRG, jer nije bilo kvoruma na istom. Ohrabrujuće je da je naredni pokušaj uspio, pa je tako sastanak Tehničkog sekretarijata (TS) je održan 17.06.2010. godine, a prisustvovali su ispred MP BiH (Niko Grubešić, Selma Džihanović, Eddie Gratz, Sanja Gaco) predstavnici VSTV (Katarina Peroš i Delila Klovo), predstavnik FMP (umjesto Hidajeta Halilovića prisustvovao je Sanin Pačariz), ispred USAID (Muhamed Sušić) i ispred EUSR (Julien Berthoud, Lucio V. Sarandrea i Dženita Namaglija. I dalje vrlo zabrinjavajuće zvuči činjenica da ovom skupu nisu prisustvovali predstavnici Ministarstva pravde Republike Srpske i Pravosudne komisije Brčko distrikta (PK BD BiH).

Koliko je važna uloga Tehničkog sekretarijata jasno je definirano Zaključkom III Konferencije ministara pravde u BiH i predsjednika VSTV BiH i PKBD BiH, kojom je detaljno definisan mandat TS SRSP u BiH, a između ostalog, isti priprema prijedlog godišnjeg kalendara aktivnosti funkcionalnih radnih grupa (FRG) za praćenje provođenja SRSP i ministarskih konferencija, priprema i saziva sastanke FRG-a i ministarskih konferencija, uključujući i pripremu dnevnog reda, analizu i izradu objedinjenih institucionalnih tromjesečnih, šestomjesečnih, devetomjesečnih i godišnjih izvještaja o realizaciji SRSP-a i blagovremenu raspodjelu materijala za sastanke FRG-a i ministarskih konferencija, nadgleda proces praktične primjene jedinstvenih obrazaca za izvještavanje o provedbi SRSP-a u cilju prikupljanja informacija o eventualnim slabostima i nedostacima u procesu izvještavanja itd.

Odnos pojedinih članova Tehničkog sekretarijata prema svojim obavezama sigurno nije dobar signal, koji se "odašilje" prema članovima Funkcionalnih radnih grupa. Sa tim u vezi u Akcionom planu Strategije reforme pravosuđa, aktivnost 5.1.1.4 Osigurati održavanje najmanje jednom kvartalno sastanaka sekretara i pomoćnika ministara pravde i predstavnika Pravosudne komisije Brčko Distrikta i VSTV, kao i drugih institucija za koje se ocijeni da su od značaja, s ciljem bolje koordinacije poslova u sektoru pravde (sastanci FRG*), se vodi kao potpuno realizirana. Sa druge strane, predstavnici CCI-a su svjedoci da 2. sastanak FRG 5 – Dobro rukovođen i koordiniran sektor, koji se trebao održati 28.05.2010. godine, nije održan iz razloga što nije bilo kvoruma, obzirom da na sastanak nisu došli predstavnici RS, PK BD, te kantonalnih ministarstva pravde SBK i USK. Poražavajuće je i to da niko od onih koji nisu došli nije ispoštovao „Odluku o

¹ Tehnički sekretarijat za praćenje provedbe Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: "Tehnički sekretarijat") čine predstavnici sljedećih institucija sektora pravde u BiH:

- a) Sektor za strateška planiranja, koordinaciju pomoći i evropske integracije Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine,
- b) predstavnik Federalnog ministarstva pravde,
- c) predstavnik Ministarstva pravde Republike Srpske,
- d) predstavnik Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, i
- e) predstavnik Pravosudne komisije Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

ulogama i odgovornostima TS i FRG za provedbu Strategije za reformu sektora pravde u BiH". Član 10. ove Odluke koja je stupila na snagu 22.12.2009. godine definiše sljedeće (1) U slučaju nemogućnosti da prisustvuju FRG, član FRG obavještava TS i rukovoditelja institucije koju član FRG predstavlja o tome čim sazna za nemogućnost dolaska na sastanak, a najmanje 48 sati prije održavanja sastanka FRG. (2) U slučaju iz stavka (1) ovog članka, institucija koju član FRG predstavlja dužna je osigurati prisustvo osobe koja će člana FRG zamijeniti, a koja će biti maksimalno pripremljena za sastanak FRG.

Važan aspekt u realizaciji planiranih aktivnosti iz Akcionog plana SRSP-a predstavlja i osiguranje potrebnih finansijskih sredstava, a nakon što su usvojeni Budžeti za 2010. godinu, urađena je analiza Budžeta i Programa ministarstva pravde, kroz koju je izvršena uporedba finansijskog i programskog plana sa Akcionim planom iz SRSP-a za 2010. godinu.

Kada je riječ o planiranim budžetima za 2010. godinu, CCI je došao do sljedećih zaključaka:

- Analizirajući Budžet zajedničkih institucija BiH, evidentno je da Ministarstvo pravde BiH planira tokom 2010. godine unaprediti svoje kapacitete upošljavajući 11 novih radnika, dok će VSTV dobiti 3 nova uposlenika. Govoreći o specifičnim stavkama Budžeta za 2010. godinu, mogli bi izdvojiti po pitanju reforme pravosuđa da Ministarstvo pravde kroz kapitalne izdatke planira 2.500.000 KM za nabavku građevina za izgradnju Državnog zatvora BiH. Među kapitalnim investicijama je projekt VSTV „Informatizacija i jačanje kapaciteta Pravosudnih institucija U BiH“ sa planom da se u isti iz Budžeta tokom 2010. godine izdvoji 2.000.000 KM.
- Usvojeni Budžet Federalnog ministarstva pravde tretira tek određene aktivnosti koje možemo povezati sa realizacijom Reforme pravosuđa - npr. Budžet predviđa 2.000.000 KM za „Unajmljivanje imovine i opreme za program praćenja osuđenika putem elektronskih narukvica“. Uz to za unapređenje kapaciteta kazneno popravnih domova (nabavka građevina, nabavka opreme, te rekonstrukcija i investiciono održavanje) Budžetom je planirano 11.910.000 KM (Strateška oblast 2).
Komentar: Kada je riječ o unapređenju kazneno popravnih domova naglašavamo da su ulaganja u ovaj projekat stalna od početka mandata aktuelnog ministra, pa su kapaciteti ovih institucija prošireni za preko 30% u posljednje četiri godine. Istina, prije mandata ministra Feliksa Vidovića skoro da i nije bilo ulaganja u povećanje kapaciteta kazneno popravnih domova u Federaciji BiH. Sa druge strane i pored urađenog, realne potrebe su daleko veće.
- Na osnovu uvida u Budžet RS za 2010. godinu, specifično Ministarstvo pravde, evidentirani su samo plan ulaganja „Namjenska izdvajanja Prihijatrijskoj bolnici Sokolac“ u iznosu od 1.800.000 KM (Stub 2), te „Sufinansiranje projekta – Registracija zemljišta“ sa 182.600 KM (Stub 1).
Komentar: iz razgovora sa pomoćnikom ministra pravde RS, Nikolom Kovačevićem, saznali smo da se tek trebaju u drugoj polovini 2010. godine trošiti sredstva za izdvajanja prema Psihijatrijskoj bolnici Sokolac, dok je sufinansiranje projekta – Registracije zemljišta staln proces.
- Za razliku od budžeta državnog i entitetskih Budžeta ministarstava pravde za 2010. godinu, iz usvojenih Kantonalnih Budžeta niti u jednom slučaju nije bilo moguće prepoznati određen oblik realiziranja aktivnosti po pitanju aktualne reforme pravosuđa.
- Kada je riječ o osiguranim i/ili implementiranim finansijskim sredstvima iz donatorskih izvora, tokom prvih 6 mjeseca 2010. godine, Centri civilnih inicijativa (CCI) nisu na osnovu istraživanja došli do zaključka, odnosno informacija kako je bilo promjena u odnosu na stanje sa kraja prošle, 2009. godine.

S obzirom da je ovo prva polovina godine, nakon potpisivanja Memoranduma o uspostavljanju mehanizama za praćenje i ocjenu provođenja Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini od strane Ministarstva pravde BiH i organizacija civilnog društva u BiH (OCD), a na osnovu ostvarenih kontakata koje su CCI već imali sa predstavnicima vlasti, želimo posebno naglasiti da smo na putu vrlo dobre saradnje sa svim institucijama iz sektora pravde na svim nivoima u BiH, a sa zajedničkim ciljem da se što efikasnije implementira pomenuta Strategija. Centri civilnih inicijativa (CCI) su u prvom kvartalu tekuće godine imali jedino tehničkih problema da dođu do pravog izvora informacija u Ministarstvu pravde Republike Srpske, ali i taj problem je riješen tokom drugog kvartala i obavljenih razgovora sa pomoćnikom ministra Nikolom Kovačevićem. Ipak, evidentno je da u Ministarstvu pravde RS nema kvalitetne koordinacije po pitanju razmjene informacija u vezi sa realiziranjem Strategije za reformu sektora pravde u BiH, pa tako niti gospodin Nikola Kovačević nije mogao odgovoriti na pitanje koji su pravi razlozi, zbog kojih nema plana da se konačno pri Ministarstvu pravde RS-e oformi jedinica za Strateško planiranje i Evropske integracije (uz odgovornost za koordinaciju donatorskih sredstava). Smatramo da je nerealiziranje ove aktivnosti u Republici Srpskoj, iz Akcionog plana za reformu pravosuđa „5.2.1.1 Uspostavljanje posebnih jedinica ili nominiranje postojećih službenika koji će obavljati

funkcije strateškog planiranja i koordinacije donatorske pomoći u ministarstvima pravde entiteta i PK BD“ najveća kočnica ove institucije u ovom reformskom procesu. Poražavajuće je da niko nema informaciju kada će taj problem biti riješen, a krajni rok je kraj 3. kvartala tekuće godine, odnosno, 30.09.2010. godine.

Međutim, posmatajući orijentaciju institucija po tom pitanju, stiče se dojam da će kvaliteta saradnje nadležnih institucija i organizacija civilnog društva (OCD), koje su vezane za realizaciju aktivnosti i praćenje provođenja Akcionog plana, u narednom periodu biti još bolja i sadržajnija od naše dosadašnje saradnje.

Ako bi trebali izdvojiti glavna postignuća u kompleksnom procesu Reforme sektora pravde u BiH tokom prve polovine 2010. godine (01.01. – 30.06.2010.), to bi se odnosilo na sljedeće:

1. Tokom januara mjeseca 2010. godine, potpisan je Memorandum o uspostavljanju mehanizama za praćenje i ocjenu provođenja Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini od strane Ministarstva pravde BiH i 5 organizacija civilnog društva u BiH (OCD);
2. U skladu sa članom 6 Memorandumom o uspostavi mehanizma za praćenje i ocjenu provođenja SRSP u BiH od strane OCD, usaglasen je jedinstven obrazac za praćenje i ocjenu provođenja SRSP;
3. Sredinom marta mjeseca održani su sastanci svih 5 FRG, na kojima su u skladu sa potpisanim Memorandumom, aktivno učestvovali i sve OCD, koje su uključene u spomenuti proces;
4. Organizacije civilnog društva su tokom prve polovine 2010. godine uspostavile redovnu, transparentnu i kvalitetnu komunikaciju sa ciljnim institucijama vlasti u vezi praćenja i ocjene provođenja reforme sektora pravde na svim nivoima (kantonalni, entitetski i državni), što je rezultiralo izradom prvog „Izveštaja organizacija civilnog društva (OCD) o provedbi Akcionog plana za provedbu Strategije za reformu sektora pravde (SRSP)“.
5. Tokom prvog kruga održavanja sastanaka FRG prezentovani su i finalno usaglašeni revidirani Akcioni planovi SRSP-a po strateškim oblastima. Revidirani Akcioni planovi preciznije upućuju na planirane aktivnosti, dok su u isto vrijeme nerijetko pomjereni rokovi provođenja aktivnosti, a nakon što se utvrdilo kašnjenje. Još jednom moramo naglasiti kako praksa pomjeranja rokova aktivnosti, bez dubinske analize uzroka nerealizacije aktivnosti, odnosno pravovremene reakcije Tehničkog sekretarijata, s ciljem da se spriječe veća zakašnjenja, nikako ne smije biti učestala u budućnosti i svakako nije dobar primjer za efikasniju realizaciju planiranih aktivnosti iz AP SRSP;
6. Evidentan je snažan napredak u procesu izrade institucionalnih srednjoročnih strateških planova. Tokom održanih redovnih sastanaka (posljednji je održan 07.06.2010. godine) na kojima su se razvijali srednjoročni strateški planovi, svi aktivno uključeni predstavnici ministarstva pravde iskazali su zadovoljstvo za priliku da na najdirektniji način mogu razmijeniti mišljenja i stavove po pitanju reforme pravosuđa. Trenutno je usaglašen Nacrt ovog plana i prije konačnog usvajanja biće potrebno urediti dio koji se odnosi na budžetska izdvajanja. Iz ugla kantonalnih ministarstava pravde posebna korist ovog strateškog plana je u tome što se konačno jasno naglasilo koje su to neposredne odgovornosti kantona, a u kojima oni samo učestvuju dajući određena mišljenja i sugestije. Posmatrajući cjelokupan Akcioni plan SRSP u BiH, po svim stubovima, u vezi sa neposrednom odgovornošću kantonalnih ministarstava, precizirane su sljedeće aktivnosti:
 - a. 1.1.1.5 U skladu sa obavezama iz zakona o sudovima, održavati redovne i obavezne sastanke sa VSTV (detaljno razmatranje budžeta sudova i tužilaštava od strane predstavnika VSTV i izvršne vlasti), prije utvrđivanja nacrta budžeta od strane vlada, kao i pravovremenog uključivanja VSTV u postupak razmatranja svih bitnih pitanja vezanih za budžete sudova i tužilaštava;
 - b. 1.2.1.20 Izraditi nacrt potrebnih izmjena i dopuna zakona o komunalnoj djelatnosti na osnovu preporuke Radne grupe 1.3.6.5 Osigurati da CEST-ovi imaju kadrovske i tehničke kapacitete za kontinuirano pružanje obuke 2.2.2.1. Izraditi i provesti provedbene propise za primjenu alternativne sankcije rada za opće dobro na slobodi;
 - c. 4.1.5.1. Imenovati posebno osoblje kao centralni kontakt za medijaciju sa nadležnostima za koordinaciju i praćenje aktivnosti medijacije u BiH u MP BiH, entiteta i PK BD;
 - d. 4.1.5.2. Obučiti imenovano osoblje da obavlja funkciju koordinacije i praćenja aktivnosti medijacije u BiH 4.2.1.7. Usvajati zakone o sudskim taksama na nivou kantona;
 - e. 4.2.5.3. Sprovesti planove opremanja ZK ureda uz identifikovanje izvora finansiranja;
 - f. 5.2.1.3 Izrada strateških planova ministarstva pravde entiteta, kantona i PK BD;
 - g. 5.3.1.10 Imenovati koordinate donatorske pomoći u kantonalnim MP i PK BD.

Pojačan tempo izrade Srednjoročnih strategija ima za cilj da iste budu finalizirane do naredne izrade Dokumenta okvirnih budžeta 2011 – 2013g., kako bi programi i aktivnosti u vezi sa reformom pravosuđa bili u žiži interesovanja vlada, parlamenata i drugih ciljanih institucija, uz pravovremeno osiguranje potrebnih finansijskih sredstava za kvalitetnu provedbu SRSP u BiH;

7. Federalno ministarstvo pravde završilo je pripremu novog „Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta u ministarstvu“ i isti je dobio pozitivnu ocijenu od strane Ureda za zakonodavstvo Vlade Federacije BiH. S obzirom da se pravilnikom planira i upošljavanje novih osoba u Ministarstvu, čime bi se ojačala i struktura onih koji rade na realizaciji Strategije pravosuđa u BiH, bitno je naglasiti kako je Ministarstvo finansija imalo tek manje promjedbe na isti. Ipak, i pored najave da će pravilnik biti usvojen na Vladi F BiH tokom maja mjeseca tekuće godine, do realizacije ovog dijela nije došlo ni nakon isteka mjeseca juna 2010. godine. Ovim pravilnikom u saglasnosti sa Akcionim planom SRSP-a oformila bi se jedinica za Strateško planiranje i Europske integracije (uz odgovornost za koordinaciju donatorskih sredstava).

U isto vrijeme, kao glavne izazove i poteškoće u implementiranju AP SRSP u BiH, izdvojili bi smo sljedeće:

10. Česti nedolasci na sastanke FRG, a posebno članova FRG 5 iz Republike Srpske, PK BD BiH, te kantona SBK i ZDK na redovan 2. godišnji sastanak, a da pri tome nije osigurana adekvatna zamjena unutar institucija
11. Nedostatak kvalitetnijeg internog komuniciranja u odgovornim institucijama u vezi sa procesom reforme sektora pravde u BiH (kao primjer dobre prakse mogli bismo izdvojiti jedino državno Ministarstvo pravde);
12. Nesistematizirano i nedovoljno jasno eksterno komuniciranje između odgovornih institucijama u vezi sa procesom reforme sektora pravde u BiH:
 - Ako posmatramo komuniciranje koje se odvija s ciljem razmjene informacija među kantonima, evidentno je da nema sistematizovane razmjene podataka, tj. nije razvijena standardna forma izvještavanja između kantona, tj. pravilna, redovna i unificirana razmjena podataka, a što bi uredilo da kantonalne vlasti imaju redovnije informacije o dešavanjima po pitanju realizacije nekog stuba reforme pravosuđa, gdje njihovi predstavnici nisu u FRG; Dobar posao, u kontekstu navedenoga, uradilo je državno Ministarstvo pravde tokom drugog kvartala 2010. godine, kada je kreiran Nacrt komunikacijske platforme za provedbu akcionog plana strategije za reformu sektora pravde u BiH, pa bi skorašnje usvajanje iste i posebno njena primjena u praksi moglo doprinijeti da se ovi problemi efikasnije riješe u budućnosti.
 - U ovom dijelu ćemo naglasiti i "zbunjenost" kantonalnih predstavnika ministarstava pravosuđa po pitanju njihove odgovornosti (ZDK, SBK, PK, i dr) kada govorimo o kontaktima sa donatorima. Stoga bi se kantonalnim predstavnicima trebalo dodatno pojasniti njihovu ulogu, jer se vode kao odgovorne institucije kroz čitavu oblast „donatorske koordinacije“, i primjetan je osjećaj nelagode što ništa konkretno ne rade po ovom pitanju, dok sa druge strane i nije precizno definirano šta bi trebali raditi. Iako državno Ministarstvo pravde organizuje sastanke sa donatorima, pa je nedavno upućen i dopis donatorima u sektoru pravde, najavljujući da će se naredni sastanak informisanja donatora o postignućima u realizaciji SRSP u BiH, koji će se održati 07.07.2010. godine, uz prisustvo i predstavnika svih OCD uključenih u ovaj proces. U isto vrijeme iz razgovora sa nekoliko ključnih predstavnika Kantonalnih ministarstava pravde (predstavnicima FRG u procesu reforme pravosuđa iz USK, SBK, ZDK) mogli smo zaključiti kako isti nisu dovoljno informirani o ovim dešavanjima, što smatramo propustom organizatora, odnosno ključnih koordinatora cjelokupnog procesa provođenja SRSP.
 - Osim nerazumjevanja uloge kantonalnih ministarstava pravde, odmah se naglašava i veliki problem nekoodinacije sa državnim institucijama po ovom pitanju. Npr. kantonalna ministarstva redovno dobijaju „upitnike“ od Ministarstvo pravde BiH u kojima se treba objasniti realizirana donatorska pomoć za određeni kvartal, a sa druge strane kantonalna ministarstva naglašavaju činjenicu da nikada nisu dobili bilo kakva finansijska sredstva u tom kontekstu. Istina, posredstvom VSTV, kantonalni Sudovi dobijaju određena donatorska sredstva, a da pri tome niko iz VSTV ne obavijesti Ministarstvo o procesu plasmana tih sredstava. Sve navedeno, još je jedan primjer nedovoljno dobre koordinacije i komuniciranja u provođenju AP SRSP u BiH.
13. Budžeti Ministarstva pravde BiH, F BiH i RS ne oslikavaju u dovoljnoj mjeri namjere Vlada po pitanju reforme tokom 2010. godine (Pojasňjenje: aktivnost „5.3.2.2. Unaprijediti budžetske procese u svim institucijama sektora pravde u BiH putem definiranja prioriteta i njihovog povezivanja sa državnim i sektorskim strategijama i politikama, posebno

sa prioritetima iz SRSP u BiH“, traži jasno definiranje prioriteta u Bužetima i njihovo povezivanje sa prioritetima iz SRSP u BiH, dok sa druge strane ovi budžeti nisu koncipirani na taj način)

- Pregledom kantonalnih Budžeta ministarstava pravde nije vidljivo da postoji bilo kakava poveznica sa aktivnostima iz Akcionog plana za reformu pravosuđa u BiH (2010.g.). U isto vrijeme predstavnici kantonalnih ministarstava pravde nisu u dovoljnoj mjeri upoznati sa značajem „Programskog budžetiranja“.
- Evidentno je da su postojeći budžeti ograničeni i nedostatni za provedbu ovako kompleksne Strategije. Imajući to u vidu, institucije sektora pravde naše zemlje, u saradnji sa Španjolskom Agencijom za međunarodnu saradnju i razvoj (AECID), Švedskom Agenijom za međunarodni razvoj i saradnju (SIDA) i Vladom Ujedinjenog Kraljevstva, trenutno provode aktivnosti na uspostavi funkcionalnog, zajedničkog donatorskog fonda za provođenje SRSP u BiH, koji će sasvim sigurno pomoći u prevazilaženju problema nedostajućih domaćih budžetskih sredstava i provedbi SRSP u BiH. U kontesktu navedenoga, izuzetno je važno da je konačno postignut dogovor, odnosno usaglašen Memorandum za korištenje sredstava iz Donatorskog fonda za pomoć izgradnji kapaciteta u sektoru pravde u BiH, a CCI i drugi predstavnici OCD, koje su uključene u proces praćenja i ocjene provođenja AP SRSP u BiH, pozdravljaju odluku da se iz sredstava donatorskog fonda za OCD, koje su uključene u spomenuti proces, bude izdvojeno cca 30.000,00 EUR godišnje, uz očekivanja da će se spomenuta sredstva stalno povećavati u narednim godinama, kako bi civilno društvo moglo kvalitetno obaviti sve planirane aktivnosti.

14. Programi rada institucija (od kantona do državnog nivoa) vrlo uopćeno, u najvećem broju, upućuju na orijentisanost ministarstva pravde ka procesu reforme pravosuđa, tj. kreirani nedovoljno sistematično programi ne navode specifične mjere / strateške programe i aktivnosti iz Akcionog plana SRSP-a. Uz to, programi ne sadržavaju bilo kakva objašnjenja vezana za neke od mjera, koje bi i mogli po nazivu povezati sa Akcionim planom. Na kraju, neke Vlade kao što su Zapadnohercegovačka (ŽZH), te Hercegovačko-neretvanska (HNK) i pri isteku prve polovine 2010. godine nemaju usvojene Programe rada od strane Skupština tih kantona. Prisjetimo se, projektom Španjolske Agencije za međunarodnu saradnju i razvoj (AECID) još krajem 2009. godine, konsultanti na ovom programu su pripremili za sva ministarstva pravde u BiH primjer dobrog godišnjeg programa rada za 2010. godinu, a u skladu sa Akcionim planom za realizaciju Strategije pravosuđa. Na žalost, Ministarstva pravde su se oglušila na ovakvu inicijativu, pa na sceni imamo godišnje Programe rada za 2010. godinu, koji nedovoljno jasno prikazuju prave namjere za realizaciju SRSP u BiH.
15. Još uvijek je neusaglašena politika na nivou Vlade RS i Vlade FBiH po pitanju osnivanja jedinica u sklopu Ministarstva pravde za strateško planiranje i koordinaciju donatorskih sredstava. (U Federalnom ministarstvu se radi na ovom pitanju, dok je proces u Ministarstvu pravde RS na samom početku)
16. Primjetna je, može se otvoreno reći, neka vrsta opstrukcije predstavnika Ministarstva pravde RS i F BiH po pitanju izrade Srednjoročnih strateških planova, s čim se dovodi u pitanje potpuna realiziranje aktivnosti „5.2.1.3 Izrada strateških planova ministarstva pravde eniteta i PK BD“ za koju je krajnji rok kraj drugog kvartala 2010. godine. Naime, prilično je jedinstven stav predstavnika F BiH i RS po ovom pitanju, gdje generalno oni ne vide opravdanost izrade Srednjoročnih strateških planova u periodu kada se završava mandat jedne Vlade. Jednostavno ne postoji jedinstven stav po ovom pitanju u ministarstvima, uz prigovor da se sa ovim procesom zakasnilo. Nažalost ovo je jedan od primjera i problema na koji su OCD upućivale i tokom kreiranja prvog Izvještaja o monitoringu, a riječ je o tome da su novi rokovi i Akcionom planu postavljeni konsenzusom članova FRG početkom 2010. godine i već 6 mjeseci kasnije imamo situaciju da će se revidirani rokovi morati ponovo pomjerati.
17. Nedostatak fokusiranih kadrova u kantonalnim ministarstvima pravde na aktivnosti koje su predviđene AP SRSP-a (opisi poslova angažovanog osoblja u kantonima samo djelomično podrazumjevaju aktivno učešće u procesu reforme pravosuđa, dok npr. u Posavskom kantonu i nema imenovane osobe u bilo kom obliku – aktivnosti povremeno obavlja ministrica Safeta Sejdić i ovo je jedan od kantona kojem kreiranje Srednjoročnih strateških planova ne znači mnogo i ne učestvuju u izradi istog, jer prije svega nemaju kapaciteta za primjenu).
18. I dalje je prisutan problem nedolaska člana FRG 5. iz Pravosudne komisije Distrikta Brčko na dosad održane sastanke FRG, koji je aktualan još od odlaska iz Komisije Radmila Ivanovića, koji je bio zadužen za spomenutu FRG 5. Također, od 01.07.2010. godine na novu dužnost iz Pravosudne komisije Brčko distrikta odlazi Nada Majinović, predsjednica Pravosudne komisije Brčko distrikta BiH, a funkciju predsjednice će, do daljnega obavljati Zekerijah Mujkanović, dopredsjednik Komisije. Potkraj mjeseca lipnja (25.06.) raspisan je konkurs za izbor direktora Kancelarije za pravnu pomoć, kao i novoga sekretara Komisije, a do konačnog izbora, koji se očekuje za cca 60 dana (01.08.2010. g.), funkciju će obavljati dosadašnji sekretar Slobodan Zobenica. Ono što je važno za istaknuti je

da je, u međuvremenu, za portparola Pravosudne komisije Brčko distrikta izabrana Jelena Kablinović, koja je otpočela sa obavljanjem nove funkcije 22.06.2010. godine.

IV UOČENI PROBLEMI I RIZICI U PROVEDBI AKCIONOG PLANA

PROBLEM / RIZIK	ODNOSI SE NA PROVOĐENJE STRATEŠKIH PROGRAMA/ AKTIVNOSTI (navesti broj ili skraćeni naziv)....	STEPEN INTENZITETA PROBLEMA / RIZIKA		KOMENTAR NA MJERE PODUZETE RADI ELIMINACIJE / SMANJENJA EFEKATA PROBLEMA / RIZIKA
		NIZAK	SREDNJI VISOK	
Nepostojanje adekvatnog finansiranja akcionog plana	oba strateška programa Stub 4	velika	velika	Nalaženje sredstava u entitetskim budžetima a ne oslanjanje samo na donatorske izvore.
Nepostojanje seta zakona koji omogućavaju realizaciju aktivnosti	oba strateška programa Stub 4	veliki	veliki	Potrebno što hitnije usvajanje zakona koji bi omogućili realizaciju aktivnosti iz oba strateška programa 4.1 i 4.2
Nedovoljna informisanost javnosti o medijaciji	4.1	srednji	srednja	Trebala bi se što prije započeti infomativna kampanja u medijima o značaju medijacije. Što prije usvojiti finansijski plan u okviru kojih bi se mogla naći sredstva za finansiranje kampanje.
Otpor dijela advokatske profesije	4.1	srednji	srednja	Promovisati prednost medijacije za advokate
Do sljedeće MK sve institucije sektora pravde u BiH, dužne su, pored usvojenih programa rada, usvojiti i institucionalne srednjoročne strateške planove, koji će biti u potpunosti usklađeni sa prioritetima i aktivnostima utvrđenim u SRSP u BiH i njezinom AP-u Posebno evidentan problem je u nerealizaciji ovih aktivnosti od strane entitetskih ministarstava pravde.	5.2.1.4. Osigurati potrebno stručno usavršavanje za identificirana lica u oblasti strateškog planiranja i projektnog upravljanja 5.2.1.3. Izrada strateških planova ministarstva pravde entiteta i PK BD	VISOK	VISOKA	Potrebno je da ministri pravde u entitetima Džerard Selman i Feliks Vidović stvore klimu u svojim ministarstvima kako bi se što hitnije kreirali Srednjoročni strateški planovi, bez obzira što se istima bliži kraj mandata.
Iako je provođenje SRSP u BiH i AP SRSP u BiH već krenula, još uvijek institucije ministarstva pravde ne dobijaju dobile jasnu poruku od najodgovornih da je provođenje SRSP u BiH od prioritetnog značaja za našu zemlju (od ministara pravde, premijera, predsjednika parlamenata), a s ciljem osiguranja njihovog kvalitetnijeg sudjelovanja u radu FRS, Tehničkog sekretarijata, i svim	5.1.1.2. Osigurati održavanje najmanje jednom kvartalno sastanaka sekretara i pomoćnika ministara pravde i predstavnika Pravosudne komisije Brčko Distrikta i VSTV, kao i drugih institucija	VISOK	VISOKA	Dolazak svih odgovornih ministara na narednu ministarsku konferenciju krajem juna 2010. godine je najbolja prilika za dodatnu promociju provođenja SRSP u BiH, koja bi trebala biti prioritet svim uključenim institucijama. Unutar institucija precizno definirati među radnim zadacima prisustvo odgovornih osoba sastancima

drugim segmentima SRSP u BiH.	za koje se ocijeni da su od značaja, s ciljem bolje koordinacije poslova u sektoru pravde			Tehničkog sekretarijata i FRS.
Treba intenzivirati napore da Tehnički sekretarijat osigura da Funkcionalne radne grupe funkcioniraju u punom kapacitetu i u skladu sa „Odlukom o ulogama i odgovornostima tehničkog sekretarijata i funkcionalnih radnih skupina za provedbu Strategije za reformu pravde u BiH Posebno evidentan problem je u nedovoljnoj i neredovnoj zastupljenosti sastancima FRG predstavnika Republike Srpske i PK BD BiH.	5.1.1.4 Osigurati održavanje najmanje jednom kvartalno sastanaka sekretara i pomoćnika ministara pravde i predstavnika Pravosudne komisije Brčko Distrikta i VSTV, kao i drugih institucija za koje se ocijeni da su od značaja, s ciljem bolje koordinacije poslova u sektoru pravde (sastanci FRG*)	SREDNJI	VISOKA	Treba pronaći način i osigurati redovno sudjelovanje svih članova TS i FRG na sjednicama, te predlagati nove članove ispred određenih institucija, umjesto onih, koji iz bilo kojih razloga nisu dovoljno aktivni.
Nesistematizirana i nedovoljno jasno interno i eksterno komuniciranje između odgovornih institucijama u vezi sa procesom provođenja SRSP u BiH (ista se odvija ad-hoc i često je utemeljena na dobrim osobnim kontaktima unutar pojedinih institucija, a njen konačni uspjeh ovisi od entuzijazma pojedinaca, njihovog "slobodnog" vremena u odnosu na druge 'aktivnosti iz opisa poslova, finansijskih mogućnosti i drugih motivirajućih faktora...).	5.1.1.3. Razviti usaglašen i koordinisan sistem internog i eksternog komuniciranja u sektoru pravde BiH 5.2.2.4. Pripremiti zajedničku strategiju komuniciranja i saradnje	VISOK	VISOKA	Pravovremeno usvajanje zajedničke strategije komuniciranja koja će znatno nadopuniti praznine iz postojećeg Akcionog plana komuniciranja bi mogle kvalitetno riješiti problem.
Budžeti Ministarstava pravde u BiH, Federaciji BiH i Republici Srpskoj, te posebno na kantonalnoj razini u Federaciji BiH ne oslikavaju na najbolji način namjere po pitanju reforme sektora pravde u BiH tokom 2010. godine (nema vidljivih stavki u tom pogledu).	5.3.2.2. Unaprijediti budžetske procese u svim institucijama sektora pravde u BiH putem definiranja prioriteta i njihovog povezivanja sa državnim i sektorskim strategijama i politikama, posebno sa prioritetima iz SRSP u BiH 5.3.2.3. Uskladiti slijed i vremenske okvire aktivnosti u vezi sa ključnim fazama u	VISOK	VISOKA	Iako su stvorene sve potrebne pretpostavke, nije su se pravovremeno planirala potrebna finansijska sredstva za provedbu SRSP u BiH tokom 2010. godine Potrebno je pravovremeno osigurati sve preduslove da se na vrijeme usvoje Srednjoročni planove realizacije SRSP-a, a prije kreiranje narednih DOB-ova. Već kroz DOB osigurati dugoročnije planiranje finansijskih sredstava za proces SRSP-a.

	<p>procesu strateškog planiranja i pripremanja budžeta u sektoru pravde u BiH kako bi se osigurala potpuna integracija ova dva procesa i usklađenost između budžeta i strateških planova (tj. izrada programskih budžeta)</p> <p>5.3.2.4. Vršiti dalje unapređenje znanja i vještina službenika institucija sektora pravde u oblasti pripremanja i izvršenja budžeta.</p>			
Programi rada institucija (od kantonalne do državne razine) uglavnom općenito upućuju na orijentiranost ministarstva pravde ka procesu reforme pravosuđa	<p>5.1.2.1. Osigurati redovnu saradnju između SSPKEI Ministarstva pravde BiH i sličnih jedinica u entitetima, PK BD i VSTV</p> <p>5.4.1.5. Izraditi i usvojiti Akcioni plan za usklađivanje zakonodavstva u oblasti sektora pravde</p>	VISOK	VISOKA	<p>Projekat Šanjolske agencije se mora implementirati u svim segmentima. Sa tim u vezi začuđujuće je da Ministarstva pravde nisu iskoristila primjer dobre prakse kreiranja godišnjeg programa rada Ministarstva pravde (od kantona do državnog nivoa) koji je bio pripremljen još u 2009. godini, a za potrebe 2010. godine.</p> <p>Ministarstva pravde u BiH bi morala u svojim godišnjim planovima jasnije naznačiti koje su to prioritetne aktivnosti koje se moraju realizirati, a u skladu sa AP SRSPa (prateći rokove AP).</p>
Još uvijek je prisutna nedovoljna koordinacija aktivnosti institucija na kvalitetnoj koordinaciji sa ključnim donatorima, što može doprinijeti njihovoj nezainteresiranosti za finansiranje aktivnosti na provođenju SRSP u BiH. Također, detektovan je veći broj nejasnoća u pogledu nadležnosti kantonalnih institucija vlasti, u kontekstu navedene korespondencije sa donatorima.	5.3.1.2. Redovno održavanje sastanaka informiranja donatora i ostalih mehanizama koordinacije namijenjenih za informisanje i saradnju sa domaćim institucijama.	VISOK	VISOKA	Bolja institucionalna saradnja je izuzetno važna, posebno u korespondenciji sa važnim donatorima, koji zbog loše koordinacije mogu postati nezainteresirani za daljnja ulaganja u reformu sektora pravde, što nije poželjno, u situaciji kada su sredstva iz budžeta nedostatna za planirane aktivnosti.
Još uvijek nije usaglašena politika na nivou Vlade RS i Vlade FBiH po pitanju osnivanja jedinica za strateško planiranje i koordinaciju donatorskih sredstava unutar ministarstava pravde, a što je pretpostavka za uspješno	5.3.1.4. Uspostaviti Tehnički sekretarijat Fonda za SRSP kao mehanizam zajedničke			Nije poduzeto dovoljno aktivnosti po pitanju osnivanja jedinica za strateško planiranje i koordinaciju donatorskih sredstava unutar ministarstava pravde, a potreba za finansijskim sredstvima je svakog dana sve

implementiranje SRSP u BiH.	koordinacije sa donatorima. 5.3.1.8. Unaprijediti ljudske potencijale unutar SSPKPEI MP BiH i VSTV zapošljavanjem dodatnog osoblja na poslovima koordinacije pomoći u svakoj od institucija. 5.3.1.10. Imenovati koordinate donatorske pomoći u kantonalnim MP i PK BD. 5.3.1.9. Uspostaviti jedinice za koordinaciju pomoći, unutar entitetskih MP, te imenovati službenike odgovorne za donatorsku koordinaciju.	VISOK	VISOKA	veća (ključne donatore treba svakodnevnom zainteresiranošću motivirati na dodatna ulaganja). S obzirom da u Ministarstvima pravde postoji interes (npr. u F BiH pripremljen Pravilnik o novoj sistematizaciji), svi akteri uključeni u proces provođenja i monitoringa SRSP-a bi se morali obratiti premijerima entitetskih vlada, a kako bi se i na taj način izvršio potrebi „pritisak“.
Primjetan je nedostatak kadrova u kantonalnim ministarstvima pravde na aktivnosti koje su predviđene AP SRSP-a, posebno onih koji su prošli razne obuke i programe stručnog usavršavanja, kako bi mogli odgovoriti svim izazovima na implementiranju SRSP u BiH (opisi poslova angažovanog osoblja u kantonima samo djelomično podrazumjevaju aktivno učešće u procesu reforme pravosuđa, dok npr. u Posavskom kantonu nema imenovane osobe, a preuzete aktivnosti povremeno obavlja ministrica Safeta Sejdić, koja zbog prezauzetosti iste ne može obavljati u punom kapacitetu).	5.1.3.2. Uspostaviti sve potrebne mehanizme koji osiguravaju bolju koordinaciju između kantonalnih ministarstava pravde i Ministarstva pravde FBiH 5.3.1.10. Imenovati koordinate donatorske pomoći u kantonalnim MP i PK BD.	VISOK	VISOKA	U kantonalnim ministarstvima pravosuđa i uprave, kao i drugim institucijama (PK BD i sl.), treba osigurati dodatne kadrove, koji su prošli stručna usavršavanja za strateško planiranje i koji će se više baviti ovom problematikom, jer ove aktivnosti neće moći pratiti netko tko to bude radio "samo usput", obzirom da je sve više obveza koje treba implementirati sukladno revidiranom AP i prihvaćenim rokovima za njihovo implementiranje. Ne samo ministarstva, kompletne vlade bi trebale kroz svoje godišnje programe rada i budžete, kao i naredni DOB jasno biti orjentisane na unapređenje potrebnih kapaciteta za realizaciju SRSP-a. Realizacija ove strategije bi morala biti među prioritetima svih vlada.
Dosadašnje analize su pokazale da nije planirano dodatno osiguranje donatorskih sredstava za jačanje ljudskih potencijala kroz finansiranje Centra za edukaciju sudaca i tužitelja (CEST) u F BiH i RS-oj, kako bi se osigurao nastavak pozitivnih kretanja u provedbi aktivnosti iz AP		VISOK	VISOKA	Ovo je jedna od ključnih pretpostavki za stvarni napredak u procesu provođenja SRSP u BiH i stoga treba istrajati u namjeri da se uvrsti osiguranje donatorskih sredstava za jačanje ljudskih potencijala CEST u F BiH i RS, jer su ljudski resursi ključni

SRSP u BiH.				potencijal za svaku važnu reformu u BiH.
Dosadašnje analize su pokazale da nije planirano dodatno osiguranje donatorskih sredstava za jačanje ljudskih potencijala kroz finansiranje Centra za edukaciju sudaca i tužitelja (CEST) u F BiH i RS-oj, kako bi se osigurao nastavak pozitivnih kretanja u provođenju aktivnosti iz AP SRSP u BiH.		VISOK	VISOKA	Ovo je jedna od ključnih pretpostavki za stvarni napredak u procesu provođenja SRSP u BiH i stoga treba istrajati u namjeri da se uvrsti osiguranje donatorskih sredstava za jačanje ljudskih potencijala CEST u F BiH i RS, kako bi se osigurao nastavak pozitivnih kretanja u provođenju aktivnosti iz AP SRSP u BiH, jer su ljudski resursi ključni potencijal za svaku važnu reformu u BiH.
Revidiranje aktivnosti i mjera AP SRSP-a bez poštivanja utvrđenih procedura izmjene AP SRSP-a	2.2.3.3 Koordinaciono tijelo za usklađivanje standarda i propisa periodično analizira stanje zatvorskih objekata i daje preporuke za poboljšanje postojećeg i 2.3.3. Uspostaviti sistem nezavisne zatvorske inspekcije u BiH i Pokazatelja za praćenje realizacije Strategije	Srednji	Nizak	Neophodno je da SSPKPEI MP BiH dostavi svoje mišljenje predlagачima izmjena aktivnosti i mjera AP SRSP-a da ovakve nadležnosti ima samo MK.
Veliko kašnjenje da se usvoji novi ZIKS F BiH	2.1.1.3.- uskladiti novi ZIKS F BiH sa ZIKS BiH	Visok	Visoka	Neophodno je da MK uputi dopis sa zahtjevom Parlamentu FBiH da se Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama ZIKS-a razmatra po hitnoj proceduri
Koordinaciono tijelo za usklađivanje propisa iz oblasti izvršenja kaznenih sankcija u BiH kasni u obavljanju svojih zadataka	2.1.1.5. Izraditi analize svih zakonskih i podzakonskih akata kako bi se utvrdio omjer njihove usklađenosti	Visok	Visoka	Da FRG 2 uputi zahtjev za dostavu plana rada Koordinacionom tijelu za usklađivanje propisa iz oblasti izvršenja kaznenih sankcija u BiH
Kašnjenje provođenja aktivnosti, koja zahtjeva izmjenu velikog broja entitetskih i kantonalnih zakona i drugih akata	2.2.1.3. Izmijeniti postojeće krivične zakone i zakone o izvršenju krivičnih sankcija u dijelu koji se odnosi na uslovni otpust	Visok	Visoka	Početi sa pripremnim aktivnostima neophodnim za ovu realizaciju (priprema pravilnika, i izmjena za kantonalne zakone)
Neprovođenje Opcionog protokola uz Konvenciju protiv torture (OPCAT)	Međunarodna konvencija	Visok	Visoka	Sve nadležne nstitucije u sektoru pravde u BiH da pokrenu realizaciju obaveza vezanih za OPCAT koje su ranije preuzele

V ZAKLJUČAK I PREPORUKE ZA PROVEDBU AKCIONOG PLANA U NAREDNOM IZVJEŠTAJNOM PERIODU:

U svim kontaktima i radnim sastancima koje su OCD ostvarile s predstavnicima nadležnih institucija za provedbu SRSP u proteklom razdoblju, izražena je podrška praćenju od strane OCD i spremnost na saradnju svih institucija sektora pravde u BiH, te njihovu uključenost u proces provođenja SRSP u BiH. **Na samom početku rada OCD u ovom procesu, može se konstatirati da postoji adekvatni nivo otvorenosti institucija prema saradnji s OCD na samom praćenju reforme SRSP, a praktični izazovi koji su se javili prilikom prikupljanja i analize prvenstveno se povezuju sa institucionalnim izazovima samog provođenja ove izrazito važne reforme** koja je trebala biti inicijator i pokretač bržeg pristupa BiH ka euroatlanskim integracijama i njenom punopravnom članstvu u EU. Da bi se to i ostvarilo, potrebno je osigurati punu posvećenost i kapacitiranost svih institucija sektora pravde u BiH u njenoj dosljednoj i pravovremenoj realizaciji, sukladno revidiranom Akcionom planu, te rokovima koji su dati u tom planu.

U odnosu na prošli izvještaj, glavni izazovi u provođenju SRSP koji su utjecali i na efikasnost praćenja od strane OCD su ostali isti. Neodazivanje pojedinih institucija sektora pravde u BiH sastancima funkcionalnih radnih grupa, nedostavljanje ili značajna kašnjenja u dostavi izvještaja o realizaciji aktivnosti pojedinih institucija Tehničkom sekretarijatu, šturost informacija sadržanih u većini dostavljenih institucionalnih izvještaja, nedovoljan angažman entitetskih ministarstava pravde i Pravosudne komisije Brčko Distrikta BiH u radu Tehničkog sekretarijata za praćenje provođenja SRSP (kako tokom 2009. godine, tako i u ovom izvještajnom periodu) te još uvijek nedovoljno jačanje institucionalnih kapaciteta za strateško planiranje i analizu politika u entitetskim ministarstvima pravde u BiH i PK BD BiH.

Iako je od usvajanja SRSP u BiH implementiran određeni broj planiranih aktivnosti, **ipak se može zaključiti da proces provođenja Akcionog plana Strategije karakteriše niz poteškoća koje se, između ostalog, ogledaju u još uvijek nedovoljnim institucionalnim kapacitetima za planiranje i analizu, još uvijek nedovoljno efikasnom sistemu horizontalne, a naročito vertikalne sektorske koordinacije i saradnje na razini BiH, entiteta, kantona i Brčko Distrikta BiH, nedovoljnom stepenu posvećenosti kako samoj implementaciji utvrđenih SRSP aktivnosti, tako i procesu praćenja, procjene i izvještavanja o realizaciji iste.**

Jedan od ključnih preduvjeta kvalitetnijeg, dosljednijeg i pravovremenog provođenja SRSP u BiH u svim stubovima i strateškim oblastima je **izrada institucionalnih strateških planova, godišnjih programa rada koji će biti povezani sa njihovim budžetima** kojima će se na odgovarajući način preuzeti i detaljnije razraditi/operacionalizirati programi i aktivnosti iz AP SRSP u BiH, te uvezivanje institucionalnih strateških planova i godišnjih programa rada sa institucionalnim budžetima. U tom smislu, **zabrinjavajuće je da**, za razliku od kantonalnih ministarstava pravde i Pravosudne komisije Brčko Distrikta BiH koji su u proteklom periodu u okviru projekta tehničke pomoći Španjolske Agencije za međunarodni razvoj i saradnju (AECID) uložili značajne napore i trenutno privode kraju aktivnosti na izradi svojih strateških planova, **Federalno ministarstvo pravde i Ministarstvo pravde RS i pored redovnog odazivanja i prisustvovanja sastancima radne grupe, evidentno je da izradu institucionalnih strateških planova nisu shvatili prioritarnim usljed čega se nalaze u velikom zaostatku po pitanju realizacije ove aktivnosti.**

Shodno tome, ključni preduvjet intenziviranja aktivnosti na provođenju AP SRSP u BiH je uspostava **značajno efikasnije koordinacije između nadležnih institucija u sektoru pravde u BiH, na stručnom i političkom nivou**, što pretpostavlja aktivno sudjelovanje svih članova funkcionalnih radnih grupa (FRG) te svih članova Tehničkog sekretarijata, kao i sudjelovanje svih ministara u Sektoru pravde na ministarskim konferencijama, a kako bi se osigurala prijeko potrebna i trajna politička podrška ovom složenom reformskom procesu. Tako bi na primjer, na ministarskim konferencijama bilo preporučljivo otvoriti pitanje uveliko potrebnog, tehnički zahtjevnog ali i evidentno politički osjetljivog, modaliteta restrukturiranja kantonalnih ministarstava pravosuđa i uprave (u svrhu njihove veće efikasnosti s obzirom na reformske ciljeve), uz nazočnost svih ministara i drugih odgovornih osoba, koji su uključeni u proces provođenja SRSP u BiH.

Efikasno srednjoročno i godišnje planiranje podrazumijeva i promjenu svijesti o neophodnosti izgradnje organizacijskih kapaciteta i ljudskih potencijala unutar institucija sektora pravde u BiH, te nedvosmislenoj političkoj podršci dosljednom provođenju AP SRSP u BiH u odnosu na dosadašnju praksu. U tom smislu, **neophodno je da institucije sektora pravde ulože dodatne napore i sredstva** kako bi u što skorijem roku institucije uspostavile **znatno jače kapacitete** neophodne za realizaciju aktivnosti iz svojih nadležnosti utvrđenih u AP SRSP u BiH.

Drugi preduvjet učinkovitog provođenja SRSP **unapređenje internog komuniciranja i saradnje u pojedinačnim institucijama sektora pravde u BiH** podrazumijeva potrebu da rukovodioci institucija sektora pravde, na redovnim sastancima stručnih kolegija svojih institucija obavezno, između ostalih, razmatraju i pitanja provođenja AP SRSP u BiH, te da zaključke sa sjednica stručnog kolegija učine dostupnim svim službenicima njihovih institucija.

Na temelju iskazane spremnosti na saradnju svih ministarstava, uključujući i VSTV BiH i Pravosudnu komisiju Brčko Distrikta BiH, te iskazane spremnosti za saradnju sa uključenim predstavnicima civilnog društva (OCD), a kako bi ta saradnja uistinu bila efikasna i usmjerena na definisane reformske ciljeve, **od velike je važnosti što skorija izrada komunikacijskog plana za SRSP u BiH s ciljem kako bi isti bio razmotren i usvojen na V Konferenciji ministara pravde i predsjednika VSTV BiH i PK BD BiH koja će se održati u decembru 2010. godine.**

Preporuke vezane uz stratešku oblast 1 – Pravosuđe

Kao odgovor na dva vodeća problema identifikovana u prethodnom poglavlju, tj. nedostatak materijalnih sredstava za provođenje reformskih mjera i neposvećenost institucija provođenju reformskih mjera i aktivnosti, predlažemo sljedeće u cilju njihovog prevazilaženja:

1. Neophodno je sprovesti procjenu usklađenosti budžeta institucija u sektoru pravde u BiH i Finansijskog plana SRSP-a, kao i procjenu raspoređivanja sredstava na osnovu koje će se predložiti budžetske mjere za navedene institucije kako bi se osigurala neophodna sredstva za daljnu provedbu SRSP-a. Za nosioca ove aktivnosti predlaže se Tehnički sekretarijat za praćenje SRSP u BiH;
2. Provođenje revizije SRSP-a i njenog Akcionog plana kroz javne konsultacije na entitetskom i kantonalnom nivou u cilju razvijanja vlasničkih odnosa prema SRSP-u i njenim mjerama od strane navedenih institucija. Za nosioca ove aktivnosti predlaže se Tehnički sekretarijat SRSP u BiH;
3. Takođe, neophodno je izgraditi kapacitete entitetskih i kantonalnih ministarstava pravde u oblasti strateškog planiranja kako bi mogli razviti strateške planove i raditi na njihovom provođenju.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 2 – Izvršenje krivičnih sankcija:

4. Da uputi dopis Parlamentu Federacije BiH u kojem će zahtjevati da se Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija razmatra i usvoji po hitnoj proceduri;
5. Da uputi zahtjev za dostavu plana rada Koordinacionom tijelu za usklađivanje propisa iz oblasti izvršenja krivičnih sankcija u Bosni i Hercegovini;
6. Da se aktivnost 2.2.3.3 „Koordinaciono tijelo za usklađivanje standarda i propisa periodično analizira stanje zatvorskih objekata i daje preporuke za poboljšanje postojećeg“ ne briše iz AP SRSP-a;
7. Da zadrži reformsku aktivnost 2.3.3.1. Uvođenje jedinstvenih standarda u nezavisnom inspekcijском nadzoru nad zatvorima, kao osnovnu dodatnu garanciju za prevenciju lošeg postupanja prema osuđenim licima u skladu sa pravilom 93. Evropskih zatvorskih pravila;
8. Da provede preimenovanje predstavnika u Funkcionalnoj radnoj grupi za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija, kako bi učešće predstavnika bilo usklađeno sa njihovim zadacima i poslovima koje obavljaju unutar institucija koje predstavljaju.
9. Pored navedenog, HK BiH poziva nadležne institucije sektora pravde BiH da realiziraju provedbu Opcionog protokola uz Konvenciju protiv torture (OPCAT), posebice aktivnosti vezane za uspostavu Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM), na koju su se obavezale ratifikacijom BiH OPCAT-a 24.10.2008. godine.
10. Takođe, pored preporuka vezanih za provedbu pojedinačnih reformskih mjera i aktivnosti od strane nadležnih institucija, HK BiH poziva nadležne institucije za provedbu SRSP-a da:
 - a) se drže realizacije planiranih i preuzetih obaveza kao i zadatih rokova;
 - b) rade na aktivnostima razvoja međusobne koordinacije i razmjene informacija, i u tom smislu realiziraju reformske aktivnosti iz stuba 5 – dobro rukovođen i koordiniran sektor;
 - c) uvedu sistem sankcija odnosno reperkusija za one institucije i pojedince koji ne rade na realizaciji preuzetih obaveza.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 3 – Pristup pravdi

Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“ daje preporuku o neophodnosti poduzimanja ekspeditivnijih i efikasnijih mjera za provedbu Akcionog plana od strane nosilaca pojedinih strateških programa/aktivnosti, posebno pojačanom koordinacijom između državnih nosilaca aktivnosti sa entiteskim i kantonalnim institucijama i Brčko Distriktom. Ključne preporuke su sljedeće:

11. CEST FBiH i CEST RS trebaju pružiti dodatno ciljano stručno usavršavanje sudija i tužilaca u BiH koji učestvuju u postupku pružanja međunarodne pravne pomoći.
12. Sud BiH treba osigurati potpunu i dosljednu primjenu člana 13. Zakona o Sudu BiH (sada člana 7. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine) uz uključivanje nosilaca provođenja konkretne aktivnosti.
13. Neophodno je intenzivirati aktivnosti na uspostavljanju jedinstvene kaznene evidencije za državljanje BiH osuđene u inostranstvu (posebno za one koji su državljani, a nisu rođeni u BiH) radi donošenja cjelokupne i kvalitetne evidencije.
14. Ubrzati aktivnosti u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine na što skorijem donošenju okvirnog Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći na nivou BiH s ciljem ispunjavanja obaveza koje je Bosna i Hercegovina preuzela pristupanjem Vijeću Evrope i Evropskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, koja je ugrađena u Ustav Bosne i Hercegovine.
15. Sekretarijat VSTV BiH treba hitno pristupiti izradi Akcionog plana za provedbu Strategije za brigu o korisnicima sudova u BiH.
16. Sekretarijat VSTV BiH treba poduzeti aktivnosti da sudovi i tužilaštva imenuju službenike za odnose sa javnošću u sudovima i tužilaštvima gdje to sad nije učinjeno, kao i da sudovi i tužilaštva koji do sada nisu donijeli Strategiju za odnose sa javnošću odmah pokrenu aktivnosti na donošenju Strategije.
17. Realizirati zaključak sa treće Konferencije ministara pravde održane 22.12.2009. godine koji se odnosi na zaduženje kantonalnih i entitetskih MP, kao i PK BD BiH, za izradu pregleda stanja besplatne pravne pomoći i iste dostaviti MP BiH radi objedinjavanja pregleda i izrade do slijedećeg sastanka FRG 3.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 4 – Podrška ekonomskom rastu

18. Poboljšati vertikalnu i horizontalnu komunikaciju i koordinaciju između aktera zaduženih za provedbu akcionog plana vezanog za strateški stub 4 - Podrška ekonomskom rastu da bi se osigurala efikasnija realizacija aktivnosti – nosioci Ministarstvo pravde BiH i entitetska ministarstva pravde;
19. Neophodno je dodatno ojačati kapacitete Ministarstva pravde BiH i drugih institucija zaduženih za provedbu mjera u strateškoj oblasti 4 – Podrška ekonomskom rastu za praćenje provođenja mjera;
20. Osigurati finansijska sredstva iz entitetskih budžeta za provođenje akcionog plana vezanog za stratešku oblast 4. - Podrška ekonomskom rastu;
21. Ponovo aktivirati rad radne grupe za medijaciju koja bi radila na pripremi preporuka o neophodnim izmjenama sudskih sistema u cilju podrške primjeni medijacije u sudovima širom BiH – nosioci Ministarstvo pravde BiH;
22. Usvojiti u najskorije vrijeme Zakone o sudskim taksama na nivou kantona u FBiH – nosioci kantonalna ministarstva pravde;
23. Osigurati u najskorije vrijeme političku volju za donošenje seta zakona na državnom nivou (Zakon o podjeli državne imovine) i nivou FBiH (Zakon o stvarnim pravima i Zakon o katastru) koji će omogućiti efikasniju reformu zemljišne administracije;
24. Definirati jasnu nadležnost SKOZ-e i ispunjavanje njene uloge u reformi zemljišne administracije;
25. Usvojiti Zakon o elektronskom potpisu na nivou FBiH.

Preporuke vezane uz stratešku oblast 5 – Dobro rukovođen i koordiniran sektor

26. Postoji stalna potreba za uspostavom bolje koordinacije unutar samih institucija, koje su uključene u proces provođenja SRSP u BiH, ali i bolju koordinaciju između institucija u sektoru pravde u našoj zemlji na svim razinama vlasti (država, entiteti, kantoni i PK BD BiH).
27. Neophodnost izrade kvalitetnih strateških planova i otpočinjanje procesa dodatne obuke svih odgovornih osoba, koje predstavljaju određene institucije vlasti iz sektora pravde u BiH, kao i revidiranog Akcionog plana za provedbu SRSP u BiH. Strateško planiranje podrazumijeva i promjenu ponašanja ljudi unutar institucija vlasti u

smjeru snažnijeg fokusa na realiziranje postavljenih ciljeva u zadatim rokovima, kao i na pravovremeno i proaktivno osiguranje i organiziranje radnih procesa, što je složen i izuzetno zahtijevan proces, ukoliko se želi doći do očekivanih rezultata u provođenju ove reformske strategije. CCI poziva entitetske ministre pravde da što hitnije osiguraju kreiranje i usvajanje Srednjoročnih strategija reforme sektora pravde i u skladu sa predloženim okvirima na osnovu projekta Španjolske Agencije za međunarodni razvoj i saradnju (AECID).

28. Dosljedno provođenje usaglašenog Memoranduma za korištenje donatorskog Fonda za provedbu SRSP u BiH, uz pravdenu raspodjelu prikupljenih finansijskih sredstava, te maksimalnu transparentnost cjelokupnog procesa i usuglašene i jasne kriterije za sve finansijske transakcije iz spomenutog Fonda, kako se ne bi ugrozila njegova daljnja održivost.
29. Paralelno sa izradom strateških planova, u finansijsku konstrukciju narednog DOB-a za period 2010-2013. godina bi, svakako, trebalo ukomponirati okvirna finansijska sredstva za kvalitetnu provedbu SRSP u BiH, te ojačati ljudske resurse u okviru nadležnih ministarstava, s ciljem učinkovitijeg provođenja SRSP.
30. Potrebno je aktivno sudjelovanje svih članova funkcionalne radne grupe (FRG) na zakazanim sjednicama, kao i na sjednicama Tehničkog sekretarijata (na posljednju sjednicu TS SRSP u BiH nisu došli predstavnici Republike Srpske i PK BD BiH), jer je nedopustivo da se sjednice FRG odgađaju zbog nedostatka kvoruma, uz potrebu da na ministarske konferencije dolaze isključivo nadležni ministri, što bi bio njihov konkretan doprinos u kvalitetnom provođenju SRSP u BiH i što bi dodatno "uozbiljilo" kompletan proces daljnjeg provođenja Akcionog plana SRSP.
31. Stiče se i dojam da je niska razina predanosti institucija ili ona nije izražena kroz rad i sudjelovanje članova FRG. Jedan od glavnih uzroka ovakvog stanja je hronični nedostatak kapaciteta u najvećem broju institucija. Preraspodjelom postojećih kapaciteta, uz efikasnije planiranje i koordinaciju unutar samih institucija, nedostaci se mogu kratkoročno prevladati.
32. Postoji stalna potreba za poboljšanjem koordinacije i saradnje između svih institucija sektora pravde u BiH, što bi dovelo do učinkovitog i koordiniranog sistema, te njegove usklađenosti sa EU standardima i najboljim praksama, kao dodatna garancija za vladavinu prava.
33. Prilikom revidiranja Akcionog plana (AP SRSP u BiH), nedopustivo je da se rokovi za implementiranje pojedinih aktivnosti samo pomjeraju za naredni kvartal ili pak narednu godinu, bez ikakvih obrazloženja, odnosno adekvatnog i argumentovanog obrazloženja, a što je bila dosadašnja praksa i što svakako nije pozitivan primjer na putu ka efikasnijoj i učinkovitijoj provedbi SRSP u BiH i njenog Akcionog plana. Posljednja loša praksa i poruka je da još nisu urađeni Srednjoročni strateški planovi od strane entitetskim ministarstva pravde, a krajnji rok koji je potvrđen početkom 2010. godine i isti ističe karajem juna mjeseca tekuće, 2010. godine.
34. Treba ozbiljno i odgovorno pristupiti procesu restrukturiranja kantonalnih ministarstava pravosuđa i uprave i kroz razgovore predstavnika nadležnih institucija i političkih lidera izbjeći "politiziranje" ovog važnog procesa, a što će svakako doprinijeti kvalitetnijoj provedbi SRSP u BiH. Zbog navedenoga, priču o restrukturiranju kantonalnih ministarstava bi trebalo otvoriti upravo na sljedećoj ministarskoj konferenciji, koja će se održati, 30.06.2010. godine, uz nazočnost svih ministara i drugih odgovornih osoba, koji su uključeni u proces provođenja SRSP u BiH.
35. Uključenje organizacija civilnog društva (OCD) u proces praćenja i ocjene AP SRSP u BiH, je pozitivno i dodatno će pospješiti dosadašnju saradnju i doprinijeti većem povjerenju na relaciji vlast – civilno društvo, što će se pozitivno odraziti na ubrzanje euroatlanskog puta BiH i članstva naše zemlje u EU.

Preporuke vezane uz kvalitetu praćenja provođenja Akcionog plana SRSP-a:

36. Potrebno je da se osiguraju svi preduslovi kako bi članovi FRG u kontinuitetu bili prisutni sastancima i kako bi se izbjegle situacije da FRG ne budu održane usljed nedostatka kvoruma, kao što je bio slučaj, 28.05.2010. godine prilikom pokušaja održavanja sastanka FRG za stub 5 – Dobro rukovođen i koordiniran sektor. Stoga pozivamo nadležne institucije u sektoru pravde za provedbu SRSP u BiH da osiguraju adekvatne kapacitete i vrijeme za izvještavanje o provedbi unutar zadatakih rokova, da u potpunosti poštuju predviđene mehanizme koordiniranog praćenja provođenja SRSP putem sastanaka funkcionalnih radnih grupa (FRG), te zajednički razmotre potrebu

i mogućnosti uvođenja dodatnih mehanizama osiguranja višeg nivoa institucionalne discipline na provedbi SRSP.

37. Obzirom da određene aktivnosti navedene u SRSP-u i njenom Akcionom planu podrazumijevaju provođenje niza aktivnosti, a ne samo jednog zadatka, neophodno je određene reformske aktivnosti preformulirati u konkretne zadatke, pa stoga predlažemo da se revidira i sam proces procjene statusa provođenja reformskih aktivnosti, kako bi status koji pojedine institucije koriste u svojim izvještajima bio usaglašen sa definicijom, koji je naveden u SRSP. U tom smislu, neophodno je sprovesti adekvatnu obuku odgovornog osoblja unutar institucija, koje vrši izvještavanje u tim institucijama.
38. U skladu sa Akcionim planom za provedbu SRSP, potrebno je hitno (do isteka 3. kvartala 2010. godine) osigurati uspostavljanje posebnih jedinica ili nominiranje postojećih službenika, koji će obavljati funkcije strateškog planiranja i koordinacije donatorske pomoći u ministarstvima pravde eniteteta i PK BD, što je jedna od prepreka za još učinkovitiju provedbu AP SRSP u BiH.
39. Također, predlažemo da organizacije civilnog društva (OCD), koje su, na osnovu potpisanog Memoranduma sa Ministarstvom pravde BiH, a sa ciljem "Uključivanja organizacija civilnog društva u proces praćenja provođenja Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (SRSP)", zadužene za praćenje provođenja Akcionog plana SRSP-a, intenziviraju komunikaciju sa drugim organizacijama civilnog društva širom BiH, u svrhu njihovog učešća u kreiranju izvještaja o procjeni provođenja SRSP-a i njenog Akcionog plana, te da rade na organiziranju tematskih rasprava, okruglih stolova, javnih tribina i sl., a na temu pojedinih mjera iz SRSP-a. Naime, kapaciteti organizacija civilnog društva u oblasti sektora pravde nisu posebno prepoznatljivi, jer je mali broj nevladinih organizacija upoznat sa reformskim mjerama u sektoru pravde u BiH i pravosudnom problematikom naše zemlje općenito.

DODATAK 1 - IZVORI INFORMACIJA

1. ADI Sarajevo

Centar za edukaciju sudija i tužilaca u Federaciji BiH. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 24.06.2010.

Hercegbosanska županija. „Plan budžeta Hercegbosanske županije za 2010. godinu.“ Ministarstvo finansija HBŽ. Tomislavgrad, 01.04.2010.

Izveštaj organizacija civilnog društva (OCD) o provedbi Akcionog plana za provedbu Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH u period of 01.01. – 31.03.2010.“ Sarajevo, 30.04.2010.

JU Centar za edukaciju sudija i tužilaca. „Program stručnog usavršavanja i program početne obuke za 2010. godinu.“ Dostupan na <www.fbih.cest.gov.ba> Sarajevo, decembar 2009.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Akcionni plan Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupan na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, decembar 2008.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Izveštaj o provođenju Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini i njenog akcionog plana za 2009. godinu.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupan na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, januar 2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Komunikacijska strategija za provođenje Akcionog plana Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupna na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, septembar 2009.

Ministarstvo pravde BiH. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 17.06.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Strategija za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupna na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, juni 2008.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – Pravosuđe.“ 01.12.2009.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – Pravosuđe.“ 15.03.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – Pravosuđe.“ 24.05.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa treće konferencije ministara pravde u BiH.“ 23.12.2009.

Ministarstvo pravde RS. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 21.06.2010.

Ministarstvo pravde i uprave Sarajevskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 21.06.2010.

Ministarstvo pravde Unsko-sanskog kantona. „Program rada za 2010. godinu.“

Ministarstvo pravde Zapadno-hercegovačkog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 14.06.2010.

Ministarstvo pravosuđa i lokalne uprave Kantona Livno. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Livno, 11.06.2010.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Srednjo-bosanskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 17.06.2010.

Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave Hercegovačko-neretvanskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Mostar, 15.06.2010.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Posavskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 15.06.2010.

Ministarstvo pravosuđa i uprave Posavskog kantona. „Program rada za 2010. godinu.“

Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose Bosansko-podrinjskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 21.06.2010.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 22.06.2010.

Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona. „Program rada Ministarstvo za pravosuđe i upravu Zeničko-dobojskog kantona za 2010. godinu.“

Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 18.06.2010.

„Budžet Ministarstva pravosuđa i uprave Županije posavske za 2010. godinu.“ Narodne novine Županije posavske 11/31.12.2009.

Tehnički sekretarijat za praćenje provođenja Strategije za reformu sektora pravde u BiH. „Tromjesečni izvještaj o implementiranim reformskim mjerama i aktivnostima stuba 1. – pravosuđe – Strategije za reformu sektora pravde u BiH i njenog Akcionog plana.“ April 2010.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine. „Plan rada Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.“ Dostupan na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, Februar 2010.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine. „Popunjeni upitnik o procjeni provođenja Strategije za reformu sektora pravde (SRSP) u BiH.“ Sarajevo, 22.06.2010.

2. Helsinški komitet za ljudska prava BiH

Bisić, Mustafa. „Obavijest o zahtjevu za preformulaciju Strateškog programa 2.3.3. Uspostaviti sistem nezavisne zatvorske inspekcije u BiH i Pokazatelja za praćenje realizacije Strategije.“ Ministarstvo pravde BiH. 25.05.2010.

Dnevni avaz. „Cijena zbrinjavanja duševno bolesnih zatvorenika: Za smještaj na Sokocu FBIH će davati 1,3 miliona KM godišnje“. Sarajevo, 21.05.2010.

Dnevni avaz. „KPZ Zenica dobio novi osuđenički paviljon: Još 80 kreveta za najteže osuđeničke“. Sarajevo, 01.06.2010.

Dnevni avaz. „Obnova u Psihijatrijskoj bolnici: Ubice psihopate uskoro iza rešetaka?“. Sarajevo, 21.05.2010.

Đukić, Boško. „Informacija o zakonskim rješenjima po pitanju kategorizacije kazneno-popravnih zavoda i klasifikacije osuđenika u entitetima i po potrebama za međuentitetsku saradnju u pogledu posebnih kategorija osuđenih lica.“ Ministarstvo pravde Republike Srpske. 15.03.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Izvještaj monitoringa izvršavanja krivičnih sankcija u BiH za 2009. godinu.“ Sarajevo, januar 2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Izvještaj o medijskom tretiranju izvršavanja krivičnih sankcija.“ Sarajevo, april 2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Izveštaj Pravna služba HK BiH o broju primljenih predmeta vezanih za izvršavanje krivičnih sankcija.“ Sarajevo, 2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Izveštaj sa Radnog sastanka na temu „Uspostava nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) u skladu sa Opcionim protokolom uz Konvenciju protiv torture (OPCAT) u organizaciji OSCE Misije u BiH.“ Sarajevo, 24.02.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa održanog sastanka sa Florianom Razesbergom iz OSCE-a.“ Sarajevo, 30.03.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa održanog sastanka sa Julien Berthoud i Lucio Valerio Sarandrea, predstavnicima OHR-a koji su zaduženi za praćenje provođenja SRSP-a.“ Sarajevo, 01.04.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa održanog sastanka sa Sonjom Grabner, koordinatoricom Sekcije za ekonomsko-socijalna pitanja OSCE Misije u BiH, i Valery Pery, direktoricom odjela Ljudska dimenzija.“ Sarajevo, 24.02.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – Izvršenje krivičnih sankcija.“ Sarajevo, 25.05.2010.

Ombudsmeni BiH. „Specijalni izvještaj popraćen preporukama o stanju ljudskih prava u ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija u BiH.“ Sarajevo, april 2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Akcioni plan Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupan na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, decembar 2008.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Izveštaj o provođenju Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini i njenog akcionog plana za 2009. godinu.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupan na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, januar 2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Strategija za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupna na <<http://www.mpr.gov.ba/bs/str.asp?id=8>> Sarajevo, juni 2008.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija.“ 16.02.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – izvršenje krivičnih sankcija.“ 19.03.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – izvršenje krivičnih sankcija.“ 25.05.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa treće konferencije ministara pravde u BiH.“ 23.12.2009.

Tehnički sekretarijat za praćenje provođenja Strategije za reformu sektora pravde u BiH. „Tromjesečni izvještaj o implementiranim reformskim mjerama i aktivnostima stuba 2. – izvršenje krivičnih sankcija – Strategije za reformu sektora pravde u BiH i njenog Akcionog plana.“ April 2010.

Tehnički sekretarijat za praćenje provođenja Strategije za reformu sektora pravde u BiH. „Nezvanični polugodišnji izvještaj o implementiranim reformskim mjerama i aktivnostima stuba 2. – izvršenje krivičnih sankcija – Strategije za reformu sektora pravde u BiH i njenog Akcionog plana.“ 21.06.2010.

Tehnički sekretarijat za praćenje provođenja Strategije za reformu sektora pravde u BiH. „Zapisnik sa drugog sastanka Tehničkog sekretarijata Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini (TS SRSP u BiH) u 2010. godini.“ Sarajevo, 17.06.2010.

3. Vaša Prava

Izveštaj o provedbi Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini i njenog Akcionog plana za 2009. godinu;

Zapisnik sa 3. Konferencije ministara pravde u Bosni i Hercegovini od 22.12.2009. godine sa zaključcima;

Zapisnici sa dosadašnjih Funkcionalnih radnih grupa sa revidiranim Akcionim planovima zaključno sa zapisnikom od 17.03.2010. godine;

Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“ - Analiza o stanju besplatne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini ;

Helsinški komitet za ljudska prava Bosne i Hercegovine – Izveštaj o besplatnoj pravnoj pomoći u Bosni i Hercegovini;

Asocijacija za demokratske inicijative - Izveštaj o projektu Mreža OCD u Sektoru pravde u Bosni i Hercegovini;

Sud Bosne i Hercegovine – Ured registrara Suda Bosne i Hercegovine, sastanak održan 31.03.2010. godine;

Sud Bosne i Hercegovine – Sastanak sa sudijama Suda Bosne i Hercegovine, sastanak održan 21.04.2010. godine u zgradi Suda Bosne u Hercegovine;

Zajedničko pismo Visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU u Bosni Hercegovini, Šefa Delegacija EU u BiH, zamjenika Šefa misije u BiH, v.d. direktora misije USAID u BiH i specijalnog predstavnika generalnog sekretara Vijeća Evrope povodom provođenja Strategije;

Centar za pružanje besplatne pravne pomoći Republike Srpske – sastanak sa direktoricom Centra, održan 27.05.2010. godine;

Izveštaj o radu Centra za pružanje besplatne pravne pomoći Republike Srpske za period od 01.07.2009. godine do 31.12.2009. godine u Banja Luci;

Informacija Sekretarijata VSTV-a o sudovima i tužilaštvima u kojima postoje referati ili specijalizovane sudije i tužioci za oblast međunarodne pravne pomoći (MPP);

Informacija Sekretarijata VSTV-a o nivou dostupnosti informacija o organizaciji i radu sudova i tužilaštava u BiH široj javnosti;

Informacija Sekretarijata VSTV-a o provođenju strateških programa predviđenih Strategijom za brigu o korisnicima sudova.

4. Biro za ljudska prava Tuzla

Izveštaji o provedbi Akcionog plana nadležnih institucija:

Izveštaj o provedbi SRSP-a januar – juni 2009. god,
Godišnji izveštaj za 2009. god,
Kvartalni izveštaj FRG 4 za period januar – mart 2010. god

Drugi relevantni izveštaji nadležnih institucija - (izveštaji o reviziji finansijskog poslovanja nadležnih institucija, izveštaji jedinica za provedbu projekata itd.)

Izveštaji međunarodnih organizacija i institucija: Popis donatora u sektoru pravde i Progres izveštaj Evropske komisije za 2009.

Izveštaji organizacija civilnog društva

Zapisnici sa sastanaka i konzultacija (sastanci funkcionalnih radnih grupa, okruglih stolova i konzultacija s OCD, pojedinačnih konzultacija određenim akterima i institucijama):

Sastanci funkcionalne radne grupe 4 za 2009 i 2010,

Zapisnici sa sastanaka sa predstavnicima institucija zaduženih za provedbu mjera u strateškoj oblasti 4

Medijski napisi

Stručni časopis o zemljišnoj administraciji u BiH

Ostalo (naučni članci, druge studije itd.):

Webstranice VSTV-a, Ministarstva pravde BiH i entitetska Ministarstva pravde,

Zakon o sudskim taksama TK,

Odluka o formiranju SKOZ-e,

Akcioni plan za razvoj medijacije u BiH,

5. Centri civilnih inicijativa

Izveštaji o provedbi Akcionog plana nadležnih institucija:

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Izveštaj o provođenju Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini i njenog akcionog plana za 2009. godinu.“ Dostupan na: www.mpr.gov.ba, Sarajevo, januar 2010.

Tehnički sekretarijat (TS) za praćenje provođenja Strategije za reformu sektora pravde u BiH. „Tromjesečni izvještaj o implementiranim reformskim mjerama i aktivnostima stuba 1. – pravosuđe – Strategije za reformu sektora pravde u BiH i njenog Akcionog plana.“ April 2010.

Tehnički sekretarijat za praćenje provođenja Strategije za reformu sektora pravde u BiH. „Tromjesečni izvještaj o implementiranim reformskim mjerama i aktivnostima stuba 2. – izvršenje krivičnih sankcija – Strategije za reformu sektora pravde u BiH i njenog Akcionog plana.“ April 2010.

Drugi relevantni izvještaji nadležnih institucija:

Program rada Vijeća ministara BiH za 2010. godinu (Ministarstva pravde);

Program rada Vlade Federacije BiH BiH za 2010. godinu (Ministarstva pravde);

Program rada Narodne skupštine RS za 2010. godinu;

Program rada Vlade Zeničko-dobojskog kantona (Ministarstva pravosuđa);

Program rada Vlade Srednjo-bosanskog kantona (Ministarstva pravosuđa);

Program rada Vlade Bosansko-podrinjskog kantona (Ministarstva pravosuđa);

Program rada Posavskog kantona (Ministarstva pravosuđa);

Budžet zajedničkih institucija BiH za 2010. godinu (Ministarstva pravde);

Budžet Federacije BiH BiH za 2010. godinu (Ministarstva pravde);

Budžet Republike Srpske za 2010. godinu (Ministarstva pravde);

Budžet Zeničko-dobojskog kantona za 2010. godinu (Ministarstva pravosuđa);

Budžet Srednjo-bosanskog kantona za 2010. godinu (Ministarstva pravosuđa);

Budžet Bosansko-podrinjskog kantona za 2010. godinu (Ministarstva pravosuđa);

Budžet Posavskog kantona za 2010. godinu (Ministarstva pravosuđa);

Budžet Unsko-sanskog kantona za 2010. godinu (Ministarstva pravosuđa)

Ombudsmani BiH. „Specijalni izvještaj popraćen preporukama o stanju ljudskih prava u ustanovama za izvršenje krivičnih sankcija u BiH.“ Sarajevo, april 2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Akcioni plan Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“
Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupan na <http://www.mpr.gov.ba/> decembar 2008.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Strategija za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“
Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupna na <http://www.mpr.gov.ba/>, Sarajevo, juni 2008.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine. „Plan rada Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.“
Dostupan na <http://www.mpr.gov.ba/> Sarajevo, Februar 2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Komunikacijska strategija za provođenje Akcionog plana Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“
Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. Dostupna na <http://www.mpr.gov.ba/>, Sarajevo, septembar 2009.

JU Centar za edukaciju sudija i tužilaca. „Program stručnog usavršavanja i program početne obuke za 2010. godinu.“
Dostupan na www.fbih.cest.gov.ba/ Sarajevo, decembar 2009.

Izveštaji međunarodnih organizacija i institucija:
Evropska komisija. „Izveštaj Komisije o napretku Bosne i Hercegovine u 2009. godini. Strategija proširenja i ključni izazovi 2009.-2010.“
Dostupan na www.dei.gov.ba/ Brisel, 14.10.2009.

Zajedničko pismo Visokog predstavnika i specijalnog predstavnika EU u Bosni Hercegovini, Šefa Delegacija EU u BiH, zamjenika Šefa misije u BiH, v.d. direktora misije USAID u BiH i specijalnog predstavnika generalnog sekretara Vijeća Evrope povodom provođenja Strategije.

Izveštaji organizacija civilnog društva:
Asocijacija za demokratske inicijative, „Izveštaj o projektu Mreža OCD u Sektoru pravde u Bosni i Hercegovini.“

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH, „Izveštaj monitoringa izvršavanja krivičnih sankcija u BiH za 2009. godinu.“
Sarajevo, januar 2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Izveštaj o medijskom tretiranju izvršavanja krivičnih sankcija.“
Sarajevo, april 2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH, „Izveštaj Pravna služba HK BiH o broju primljenih predmeta vezanih za izvršavanje krivičnih sankcija.“
Sarajevo.

Helsinški komitet za ljudska prava Bosne i Hercegovine „Izveštaj o besplatnoj pravnoj pomoći u Bosni i Hercegovini“.

Udruženje „Vaša prava Bosne i Hercegovine“, „Analiza o stanju besplatne pravne pomoći u Bosni i Hercegovini“

Zapisnici sa sastanaka i konzultacija:
Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik sa sastanka funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1- Pravosuđe“, Sarajevo, 15.03.2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Banja Luci na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini“
Banja Luka, 28.01. 2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Bihaću na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“
Bihać, 27. 01. 2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Bijeljini na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“
Bijeljina, 07. 04. 2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Goraždu na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“
Goražde, 22. 02. 2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Mostaru na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini.“ 15.03.2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Tuzli na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini. Tuzla, 20. 04. 2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Zenici na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini. Zenica, 23. 03. 2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik prezentacije i fokusnog sastanka održanih u Doboju na temu Strategije za reformu sektora pravde u Bosni i Hercegovini. Doboju, 21. 04. 2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik sa Godišnje skupštine Udruženja tužioca FBiH.“ Fojnica, 13.04.2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik sa sastanka sa predsjednikom Udruženja tužioca FBiH, Hajrijom Hadžiomerović-Muftić.“ Fojnica, 13.04.2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik sa sastanka sa predstavnikom Ministarstva pravde FBiH Entonijem Šeparićem.“ Sarajevo, 13.04.2010.

Asocijacija za demokratske inicijative. „Zapisnik sa sastanka sa predstavnicima Tehničkog sekretarijata Sanjom Gaco i Selmom Džihanović Gratz.“ Sarajevo, 01.04.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa treće konferencije ministara pravde u BiH.“ 23.12.2009.

Zapisnici sa dosadašnjig Funkcionalnih radnih grupa sa revidiranim Akcinim planovima zaključno sa zapisnikom od 17.03.2010. godine;

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – Pravosuđe.“ 01.12.2009.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – Pravosuđe.“ 15.03.2010.

Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 5 – Dobro koordiniran, rukovođen i odgovoran sektor, 16.03.2010. godine

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 2 – izvršenje krivičnih sankcija.“ 16.02.2010.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine. „Zapisnik sa sastanka Funkcionalne radne grupe za praćenje provođenja SRSP u BiH za stratešku oblast 1 – izvršenje krivičnih sankcija.“ 19.03.2010.

Dopis dobijen na upit CCI o procesu reforme pravosuđa (specifično Stub-5) iz Ministarstva pravosuđa Tuzlanskog kantona;

Dopis dobijen na upit CCI o procesu reforme pravosuđa (specifično Stub-5) iz Ministarstva pravosuđa Sarajevskog kantona;

Dopis dobijen na upit CCI o procesu reforme pravosuđa (specifično Stub-5) iz Ministarstva pravosuđa Zeničko-dobojskog kantona;

Dopis dobijen na upit CCI o procesu reforme pravosuđa (specifično Stub-5) iz Ministarstva pravosuđa Bosansko-podrinjskog kantona;

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Izveštaj sa Radnog sastanka na temu „Uspostava nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) u skladu sa Opcionim protokolom uz Konvenciju protiv torture (OPCAT) u organizaciji OSCE Misije u BiH.“ Sarajevo, 24.02.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa održanog sastanka sa Florianom Razesbergom iz OSCE-a.“ Sarajevo, 30.03.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa održanog sastanka sa Julien Berthoud i Lucio Valerio Sarandrea, predstavnicima OHR-a koji su zaduženi za praćenje provođenja SRSP-a.“ Sarajevo, 01.04.2010.

Helsinški komitet za ljudska prava u BiH. „Zapisnik sa održanog sastanka sa Sonjom Grabner, koordinatoricom Sekcije za ekonomsko-socijalna pitanja OSCE Misije u BiH, i Valery Pery, direktoricom odjela Ljudska dimenzija.“ Sarajevo, 24.02.2010. godine. (kraj)